

๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖

การศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็ก
ประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา
ชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

ปริญญาโท

ของ

ทัศนีย์ เข็มวงษ์

๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖
๖๖๖๖๖

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
5 สิงหาคม 2531

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

176750

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญา
นิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ร.ศ. ททัย กันหยง)

..... กรรมการ

(ร.ศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ร.ศ. ททัย กันหยง)

..... กรรมการ

(ร.ศ. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อจ. สมเกียรติ คูทวีกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่...15.....เดือน.....สิงหาคม..... พ.ศ. ...2531.

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญาบัตรฉบับนี้ สำเร็จลงได้เพราะได้รับความช่วยเหลือเป็น
อย่างดียิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ หทัย คันหยง รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์
วัฒนวงศ์ และท่านอาจารย์สมเกียรติ กุฑวิกุล ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำ
อย่างดีที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์
ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาใช้เวลาตอบ
แบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมา เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้
จนสำเร็จลุล่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านอาจารย์ จินตนา ไบกาชัย และ
ท่านอาจารย์ ฐะปะนีย์ นาคทรพรพ ที่ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าของท่านอ่านหนังสือ
ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกเล่ม และได้กรุณาตรวจสอบผลการวิเคราะห์ รวมทั้ง
ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาเป็นอย่างดี จนปริญญาบัตรฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของปริญญาบัตรฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็น
เครื่องบูชาแก่พระคุณพ่อ พระคุณแม่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยเหลือ
สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาตลอดมา

ทักษิณี เข้มวงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมร่วมสมัย	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทรันทาน	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม ..	37
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยในประเทศและ	
	ต่างประเทศ	48
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	58
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิเคราะห์	64
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	การวิเคราะห์ข้อมูล	73
	สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	116
ความมุ่งหมาย ของการศึกษาครั้งนี้	116
วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	116
สรุปผลการศึกษาครั้งนี้	118
อภิปรายผล	122
ข้อเสนอแนะ	128
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	138

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือ ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภท นิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ จำนวน 32 เล่ม	59
2	แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือ ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทาน สมัยใหม่หลายเล่มจบ จำนวน 6 เล่ม	62
3	แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือ ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทาน กึ่งเคิม จำนวน 6 เล่ม	63
4	แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือ ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภท วรรณคดีไทย จำนวน 4 เล่ม	63
5	แสดงจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 คำน ที่มิในหนังสือส่งเสริม การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทาน สมัยใหม่เล่มเดียวจบ จำนวน 32 เล่ม	79
6	แสดงจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 คำน ที่มิในหนังสือส่งเสริม การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทาน สมัยใหม่หลายเล่มจบ จำนวน 6 เล่ม	83
7	แสดงจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 คำน ที่มิในหนังสือส่งเสริม การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานกึ่งเคิม จำนวน 6 เล่ม	86

8	แสดงจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 ด้าน ที่มีในหนังสือส่งเสริม การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดี ไทย จำนวน 4 เล่ม	88
9	แสดงจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 ด้าน ที่มีในหนังสือส่งเสริม การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ทั้ง 4 ประเภท จำนวน 48 เล่ม	90
10	แสดงอิตราสวนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยในหนังสือส่งเสริม การอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่ เล่มเดียวจบ	95
11	แสดงอิตราสวนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยในหนังสือส่งเสริม การอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่ หลายเล่มจบ	99
12	แสดงอิตราสวนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยในหนังสือส่งเสริม การอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานกึ่งเคิม ...	103
13	แสดงอิตราสวนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยในหนังสือส่งเสริม การอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย ..	107
14	แสดงอิตราสวนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยในหนังสือส่งเสริม การอ่านทั้ง 4 ประเภท	111
15	การหาค่าความเชื่อมั่นของ เกณฑ์วิเคราะห์ของผู้วิเคราะห์ 2 ท่าน	158

ภูมิหลัง

สภาพสังคมปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นในสังคมอย่างมากมาย และที่สำคัญได้แก่ ปัญหาในการปรับตัวของบุคคลให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮักและยังท์กล่าวว่า "ในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 20 นี้ เด็กเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว โรงเรียน และในชุมชน" (Huck and Young, 1961 : 64) โดยเฉพาะเด็กในระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวไปในทางที่ถูกต้อง กังามและเหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานและกำลังสำคัญในอนาคตอันที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

การศึกษานับว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เด็กบรรลุเป้าหมายในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทฤษฎีการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเน้นให้เด็กปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสร้างสรรค์สังคมไปในทางที่พึงาม ถูกต้อง ซึ่ง สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีการศึกษาร่วมสมัยว่าด้วยทฤษฎีพัฒนาการนิยม (Progressivism) ว่าเป็นทฤษฎีใหม่ใช้แทนที่แบบแผนการศึกษาอย่างเก่าโดยเน้นให้การศึกษาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเพราะสังคมปัจจุบันกำลังสับสนวุ่นวาย นักปรัชญาการศึกษากลุ่มบูรณาการนิยม (Reconstructionism) เห็นว่าเรากำลังอยู่ในวิกฤตการณ์อันมนุษย์อาจทำลายโลกเสียได้ง่าย ๆ การแก้ไขสภาพของสังคมจำต้องใช้การศึกษา เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้เห็นทางออกใหม่ ๆ และจะต้องเร่งรีบทำเพื่อการนี้ (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2524 : 64 - 70) ในแง่ของการเรียนการสอนนั้นครูต้องเน้นให้เด็กเห็นความสำคัญ

ของเรื่องนี้ โดยต้องพยายามชี้แนะให้เด็กเห็นความแตกต่างหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นว่าอะไรเหมาะสมและดีที่สุดจึงควรเลือกสิ่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ชลธิรา กลัคคอยู่ ได้เสนอแนะว่า การเรียนการสอนควรเปรียบเทียบทัศนคติหรือค่านิยมของอดีตกับปัจจุบันให้ตระหนักว่าบางสิ่งเหมาะสมสำหรับอดีตแต่ไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน และช่วยกันเลือกสรรแล้วยกย่องสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับสังคมปัจจุบันและอนาคต (ชลธิรา กลัคคอยู่, 2517 : 24)

เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การเรียนการสอนจึงต้องปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก จะต้องปรับตัวให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อชี้แนะแนวทางใหม่ ๆ ที่ถูกต้องให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี ชลธิรา กลัคคอยู่ ได้เสนอความคิดเห็นแก่ครูในกรมการฝึกหัดครูว่า โดยที่หลักสูตรการเรียนการสอนวรรณคดีที่ใช้กันมาไม่สอดคล้องกับปัญหาสังคมปัจจุบัน (ชลธิรา กลัคคอยู่, 2517 : 37) นักปรัชญาการศึกษาร่วมสมัยจึงมีความเห็นว่า มรดกและผลของการศึกษาต้องเป็นไปในรูปแบบใหม่ เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน ต้องคิดหาหลักสูตรใหม่ หัววิชาการใหม่ ๆ ที่จะฝึกครูให้ครูไปสอนศิษย์ได้อย่างใหม่ (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2524 : 71) ชลธิรา กลัคคอยู่ ได้เสนอว่า ในแง่ของวรรณคดีถ้าผู้สอนวรรณคดีไทยในสถาบันฝึกหัดครูจะพิจารณาหลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับภาวะสังคมปัจจุบัน พิจารณาในการเลือกสรรวรรณคดีบรรจุลงในหลักสูตร ให้คุณค่าเป็นที่ยอมรับหรือสอดคล้องกับลักษณะสังคมใหม่ และบรรจุวรรณกรรมร่วมสมัยลงในหลักสูตรด้วย โดยให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าวรรณคดีโบราณ (ชลธิรา กลัคคอยู่, 2517 : 37) วรรณกรรมร่วมสมัย (Contemporary literature) จึงนับว่ามีความสำคัญในอันที่จะปลูกฝังให้เด็กได้เข้าใจถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เพื่อปรับตัวไปในทางที่เหมาะสมถูกต้อง เพราะวรรณกรรมย่อมสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงกล่าวถึงวรรณกรรมว่า "วรรณกรรมเป็นเสมือนกระจกเงา

ที่สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ การปกครอง แนวความคิด และค่านิยมในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพการณั้สิ่งแวดล้อมของแต่ละสังคม" (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2520 : 91) โดยเฉพาะวรรณกรรมร่วมสมัยที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันที่คนร่วมสมัยกันอยู่ สอดคล้องกับที่ หทัย ศันทยง ไก่กล่าวถึงวรรณกรรมร่วมสมัยว่า "เป็นวรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นในภาวะแวดล้อมปัจจุบันอันมีลักษณะกลมกลืน บ่งบอก เชื่อมต่อกับความเป็นมาในอดีต และมีคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยกับภาวะที่จะก้าวไปในอนาคต" (หทัย ศันทยง. 2529 : 64) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หลักสูตรการเรียนการสอนปัจจุบัน โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาภาษาไทยจะต้องเป็นแกนนำสนับสนุนให้เด็กได้อ่านวรรณกรรมที่ดีที่มีคุณภาพมีแนวคิดร่วมสมัยสอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน วรรณกรรมประเภทนิทานซึ่งเป็นสื่อประเภทวัสดุการอ่านอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและหล่อหลอมจิตใจเด็กเพื่อให้ได้รับประโยชน์และคุณค่าจากการอ่านอันจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หทัย ศันทยง ไก่กล่าวถึงลักษณะเค้าโครงของนิทานว่า นิทานค่อนข้างจะยึดทางสัญนิยม (Realisticism) และมุ่งเน้นหนักด้วยคุณธรรม คติสอนใจ มุ่งสร้างสรรค์ลักษณะนิสัยของคนเป็นสำคัญ นิทานแม้จะมีตัวละครเชิงสมมติ แต่ส่วนใหญ่มักจะมีเค้าในค่าน้ำจจะความจริงเกือบทั้งสิ้น (หทัย ศันทยง. 2529 : 70) โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมประเภทนิทานนั้นเด็กจะสนใจและชอบอ่านมาก ดังที่ ปรานี เชียงทอง ไก่กล่าวว่า เด็กทุกชาติทุกภาษาจะชอบอ่านนิทาน (ปรานี เชียงทอง. 2526 : 136) เด็กจะได้รับสิ่งที่ดีมีประโยชน์จากการอ่านซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของอดัมที่กล่าวว่า "เด็กจะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสิ่งที่เขาอ่าน และถ้าเป็นวรรณกรรมที่ดี เขาก็จะได้รับคุณค่าและทัศนคติที่ดีจากวรรณกรรมนั้น ๆ" (Adame. 1954 : 107) ซึ่งสอดคล้องกับที่ ควง เคือน พันธมนาวิน กล่าวว่า การให้เด็กได้ฟังนิทานที่มีคุณค่าเพื่อเสริมประสบการณ์ของเด็กนี้ เป็นสิ่งจำเป็นมากในการพัฒนาทางจิตใจและความสามารถของเด็ก และยังไ้กล่าวถึงการศึกษาของแมคเคลแลนด์

ที่ได้คาดถึงอิทธิพลของนิทานสำหรับเด็กที่มีต่อเด็กปฐมวัย ๗ ของชาติ และศึกษาพบว่า ชาติใดที่นิทานสำหรับเด็กมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใฝ่สัมฤทธิ์มาก ภายในช่วงห้าสิบปี หลังจากนั้นชาตินั้นจะมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจมากขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแสดงว่านิทานสำหรับเด็กอาจเป็นส่วนสำคัญที่เตรียมเยาวชนของชาติให้พร้อมที่จะพัฒนาทางเศรษฐกิจเมื่อเป็นผู้ใหญ่ (ควง เคือน พันธมนาวิน. 2522 : 29)

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการวิจัยในประเทศไทย ซึ่งพบว่า เด็กไทยอายุ 7 - 10 ขวบ ถ้าได้ฟังนิทานที่ครูอาจารย์คัดเลือกแล้วว่า มีคุณค่าที่จะปลูกฝังลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์ เด็กเหล่านั้นจะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ในการเล่น เกมชิงรางวัลที่ผู้วิจัยจัดขึ้นมากกว่า เด็กที่ได้ฟังนิทานประเภทอื่น แต่นิทานที่มีคุณค่าอันเหมาะสมที่จะกระตุ้นพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยนั้นยังมีน้อย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องริบควนที่จะต้องช่วยกันผลิตนิทานที่มีคุณค่าสำหรับเด็กออกสู่ตลาดให้มากยิ่งขึ้น (ควง เคือน พันธมนาวิน. 2522 : 29 - 30) จะเห็นได้ว่านิทานที่มีคุณค่านั้นมีความสำคัญต่อเด็กทั้งปัจจุบัน และในอนาคต

ปัจจุบันการจัดหาหนังสือให้เด็กประถมศึกษาได้อ่านและศึกษาค้นคว้านั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหนังสือเสริมประสบการณ์เป็นหนังสือที่อนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ และหนังสือส่งเสริมการอ่านก็เป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่งที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น โดยให้ความรู้ คติสอนใจ และให้สาระประโยชน์ (กรมวิชาการ. 2527 : 3) หนังสือจึงนับว่ามีความสำคัญต่อเด็กอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ หทัย ตันหยง ที่กล่าวว่า หนังสือนับว่าเป็นวัสดุหลักสูตรประเภทหนึ่ง (Curriculum materials) และเป็นสื่อในกระบวนการเรียน การสอนที่สำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กประถมศึกษา (หทัย ตันหยง. 2527 : 29) แต่ปัญหาในเรื่องของหนังสือก็เกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมปัจจุบัน ดังที่ กรมวิชาการเห็นว่า "หนังสือบางเล่มอาจมีเนื้อหาไม่ทันสมัยหรือให้ข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบันเนื่องจากจัดพิมพ์มานาน" (กรมวิชาการ.

2527 : 2) นอกจากนี้จากการสัมมนาระดับชาติ เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2530 ณ โรงแรมเอเชีย พัทยา สรุปข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ว่าหลักสูตรภาษาไทยไม่ร่วมสมัย (กรมวิชาการ. 2530 : 3) ปัญหาที่จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่จะได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์ แนวคิดของหนังสือซึ่งเป็นวัสดุหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้แน่ใจว่าหนังสือนั้นมีแนวคิดร่วมสมัยอันเป็นหนังสือที่มีคุณภาพเหมาะสมกับหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

อนึ่ง จากวิวัฒนาการของหลักสูตรประถมศึกษาโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 กับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนหลักสูตรนั้นโดยเนื้อแท้คือการสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตสังคมในปัจจุบัน เป็นการสนองปรัชญาการศึกษาในลักษณะร่วมสมัยอย่างชัดเจนทุกแง่ทุกมุมทั้งปรัชญาของหลักสูตรที่เน้นให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทั้งหลักการของหลักสูตรที่เน้นการศึกษาเพื่อปวงชน ประโยชน์ในการดำรงชีวิตและเอกภาพของชาติ และรวมทั้งจุดหมายของหลักสูตร ทั้งสี่จุดหมายคือ จุดหมายที่เน้นคุณสมบัติของประชากรวัยประถมศึกษา เน้นความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต เน้นชีวิตที่สงบสุข และเน้นความเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นแนวคิดเชิงปรัชญาร่วมสมัยทั้งสิ้น

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน ที่เป็นวรรณกรรมประเภทนิทานซึ่งเป็นวัสดุการอ่านอย่างหนึ่งมีแนวคิดร่วมสมัยหรือไม่ จึงเป็นปัญหาคลุมเครือที่ไม่กระจ่างชัดนัก ผู้วิจัยตระหนักว่าหนังสือหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กเปรียบเสมือนธาตุอาหารสำคัญที่จะสร้างเสริมสุขภาพทางจิตใจของเยาวชนในชาติให้แข็งแรง แจ่มใส มีจิตสำนึกที่สำนึกขอบต่อสังคมและชาติบ้านเมือง ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าโครงการโภชนาการอันเป็นการเสริมอาหารทางร่างกาย ผู้วิจัยจึงตัดสินใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ว่า วรรณกรรมประเภทนิทานในแต่ละเล่มมีแนวคิดร่วมสมัยหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง

กับการศึกษาที่จะนำไปประกอบการพิจารณาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกหนังสือให้เด็กอ่าน และการปรับปรุงหนังสือส่งเสริมการอ่านให้มีแนวคิด ร่วมสมัยยิ่งขึ้น

ความหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยจากแก่นสาระของเรื่อง (Theme) และความคิดรวบยอด (Concept) ของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานใน หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยจะพบข้อมูลจากวรรณกรรม ประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านว่าสอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอันถือเป็นหลักสูตร ร่วมสมัยหรือไม่

2. การวิเคราะห์จะพบข้อมูลจากวรรณกรรมประเภทนิทานในหนังสือ ส่งเสริมการอ่านว่ามีแนวคิดร่วมสมัยหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักพัฒนา หลักสูตร ศนย์พัฒนาหนังสือ ผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็ก และสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงหนังสือให้มีแนวคิด ร่วมสมัยยิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็ก ที่มีแนวคิดร่วมสมัยแก่ครู บรรณารักษ์ ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั่วไป

4. เพื่อเป็นแนวทางในการสรรและสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับ ประถมศึกษาที่มีแนวคิดร่วมสมัยแก่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

5. ได้เกณฑ์การวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมซึ่งจะเป็นแนวทาง
แก่ผู้สนใจนำไปใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมอื่น ๆ ได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ได้แก่ หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา ซึ่งมี
ทั้งหมด 162 เล่ม โดยผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะหนังสือส่งเสริมการอ่านในระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ที่เป็นวรรณกรรมประเภทนิทานซึ่งตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.
2521 - 2530 จำนวน 96 เล่ม

2. กลุ่มตัวอย่าง คือหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่
5 - 6 ซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทนิทานที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น
(Stratified random sampling) โดยแบ่งตามลักษณะของหนังสือเป็น 4
ประเภท คือ 1) ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดี่ยวจบ 2) ประเภทนิทานสมัย
ใหม่หลายเล่มจบ 3) ประเภทนิทานดั้งเดิม 4) ประเภทวรรณคดีไทย แล้ว
จึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากหนังสือทุกประเภท
ประเภทละ 50% เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. วรรณกรรม หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นอย่างใดมีระบบและคุณภาพ
อันได้แก่รูปแบบ โครงเรื่อง แก่นสาระแนวคิด ข้อเท็จจริง ซึ่งให้ทั้งรส
อรรถกถา กุณาการ ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
2. วรรณคดี หมายถึงวรรณกรรมที่แต่งขึ้นอย่างใด มีศิลปะในการแต่ง
ได้รับการยกย่องจากคนทั่วไปและต้องมีอายุยาวนานพอสมควร
3. นิทาน หมายถึง เรื่องที่แต่งขึ้นสำหรับอ่านโดยมีลักษณะเค้าโครงเรื่อง
ยึดทางสัญนิยม (Realisticism) มุ่งเน้นคุณธรรม คติสอนใจ เพื่อให้ผู้อ่าน

ได้ข้อคิดแนวทางที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม พร้อมทั้งได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

5. นิทานสมัยใหม่ เล่มเดียวจบ หมายถึงนิทานที่มีลักษณะ เนื้อหาแบบใหม่ มีเพียง เล่มเดียวจบ เรื่อง

6. นิทานสมัยใหม่หลาย เล่มจบ หมายถึงนิทานที่มีลักษณะ เนื้อหาแบบใหม่ มีจำนวนตั้งแต่ 2 เล่มขึ้นไปจบ เรื่อง

7. นิทานค้างเคิม หมายถึงนิทานที่เรื่องค่อนข้าง เก่า เล่าสืบต่อกันมา

8. แนวคิดรวมสมัย หมายถึงแนวคิดที่แสดงออกของวรรณกรรมรวมสมัย ดังต่อไปนี้

8.1 แนวคิดที่เน้นถึงสภาพความเป็นจริงของชีวิตในสังคมปัจจุบัน

8.2 แนวคิดที่เน้นถึงการปรับตัวกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

8.3 แนวคิดที่เน้นถึงการลบล้างระชัคแย้งทางสังคม

8.4 แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมอันดีงามในสังคม

8.5 แนวคิดที่เน้นถึงความ เป็นธรรม ยุติธรรม ถูกต้องในสังคม

8.6 แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรในประเทศ

ให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง

9. หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึงหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ ให้เด็กได้อ่านตรงตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหนังสือส่งเสริม การอ่านที่เสนอเรื่องในรูปแบบของนิทานที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน สาระประโยชน์ ที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีไทย

10. แก่นสาระของเรื่อง (Theme) หมายถึงแก่นแท้ของเรื่อง ที่บรรจุลง ในเค้าโครงเรื่องของวรรณกรรมนั้น ๆ ว่าเป็นเรื่องอะไร เกี่ยวกับใคร ในสภาพ อย่างไร และในแนวคิดอย่างไร

11. ความคิดรวบยอด (Concept) หมายถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะให้ ผู้อ่านได้รับจากการอ่านวรรณกรรมเรื่องนั้น ๆ อันเป็นคุณค่าที่ผู้อ่านได้รับติดตัวไป

12. วิเคราะห์ หมายถึง การอ่านและพิจารณาแยกแยะแนวคิดของเรื่อง โดยพิจารณาจากแก่นสาระของเรื่องและความถี่กรวยยอด

13. เกณฑ์การวิเคราะห์ หมายถึง เกณฑ์ที่สร้างขึ้นโดยกำหนดเป็นประโยค หรือข้อความที่แสดงถึงแนวคิดรวบsummary โดยมีผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของ เกณฑ์นั้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์แนวคิดรวบsummary ในหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภท นิทาน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อให้ได้เครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ โดยเสนอเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมร่วมสมัย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทาน
3. เอกสารที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมร่วมสมัย

เจตนา นาควัชระ ได้กล่าวถึงความสำคัญของวรรณกรรมว่า การศึกษาวรรณกรรมนั้นมีความสำคัญยิ่ง เพราะวรรณกรรมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพต่าง ๆ ในสังคม วรรณกรรมเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งความรู้สึกและความนึกคิดของมนุษย์และของสังคม (เจตนา นาควัชระ. 2521 : 59) ได้มีผู้ให้ความหมายของวรรณกรรมไว้มากมาย ดังเช่นที่ กุหลาบ มัลลิกะมาส ได้กล่าวว่า "วรรณกรรม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นมาทั้งหมดไม่ว่าในรูปแบบใด เช่น คำอธิบายวิธีใช้กล่องถ่ายรูป รวมทั้งใบปลิว หนังสือพิมพ์ นวนิยาย วรรณกรรมจึงมีความหมายกว้างที่สุด และวรรณกรรมที่แต่งด้ได้รับยกย่องจากคนทั่วไปจึงเรียกว่า วรรณคดี โดยที่คุณสมบัติที่ทำให้วรรณกรรมและวรรณคดีต่างกันคือ วรรณศิลป์" (กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2518 : 5) นอกจากนี้ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ ยังได้ให้ความหมายของวรรณกรรมว่า "วรรณกรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตจริง ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตอาจนำมาเรียบเรียงเป็นวรรณกรรมได้เพราะ เรื่องในวรรณคดีก็คือ เรื่องของชีวิต วรรณคดีหรือวรรณกรรม

จึงถือกำเนิดมาจากมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างวรรณกรรม มีเรื่องราวต่าง ๆ ที่กล่าวถึงกำเนิดของวรรณกรรมไว้หลากหลายในนานาชาติ" (วิทย์ ศิวะศรียานนท์. 2518 : 55)

กระแสร มาลายาภรณ์ ได้กล่าวถึงที่มาของวรรณกรรมว่า คำว่าวรรณกรรมมีปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 คำนี้ใกล้เคียงกับวรรณคดีเพราะแปลมาจากคำ Literature คำว่าวรรณกรรม หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรูปใด หรือเพื่อความมุ่งหมายอย่างใด วรรณคดีหรือวรรณกรรมนั้น ถ้าจะว่าโดยทั่วไป วรรณคดีก็คือวรรณกรรม คำว่าวรรณคดีเกิดขึ้นในภาษาไทยเมื่อ พ.ศ. 2457 แปลตามศัพท์ว่าทางหนังสือ ส่วนวรรณกรรมนั้นเกิดเมื่อ พ.ศ. 2475 แปลว่า การกระทำ (ทางหนังสือ) ทั้งสองคำจึงมีความหมายเหมือนกัน แต่คำว่าวรรณกรรมเกิดขึ้นทีหลังจึงหมายเอาหนังสือที่ใหม่กว่าวรรณคดี วรรณคดีจึงแปลว่าวรรณกรรมด้วย แต่วรรณกรรม (อาจยัง) ไม่เป็นวรรณคดี เพราะโดยทั่วไปแล้วเราถือว่าวรรณคดีต้องมีอายุานพอสมควรด้วย จึงมีศัพท์อีกคำหนึ่งเกี่ยวกับหนังสือ วรรณศิลป์ ซึ่งเริ่มใช้ใน พ.ศ. 2465 ก็อยู่ประมาณกลาง ๆ กำเนิดของคำทั้งสอง หมายถึงหนังสือที่ประกอบไปด้วยอักษรศิลป์ อาจจะเป็นวรรณคดีหรือวรรณกรรมก็ได้ แต่เป็นไปในรูปที่แตกต่างกันในแง่ของความประณีต (กระแสร มาลายาภรณ์. 2512 : 1 - 2)

สิทธา พิณภูวคด ได้กล่าวถึงความหมายของวรรณกรรมว่า วรรณกรรมหมายถึงงานเขียนในรูปบทกวีนิพนธ์ ร้อยกรองและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว ได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ กอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนข้อเขียนอื่น ๆ ซึ่งมีเนื้อหาและความหมายเป็นที่เข้าใจได้ สื่อความหมายได้ด้วย ทั้งนี้ย่อมไม่เน้นความสำคัญของคุณภาพ จุดมุ่งหมาย และวิธีแสดงออกเท่านั้น (สิทธา พิณภูวคด. 2515 : 4)

ความสำคัญของวรรณกรรมนั้นมีมากมาย ชนิด อยู่โพธิ์ ได้กล่าวถึงคำพูดของ ลอฟาดิโอ เฮอร์น (Lofadio Hearn) ชาวไอริช นักหนังสือพิมพ์และผู้บรรยายวิชาวรรณคดีอังกฤษในประเทศญี่ปุ่น กล่าวว่า การที่ประชาชนชาติใด

ชาติหนึ่งในยุโรปจะรู้สึกถึงเรื่องราวของประชาชนในชาติอื่นได้ก็ ส่วนใหญ่มิใช่ได้ ความรู้จากหนังสือยุคสติติ หรือจากหนังสือประวัติศาสตร์ที่บรรจุแค่นิเวหา หรือ จากหนังสือบันทึกการ เดินทางที่เป็นหลักวิชา แต่รู้มาจากวรรณคดีของประชาชนใน ชาตินั้น ๆ (ธนิศ อยู่โพธิ์. 2510 : 17) สังคมและวรรณกรรมจึงมีความสัมพันธ์ กันอย่างลึกซึ้ง ดังที่ เสถียร จันทิมาธร กล่าวว่ วรรณกรรมได้จากสังคม คุ้สังคมได้จากวรรณกรรม (เสถียร จันทิมาธร. 2511 : 2) และเจตนา นาควิริยะ ยังได้กล่าวอีกว่า วรรณคดีสมัยต่าง ๆ ย่อมเป็นประหนึ่งฉายาแห่งภาวะ ความเป็นอยู่ของบุคคลและบ้านเมืองในสมัยนั้น จากวรรณคดีหรือวรรณกรรมเราอาจ จะทราบถึงความดีความงามและความรู้สึกตลอดจนสติปัญญาและอุดมคติแห่งประชาชาติใน สมัยหนึ่ง ๆ ว่าเป็นประการใด ความดีความงามและอุดมคตินั้น ๆ ใ้ถ่ายทอดต่าง ๆ กันมาอย่างไร วรรณกรรมเป็นสิ่งที่ผูกพันกับภาวะสังคม และเป็นสมบัติร่วมของทุกยุค ทุกสมัย ทุกถิ่น การศึกษาวรรณกรรมจะต้องศึกษาควบคู่กับสังคมอันเป็นแหล่งกำเนิด ของวรรณกรรมเรื่องนั้น ผู้ประพันธ์ได้แสดงความคิด ปรัชญา ตลอดจนความเป็น จริ่งของสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยความสนใจและรับผิดชอบ วรรณกรรมจึงมี อิทธิพลต่อสังคมรวมทั้งพลังในสังคมด้วย (เจตนา นาควิริยะ. 2514 : 15 - 17)

วรรณกรรมร่วมสมัยและวรรณกรรมปัจจุบันมีความหมายคาบเกี่ยวกับอยู่ ดังที่ กุหลาบ มัลลิกะมาส ได้ให้คำอธิบายว่า "วรรณกรรมปัจจุบันหมายความว่ารวมเอา วรรณคดีที่แต่งขึ้นอันมีรูปแบบ ความคิด เนื้อเรื่องและปรัชญาแตกต่างไปจาก วรรณกรรมสมัยอดีต คือตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 ขึ้นไป" (กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2518 : 5)

ชวีช ปุณโณทก ได้อธิบายความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัยว่า คำว่า Contemporary literature ยังมีผู้แปลว่า "วรรณกรรมร่วมสมัย" อีกคำหนึ่ง ควบตามนัยแห่งความหมายของคำว่า "วรรณกรรมปัจจุบัน" และ "วรรณกรรม ร่วมสมัย" นั้น วรรณกรรมปัจจุบัน หมายถึงวรรณกรรมที่มีรูปแบบอย่างปัจจุบันที่ แพร่หลายอยู่ในสังคมไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิด ปรัชญาชีวิตของสังคมไทย

ในปัจจุบัน ทลอคจนลืทธิความเป็นเจ้าของวรรณกรรมเป็นของคนส่วนข้างมากในสังคมไทย ส่วนคำว่าวรรณกรรมร่วมสมัยก็คือวรรณกรรมที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านผู้ศึกษา ฉะนั้นค่านิยมแนวคิดทางค่านปรัชญาชีวิตและสังคมอันปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเหล่านี้จึงร่วมแนวคิดเกี่ยวกับผู้อ่าน ผู้ศึกษา ซึ่งเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนส่วนข้างมากของสังคม ถึงแม้ว่าวรรณกรรมบางเรื่องอาจจะเกิดก่อนผู้อ่านในปัจจุบันก็ตาม แต่ก็อาจจะเรียกได้ว่าเป็นวรรณกรรมร่วมสมัย เพราะเหตุว่าปรัชญาชีวิตและสังคมยังใกล้เคียงกับผู้อ่านผู้ศึกษา ฉะนั้นโดยนัยแห่งความหมายของคำว่า วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมร่วมสมัยนั้นไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าร่วมสมัยอาจจะหมายถึงระยะเวลาสมัยเดียวกับอดีตก็ได้ เช่น พอชนรามคำแหงร่วมสมัยกับพอชนเม็งรายแห่งอาณาจักรล้านนาไทย แต่ในความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัยหมายถึง "การรวมมโนทัศน์ แนวคิด และปรัชญาชีวิตสังคมในสมัยเดียวกัน ซึ่งจะมีความหมายเหมือนกับคำว่า วรรณกรรมปัจจุบัน คือ มีมโนทัศน์ แนวคิด และปรัชญาชีวิตสังคมในสมัยปัจจุบันนั่นเอง" (ธวัช ปุณโณทก. 2527 : 2 - 3)

สมพร มั่นคะสุตร ได้อธิบายความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัยว่า คำว่า "ร่วมสมัย" นี้ผู้เข้าใจต่างกันอยู่หลายทาง ทางหนึ่งคือคนที่ได้ยินคำว่าร่วมสมัย ผู้ฟังสมัยนี้มักจะนึกถึงคำว่า "ชาย" ควบคู่กันไปด้วย นั้นหมายถึงว่าตนเองเป็นฝ่ายอนุรักษนิยมจะต้องเข้าใจว่า วรรณกรรมร่วมสมัยคือวรรณกรรมที่มีเนื้อหาและแนวคิดโน้มเอียงไปในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายตน ในขณะที่เดียวกัน นักอ่านหัวก้าวหน้า หรือนิสิตนักศึกษาสมัยประชาธิปไตยเบ่งบาน ก็จะเข้าใจว่า วรรณกรรมร่วมสมัยคือวรรณกรรมที่ให้แนวคิดใหม่ และเป็นวรรณกรรมก้าวหน้า มิใช่วรรณกรรมนำหน้า แต่เป็นวรรณกรรมสร้างสรรค์เพื่อชีวิตและมวลชน (สมพร มั่นคะสุตร. 2525 : 14)

เสนีย์ เสาวพงษ์ ได้กล่าวถึงวรรณกรรมร่วมสมัยว่า หมายถึง "วรรณกรรมที่เขียนขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพราะคำว่าร่วมสมัย คือ รวมเวลา มีผู้ทางวรรณกรรมหลายคนกล่าวถึงคำว่าร่วมสมัยไว้ต่างกัน

บางท่านกล่าวว่า ถ้านับตามฝรั่ง 25 ปีขึ้นไปก็นับว่าเป็นคนละรุ่น" (เสนีย์ เสาวพงษ์. 2523 : 11) นั่นคือนับสมัยกันจากเวลาที่เขียน

รัฐจวน อินทรกำแหง กล่าวถึงวรรณกรรมร่วมสมัยว่า "คำว่าวรรณกรรมร่วมสมัยในความรู้สึกของดิฉันคิดว่าจะใช้กาลเวลาเป็นเครื่องตัดสินเห็นจะไม่ได้ แต่จะถือเอาสิ่งที่ยัง เป็นความใหม่ในวรรณกรรมชิ้นนั้น ไม่ว่าจะวรรณกรรมนั้นจะเกิดขึ้นในสมัยใด คือจะเป็นเวลา 10, 20, 30, 50 ปีล่วงมาแล้วก็ตาม แต่ถ้าหากวรรณกรรมชิ้นนั้น เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วยังสามารถมีไฟเกิดขึ้น เพราะวรรณกรรมนั้นเป็นไม้ซีกที่จะจุดไฟซึ่งมีเชื้ออยู่แล้วในหัวใจของผู้อ่านให้ลุกโพล่งขึ้น อันนั้นถือว่าเป็นวรรณกรรมร่วมสมัยที่รู้สึกว่าย่านแล้วยังมีผลกระทบต่อคนอ่าน (รัฐจวน อินทรกำแหง. 2523 : 11)

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ มีความเห็นคล้ายคลึงกัน มีข้อเพิ่มเติมว่า "คำว่าร่วมสมัยหรือคนรุ่นใหม่ นั้นเป็นคำกลาง ๆ ยังไม่ได้เจาะจงอะไรเลยที่เคียวนัก เคยคุยกันก็มีคนสรุปว่า ร่วมสมัยนี้รวมอะไร ก็สรุปได้ 2 - 3 อย่าง คือ รวมเวลารวมความคิด และรวมอายุกัน เช่น งานเขียนปีศาจหรือความรักของวัลยา ถือเป็นวรรณกรรมร่วมสมัย คือใครที่เขียนแนวนี้ก็ร่วมสมัย รวมความคิดกับกลุ่มนี้ได้ ฉะนั้นคำว่า ร่วมสมัยก็เป็นคำกลาง ๆ หนังสือ แปลก ทะเล้น บ้ามอคอคแตกอะไรก็ร่วมสมัยของเขาเหมือนกัน คือรวมสมัยของความมกมาย" (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2523 : 12)

สมพร มันทะสูตร ได้สรุปลักษณะของวรรณกรรมร่วมสมัยว่า วรรณกรรมร่วมสมัยจึงน่าจะมีความหมายว่า วรรณกรรมที่มีเนื้อหา แนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน อยู่ในแนวเดียวกัน ทั้งนี้แนวคตินั้นพึงเป็นแนวคิดที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดแก่มวลชนเป็นสำคัญ ซึ่งสรุปลักษณะของวรรณกรรมร่วมสมัยได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นในช่วง เวลาใกล้เคียงกัน
2. เป็นวรรณกรรมที่มีแนวคิดร่วมกันหรือ เป็นไปในทางเดียวกัน
3. เป็นวรรณกรรมที่มีแนวคิดก้าวหน้า

4. เป็นวรรณกรรมที่จะมีผลกระทบในทางสร้างสรรค์แก่ผู้อ่าน

(สมพร มั่นตะสุตร. 2525 : 16)

เจตนา นาควิษระ ได้กล่าวถึงคำอธิบายของ อาจารย์สวัสดิ์ คันทีสุข ที่ได้กล่าวถึงศิลปะร่วมสมัยไว้ขอคิดได้ว่า "คำว่าร่วมสมัยเป็นคำที่เราจำเป็นต้องใช้อย่างหลวม ๆ ประการแรก คำนี้มักบอกข้อจำกัดในเรื่องของเวลา แต่เราจะมาติดอยู่กับเรื่องของเวลาแต่เพียงอย่างเดียวเห็นจะไม่ได้ เพราะภายในขอบเขตของเวลานี้ เราอาจจะพบปัจจัยอื่นในเรื่องของความคิดรวม ในเรื่องของรูปแบบร่วมหรือลักษณะร่วมอย่างอื่นของศิลปินที่ทำงานอยู่ในช่วงระยะเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ในประการที่สอง เราจะทักท้วงเอาไม่ได้ว่าศิลปะร่วมสมัยคิดถึงเฉพาะสิ่งที่อยู่รอบตัวเราในขณะนี้ ในเวลานี้ ในสถานที่นี้ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะนั้น ศิลปินต้องอาศัยรากฐานของบารมีสั่งสม สิ่งที่อยู่ภายในเรื่องนั้นก็คือศิลปินชั้นน่านั้นมักจะสนใจงานของผู้อื่นด้วย ข้าพเจ้าเห็นว่าการสนใจงานของผู้อื่น ของชาติอื่นของกาลเวลาอื่นนอกเหนือไปจากงานศิลปะที่เราเรียกกันว่าร่วมสมัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้สร้างสรรค์เอง การที่จะวินิจฉัยว่างานของศิลปินผู้หนึ่งไม่มีลักษณะร่วมสมัยเลยจึงเป็นสิ่งที่กำหนดลงไปตายตัวได้ยาก เพราะประสบการณ์ทั้งหลายแหล่งที่ศิลปินได้รับได้สั่งสมมาใช้เป็นสิ่งที่ถือกำเนิดมาในสังคมร่วมสมัยเท่านั้น ศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ย่อมจะสามารถกรองประสบการณ์ที่ได้รับมาให้เป็นงานของตนเองได้ เป็นงานที่เือกลักษณะของตน" (เจตนา นาควิษระ. 2524 : 61 - 62)

นอกจากนี้ เจตนา นาควิษระ ยังได้อธิบายความหมายของคำว่าร่วมสมัยจากการตอบจดหมายของผู้วิจัยที่ได้เขียนถามไป โดยตอบเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. คำว่า "ร่วมสมัย" เป็นแนวความคิดในการศึกษาศิลปะเชิงประวัติบุคคลแบบกำปั้นทุบดิน ก็คือร่วมสมัยกับคนที่ใช้คำนี้ เราอาจจะหลงผิดไปว่าเงื่อนไขเป็นตัวตัดสินว่างานชิ้นใดร่วมสมัยกับเราหรือไม่ ความจริงมันไม่ง่ายเพียงนั้น เคยมีผู้กำหนดเอาไว้ว่าย้อนหลังไปไม่เกิน 15 หรือ 20 ปี แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่ถกเถียงกันได้

2. จริงอยู่เราไม่อาจปฏิเสธเงื่อนไขของเวลาได้ แต่ในขณะเดียวกัน นักวิชาการก็พยายามที่จะหาลักษณะร่วมกันอื่นมาใช้อธิบายศิลปะร่วมสมัย ความคิดที่นักวิชาการบางกลุ่มนำมาใช้คือ วิญญาณแห่งยุคสมัย (Spirit of the age) ซึ่งเป็นคำที่หลวมมาก ในแง่นี้เราจะหาเกณฑ์จากตัวงานศิลปะโดยไม่มองไปที่ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมไม่ได้ ยกตัวอย่างว่าถ้าเราจะตีความว่าวิญญาณแห่งยุคสมัยของเราคือความตื่นตัวทางปัญญาที่มาจากความสำนึกในเรื่องประชาธิปไตย เราก็อาจจะต้องถือว่ายุคร่วมสมัยเริ่มที่ 2516 (มากกว่า 2475) แต่จะใช้กับศิลปะทุกประเภทไม่ได้ เราจะต้องทดสอบความคิดรวบยอดแบบนี้กับตัวงานจริง ๆ (เจตนา นาควิชระ, 2530)

ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า วรรณกรรมร่วมสมัย หมายถึงวรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับผู้อ่านผู้ศึกษา ซึ่งย่อมมีแนวคิด ประชาธิปไตย สังคม เป็นไปในทางเดียวกัน อันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่บุคคลและสังคมให้มีแนวคิดที่ดีถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ตนร่วมสมัยอยู่ โดยที่วรรณกรรมร่วมสมัยและวรรณกรรมปัจจุบันมีความหมายคล้าย ๆ กัน อยู่จึงจะอธิบายความหมายของวรรณกรรมปัจจุบันจากการสรุปลักษณะของวรรณกรรมปัจจุบัน ของ สมพร มั่นตะสุทร ซึ่งสรุปไว้ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดในการเขียนแบบสมจริงที่เรียกว่า สัจนิยมมากขึ้นกว่าเดิม มีความสมเหตุสมผลมากขึ้น
2. ไม่เคร่งครัดธรรมเนียมนิยมมากขึ้น ผู้แต่งมักจะคำนึงถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น วรรณกรรมปัจจุบันจึงมักจะมีรูปแบบและแนวคิดแปลกใหม่ น่าติดตาม
3. มีจุดหมายในการเขียนเพื่อเสริมความคิดเสริมปัญญา สอดแทรกความรู้ เข้าไปอย่างแนบเนียน
4. การดำเนินเรื่องยึดความสมจริงแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม เป็นสำคัญ

5. นิยมเขียนเรื่องและเหตุการณ์ที่อยู่ใกล้ตัว มุ่งแสดงปัญหาและความ
เป็นไปในสังคมมากกว่าเรื่อง เพื่อฝัน
 6. ผู้แต่งมักจะเน้นให้ผู้อ่านเห็นความเป็นจริงในสังคม ชี้นำให้ต่อสู้กับ
ชีวิตตามความเป็นจริงไม่ยอมแพ้โชคชะตา
 7. ฉาก ตัวละคร บรรยายภาพ มักจะนำมาจากชีวิตจริง
 8. นิยมร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง หากเป็นร้อยกรองนิยมร้องกรองสั้น ๆ
 9. เขียนถึงบทกวีตรงไปตรงมามากขึ้น
 10. แสวงหาข้อเท็จจริง ข้อมูล ก่อนเขียนเรื่อง ไม่นิยมเลียนแบบ
นิยมโครงเรื่องด้วยตนเอง เป็นการแสดงฝีมือให้เห็นชัด
 11. หากจะไคร่บิทธิพลต่างประเทศก็รับอย่างไม่รู้สึกรับมา เพราะ
อิทธิพลต่างประเทศแทรกเข้าจนแยกไม่ออกแล้วว่าสิ่งใดคือของเรา สิ่งใดคือสิ่งที่
รับมา
 12. นิยมดำเนินเรื่องหลายแบบทั้ง ความปฏิทินและย้อนปฏิทิน นิยมความ
ซับซ้อน (สมพร มั่นตะสูตร. 2525 : 13 - 14)
- สุภา สิริमानนท์ ไก่กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมว่า คุณค่าของ
วรรณกรรม นอกจากจะรับใช้สังคมส่วนรวมของมนุษย์ข้างมากแล้วจะต้องมีพื้นฐานหลัก
อยู่ที่ถือว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงที่ยังสามารถพิจารณาได้อีก 2 ประการ คือ ข้อวินิจฉัย
ที่ว่าควยคุณค่าสาระสำคัญ (Potential values) ของวรรณกรรมนั้น และ
ข้อวินิจฉัยที่ว่าควยประสิทธิภาพที่แท้จริง (Actual efficiencies) (สุภา
สิริमानนท์. 2520 : 20 - 32)
- ชวีช ปุณโณทก กล่าววว่าวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่าจึงมิใช้อยู่เพียงว่ามีคุณค่า
ทางเนื้อหาและรูปแบบเท่านั้น ยังต้องมีประสิทธิภาพที่แท้จริง สามารถทำให้แนวคิด
เกิดเจริญงอกงามสถาพรอยู่ในสังคมได้เป็นเวลายาวนาน กล่าวคือเป็นแนวคิดร่วม
ของสังคมมิใช่รับใช้กลุ่มมนุษย์เพียง เล็กน้อย แต่ต้องสัมผัสถึงประชาชนกลุ่มข้างมาก
ด้วย ตามนัยจึงกล่าวนี้ตรงกับกาการกำหนดคุณค่าของวรรณกรรมว่า

1. ทางด้านเนื้อหาของวรรณกรรมต้องเอื้อต่อการชักจูงให้ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมซึ่งไม่หยุดนิ่ง และประชาชนต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้น ๆ เพื่อมีชีวิตที่ดีขึ้น

2. ทางด้านรูปแบบของวรรณกรรมซึ่งจะต้องมีลักษณะเด่นมีความงาม ความง่ายเป็นพื้นฐาน เพื่อมีประสิทธิภาพอันแท้จริงในการเข้าถึงปวงประชาชนข้างมาก หรือปวงประชาสามารถรู้และเข้าใจเนื้อหาอันทรงคุณค่าของวรรณกรรมนั้นได้อย่างง่ายดาย ซึ่งเป็นผลให้ภาษาโวหารในวรรณกรรมเรียบง่ายไม่ซับซ้อน และการเสนอแนวคิดหรือทรรศนะในวรรณกรรมต้องไม่ซับซ้อนเอิกฉ้าย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2527 : 9 - 10)

วรรณกรรมมีคุณค่าให้สาระประโยชน์แก่อนุชนูศึกษาศิลปะและสังคม จึงจะสรุปเป็น 2 ประการใหญ่ ๆ ดังนี้

1. คุณค่าของวรรณกรรมต่อบุคคลหรือวรรณกรรมให้สาระประโยชน์ต่อบุคคลอื่นเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม

1.1 ส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกทักษะ

1.1.1 ส่งเสริมปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และฝึกทักษะในการอ่าน

1.1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านภาษา และจะช่วยให้มี

โอกาสฝึกทักษะ

1.1.3 ส่งเสริมให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.2 ให้ความบันเทิงใจ

1.2.1 เฟลิกเฟลิตสนุกสนานไปคามาเนื้อเรื่อง

1.2.2 สะท้อนใจสะท้อนอารมณ์ ทั้งอารมณ์รัก โกรธแค้น

สงสารและสนใจ ฯลฯ

1.2.3 ผันไปกับท้องเรื่อง

1.3 ประเทืองปัญญา

1.3.1 ชี้ให้เห็นสภาพของชีวิตมนุษย์ในสังคม

1.3.2 ให้ประสบการณ์จำลองของชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ชีวิต
ที่สมบูรณ์พบสุข ยากแค้นอับเฉา ถูกกดขี่จองเวร อากัปก๊อขัด าลา

1.3.3 โหมโนทัศน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม

2. คุณค่าของวรรณกรรมต่อการสร้างสรรค์สังคม วรรณกรรมมีส่วนให้
ความสำนึกของสังคมหรือมโนทัศน์ร่วมของสังคม โดยวิธีเสนอแนวคิดต่อผู้อ่านโดย
ส่วนรวม เป็นการปลุกฝังทัศนคติต่อสังคมแก่ผู้อ่าน และมีกลวิธีในการ เสนอในรูปแบบ
ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นพ้องกับแนวคิดที่ผู้ประพันธ์เสนอมาในรูปวรรณกรรม หรือให้
ผู้อ่านเลือกรูปแบบของสังคมตามทรรศนะของตนเองรวมมาด้วยความบันเทิงในวรรณกรรม
ด้วย ซึ่งเป็นตัวเร่งเร้าส่งเสริมให้ผู้อ่านอันเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมยอมรับแนวคิด
เหล่านั้นและมีมโนทัศน์ร่วมต่อสังคมคือ

2.1 กฎเกณฑ์ของสังคมอันได้แก่ ศีลธรรม กรอบจารีตประเพณี
และธรรมเนียมนิยมต่าง ๆ

2.2 มีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะ เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น

2.3 มโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมได้
เสนอแนวคิดร่วมของการเปลี่ยนแปลงทางบ้านสังคมโดยไม่หยุดนิ่ง เพื่อไปสู่สภาพ
ของสังคมมนุษย์ที่ดีกว่า

2.4 เสนอแนวคิดร่วมในการ เปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สภาพที่ดีกว่าและ
ชะลอการ เปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่สภาพชีวิตที่เลวลง หรือชะลอการ เปลี่ยนแปลงที่คน
เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งพยายามผลักดันจะให้ เป็นไปแต่ไม่ชมมโนทัศน์ร่วมของสังคม

2.5 เสนอแนะเร่งเร้ามโนทัศน์ของปัจเจกบุคคลให้พยายามปรับตัว
เข้ากับการ เปลี่ยนแปลงพัฒนาทางบ้านสังคมอันไม่เคยหยุดนิ่ง (ธวัช ปุณโณทก.

2527 : 10 - 11)

ทีปกร กล่าวว่า "ศิลปะพึงรับใช้ชีวิตของสาธารณชนโดยแสดงแบบอย่าง
ที่ดีและเป็นโคมไพอันแจ่มจ้าที่จะส่องทางนำชีวิตของมวลมนุษย์ไปสู่ความดีงาม นั่นคือ
ศิลปะเพื่อชีวิต" (ทีปกร. 2515 : 45) เพราะศิลปะเพื่อชีวิต หมายถึงศิลปะ

ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ส่งผลสะท้อนอย่างใดอย่างหนึ่งไปยังประชาชนผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ดู หรือศิลปะที่มีบทบาทอันสำคัญต่อชีวิตของประชาชนผู้เสพศิลป์ คือศิลปะที่มีความสัมพันธ์อยู่กับชีวิตทางสังคมของมวลประชา ศิลปะที่ชี้แนะให้ประชาชนมองเห็นทางออกของชีวิตอันถูกต้อง และพร้อมกันนั้นก็ช่วยไขหมวลประชาชนท้อสและเคลื่อนไหวไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตอันดีกว่า (ทีปกร. 2515 : 131)

พลศักดิ์ จิระไกรศิริ กล่าวถึงอิทธิพลของวรรณกรรมว่า โดยทั่วไปอิทธิพลของวรรณกรรมมีหลายแบบและหลายระดับ ทั้งทำให้สังคมเสื่อมถอยและก้าวหน้า ทั้งระคับบัจเจกและมหาชน วรรณกรรมที่จะมีอิทธิพลมากจะต้องสามารถสะท้อนภายในภาพที่สร้างมโนภาพได้แจ่มชัดและมีความงาม ขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่กระตุ้นทั้งจินตนาการและปัญญาให้่องงาม วรรณกรรมจึงน่าจะมีอิทธิพลดังนี้

1. ทำให้ผู้อ่านมองเห็นส่วนตัวลดลง และเข้าสัมพันธ์กับมนุษย์คนอื่น ๆ ได้อย่างทั่วถึง มีอารมณ์ความรู้สึกร่วมและเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ยิ่งขึ้น
2. ทำให้ผู้อ่านสามารถขจัดความตึบตันในการมองปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะช่วยให้ความสำนึกของผู้อ่านลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น
3. ช่วยเสริมสร้างจิตใจและให้กำลังใจแก่ผู้อ่านที่รักความเป็นธรรมทั้งหลาย ที่ร่วมต่อสู้กับความตึบตันและความเชื่อที่ผิดพลากได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พลศักดิ์ จิระไกรศิริ. 2522 : 47 - 51)

วรรณกรรมที่มีลักษณะความคิดก้าวหน้านอกจากจะมีแนวเพื่อชีวิตและเพื่อประชาชนแล้ว ยังมีวรรณกรรมเฉพาะอีกอย่างหนึ่งที่มีความคิดก้าวหน้า หรือต้องมีความคิดที่ก้าวหน้าคือวรรณกรรมเพื่อเยาวชน ซึ่งมีลักษณะก้าวหน้าดังต่อไปนี้

1. เสนอให้เยาวชนรักและซาบซึ้งในสันติภาพ คือต้องชี้ให้เยาวชนเห็นภัยของสงคราม และความเลวร้ายของลัทธิข่มเหงรังแกผู้อื่น โดยเสนอลักษณะของวีรบุรุษใหม่ของเยาวชนให้มีความกล้าหาญในการต่อสู้กับการระรานของชาวบ้านทั้งปวง เพื่อความผาสุกและความก้าวหน้าของมวลมนุษยชาติ การเสนอแนะให้เยาวชนรักสันติจึงมีความหมายกว้างขวางกว่าการปราศจากสงคราม แต่ต้องปราศจากการขูดรีดระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

2. เสนอเยาวชนให้รักการทำงาน โดยชี้ให้เห็นว่าการทำงานคือปัจจัยสำคัญของชีวิต การได้กินโดยไม่ต้องทำงานมิใช่สิ่งชอบธรรม หากเป็นการเอาเปรียบกันแรงเพื่อนร่วมโลก การทำงานนี้จะสอนให้เยาวชนรู้ซึ่งถึงความจริงที่ว่าเยาวชนต้องใช้มือของเขาเองสร้างสรรค์สิ่งที่เขาต้องการขึ้นเอง โดยเลือกรอคอยให้สวรรค์บันดาลซึ่งจะเป็นแนวทางที่ทำให้เยาวชนเห็นความจำเป็นในการต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ของเขา แม้กระทั่งสันติภาพเยาวชนก็ต้องต่อสู้ช่วงชิงเอามาจะมานั่งรอคอยให้ผู้อื่นช่วยเหลือมิได้ (พลศักดิ์ จิระไกรศิริ. 2522 : 34)

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมร่วมสมัยนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องปลุกฝังให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจตั้งแต่เยาว์วัย อันจะเป็นประโยชน์แก่เด็กและสังคมต่อไป

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทาน

ก่อนที่จะกล่าวถึง วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทาน นั้น จะขอกล่าวถึงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังนี้ คือ

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เด็กมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้ เพื่อจะได้ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ และดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักการ

หลักสูตรศึกษามีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เด็กเรียนนำไปสู่ประสบการณ์ที่ได้จากการการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

จุดหมาย

หลักสูตรประถมศึกษามีจุดหมายให้เกิดผลแก่ผู้เรียนดังนี้

1. คุณสมบัติที่ต้องการ เน้น

1.1 พึ่งตนเองได้ มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ไม่เห็นแก่ตัว

1.2 มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ

1.3 ชยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน

1.4 รู้จักคิด วิचारณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

1.5 มีขนบธรรมเนียมค่านิยม และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือ

หมู่เหล่า

1.6 มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น

1.7 รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ

ผู้นำ ผู้ตาม ที่ดี

2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

2.1 มีสุขนิสัยส่วนตัวและส่วนรวม มีสุขภาพดีทั้งทางกายและจิตใจ

2.2 รู้กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

2.3 มีความรู้และทักษะในการหา การใช้ และออมทรัพย์

2.4 เข้าใจความหมายของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อชีวิต

ประจำวัน

2.5 มีความรู้และทักษะในการจัดการทำงานรวมกลุ่มกันโดยถือ

หลักสหกรณ์

2.6 มีความรู้และทักษะในการทำงาน ทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค

2.7 มีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2.8 มีความรู้และทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์

2.9 มีความรู้และทักษะในวิธีการทางวิทยาศาสตร์

2.10 มีความสามารถในการยังชีพสมกลมกลืนกับสภาพและ
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2.11 รู้จักชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ

3. ชีวิตที่สงบสุข

3.1 รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ

3.2 เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำหลักธรรม
มาใช้ในชีวิตประจำวัน

3.3 รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

3.4 มีความกตัญญู เริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

3.5 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดของผู้อื่นอย่าง

มีเหตุผล

3.6 รู้จักแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี

4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ

4.1 เชื่อนับในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4.2 รู้คุณค่า ชื่นชม และรักชาติศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4.3 ดำเนินหน้าที่และสิทธิของตน

4.4 รู้ความสำคัญของครอบครัว สังคม และท้องถิ่นของตน

4.5 รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคและโลก และมี

ความเข้าใจอันดีต่อกัน

4.6 สามารถนึกกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ กับสมาชิก
อื่น ๆ เพื่อความเจริญและความมั่นคงของประเทศ

4.7 รู้คุณค่าในความเป็นไทย และภูมิใจที่เกิดในผืนแผ่นดินไทย

(ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. 2520 : ข - ค)

ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงหนังสือเสริมประสบการณ์ชั้นประถมศึกษาอันหมายถึงหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ แต่ไม่ได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน ซึ่งหนังสือประเภทนี้ทางโรงเรียนต้องจัดหาไว้บริการแก่ครูและนักเรียนในโรงเรียนโดยคำนึงถึงประโยชน์ในแง่

- การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
- ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา
- การเสริมสร้างทักษะและมีนิสัยรักการอ่าน
- การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวาง

ขึ้น

ซึ่งหนังสือเสริมประสบการณ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้จัดทำหรือกำหนดขึ้นนั้นจำแนกประเภทได้ดังนี้

1. หนังสืออ่านนอกเวลา คือหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน โดยถือว่ากิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับหนังสือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตร

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่าหนังสืออ่านประกอบ

3. หนังสืออุเทศ คือหนังสือสำหรับใช้ค้นคว้าอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียน การเรียบเรียง หนังสือประเภทนี้เป็นเชิงวิชาการ

4. หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีจติสอนใจและมีสารประโยชน์ (กรมวิชาการ.

หนังสือหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กนี้ หทัย คันทอง กล่าวไว้ว่า "หนังสือสำหรับเด็กในทฤษฎีของศึกษาศาสตร์ หมายถึงวัสดุการอ่านอันเป็นปัจจัยในการพัฒนาชีวิตเด็กทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น หนังสือสำหรับเด็กย่อมมีบทบาทในชีวิตของเด็กทุกเพศทุกวัยทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมทักษะ เสริมประสบการณ์ เสริมความเข้าใจและให้ความบันเทิงใจแก่เด็กเป็นสำคัญ (หทัย คันทอง. 2529 : 12)

แมนมาส ชาวลิทัวเนีย ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กว่า "วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน หมายถึงหนังสือที่เด็กในวัยเล่าเรียนอาจเลือกอ่านเองเพื่อความเพลิดเพลินเพราะความอยากรู้หรือเพื่อใช้ประกอบการศึกษา" (แมนมาส ชาวลิทัวเนีย. 2509 : 16 - 17)

รัชนี ศรีไพรวรรณ ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กว่า "หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึงหนังสือสำหรับเด็กประเภทที่ให้ความบันเทิง อาจเป็นนิยาย นิทาน วรรณคดีประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเด็ก หรืออาจเป็นเรื่องจริงจากชีวประวัติบุคคลหรือวิทยาศาสตร์ แต่มีวิธีการเขียนที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและความรู้ด้านต่าง ๆ อันแตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียน (Text book) (รัชนี ศรีไพรวรรณ. 2508 : 528)

วิริยะ สิริสิงห ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็กว่า "หมายถึงวารสารและหนังสือที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กและจะคงเขียนให้เด็กอ่านอย่างเพลิดเพลินด้วยความสนใจ เพิ่มพูนความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาจนเกิดนิสัยรักการอ่านหนังสือ" (วิริยะ สิริสิงห. 2514 : 454)

ฮัคและยัง ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กว่า "หนังสือสำหรับเด็กคือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน" (Huck and Young. 1961 : 2)

มาโนรามา จาฟา ไก่กล่าวไว้ในการประชุมปฏิบัติการเขียนหนังสือ
สำหรับเด็ก ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร - บางแสน วันที่
18 - 28 พฤษภาคม 2523 เกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กว่า "หนังสือสำหรับเด็ก
คือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กได้ ฟัง เรียนรู้ และสนุกสนานเพลิดเพลิน"

(Monorana Jafa. 2523)

ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็กที่ดียิ่งควรต้องให้ทั้งสาระและความบันเทิงแก่เด็ก
เป็นหนังสือที่มีคุณภาพ ดังที่ หทัย ศັນหยง กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กที่ดี
มีคุณภาพย่อมมีลักษณะเป็นวรรณกรรม และวรรณกรรมที่ดีก็มักมีคุณลักษณะเป็น
วรรณคดีที่ทรงคุณค่าเช่นเดียวกัน หนังสือสำหรับเด็กที่ดีมีลักษณะเป็นวรรณกรรม
แต่ในเวลาเดียวกันวรรณกรรมทั่ว ๆ ไปย่อมเป็นแหล่งสร้างสรรค์หนังสือสำหรับเด็ก
ให้เกิดคุณค่าทางศิลปกรรม หรืออาจกล่าวได้ว่า การสร้างหนังสือสำหรับเด็กก็คือ
" การใช้ทรัพยากรทางวรรณกรรมให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาเล่าเรียนของเด็ก
นั่นเอง" (หทัย ศันหยง. 2529 : 12)

นอกจากนี้ หทัย ศันหยง ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือ
สำหรับเด็กว่าลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปการสร้างหนังสือสำหรับเด็กไทยมีวัตถุประสงค์
สำคัญ โดยสรุปดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามตาม
ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย
2. เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อให้เด็กได้รับความบันเทิงใจ ความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน
4. เพื่อช่วยให้เกิดความพร้อมในการอ่าน
5. เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน และเป็นสื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้
และประสบการณ์ต่าง ๆ
6. เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยอันดีงาม รวมทั้งลักษณะนิสัยในการอ่าน
รักการอ่าน และอ่านหนังสือเป็น

7. เพื่อให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านอันเป็นหนทางเพื่อค้ำความฟุ้งซ่าน ยับยั้งนิสัยมั่วสุม เทียบเท่า ประพจน์ออกนอกทางโดยเปล่าประโยชน์

8. เพื่อช่วยให้ชีวิตของเด็กเกิดโลกทรรศน์ มีความรู้กว้างไกล ทนโลกทันเหตุการณ์

9. เพื่อถ่ายทอดคัมภีร์วัฒนธรรมและสร้างศรัทธาในเอกลักษณ์ไทยอันเป็นผลดีแก่การสร้างความมั่นคงของชาติบ้านเมือง

10. เพื่อให้เห็นคุณค่าของความเป็นชาติไทย คนไทย และสถาบันของชาติไทย (หทัย ทันหยง. 2529 : 16)

บันลือ พฤษะวัน ไก่กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นผลงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีรูปแบบต่าง ๆ กัน ที่มุ่งใช้ภาษา เนื้อหาสาระให้ง่าย เหมาะกับวัยของเด็กที่จะเข้าใจได้ดี ทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กผู้อ่านได้รับประโยชน์ดังนี้คือ

- ฝึกทักษะในการอ่าน
- ใ้แนวคิดในการประพจน์ปฏิบัติ
- ได้รับความเพลิดเพลิน (บันลือ พฤษะวัน. 2521 : 1)

รัฐจวน อินทรกำแหง ไก่กล่าวถึงวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กว่า วรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็ก หมายถึงวรรณกรรมหรือหนังสือที่เด็กอ่านได้ด้วยความเพลิดเพลิน สนุกสนานโดยไม่มีการบังคับให้อ่าน ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมหรือหนังสือสำหรับเด็กนั้น ๆ มีเนื้อหาระตรงกับความสนใจของเด็ก และเป็นหนังสือที่มีรูปเล่มสวยงาม สะดุดตาไม่ว่าจะเป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือหนังสือสารคดีวิชาการก็ตาม ลักษณะของวรรณกรรมสำหรับเด็กที่พึงมีดังนี้

1. ตรงกับความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องเหมาะกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ความชอบ ความต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ความต้องการ การยอมรับ ความต้องการอยากเป็นคนเก่ง คนดี เป็นต้น เรื่องที่ตรงกับความสนใจของเด็กจึงควรมีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นเรื่องสนุกให้ความเพลิดเพลิน

1.2 ส่งเสริมจินตนาการ วัยเด็กเป็นวัยที่มีจินตนาการและชอบสร้างจินตนาการให้ออกมาเป็นรูปเป็นร่างอยู่แล้ว จึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้โอกาสเด็ก

1.3 ส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจ เป็นเรื่องที่กล่าวถึงความสำเร็จของตัวละครในเรื่อง ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ เกิดความศรัทธาในคุณธรรม

1.4 สนองอารมณ์ที่ปรารถนา เช่น อยากรับเป็นคนเก่ง อยากรับเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ หนังสือที่มีเนื้อหาสนองอารมณ์ต่าง ๆ ของเด็ก มักเป็นที่พอใจของเด็ก

1.5 ส่งเสริมความรู้ เป็นเรื่องที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพและกระตุ้นจิตใจเด็กให้ประณีต

2. เนื้อหาเรื่องไม่ซับซ้อน มีแนวของเรื่องเด่นชัด เด็กสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เรื่องกระชับไม่เยิ่นเย้อ ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก

3. ส่วนวนภาษา เป็นภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา เด็กสามารถเข้าใจได้

4. ภาพประกอบ นับเป็นหัวใจสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก เด็กชอบความสนุกสนานเพลิดเพลิน ชอบอ่านคำบรรยายมากกว่าตัวหนังสือ ภาพประกอบจึงต้องเป็นภาพที่มีความรู้สึก มีชีวิต มีความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับเนื้อเรื่องอธิบายเรื่องได้

5. รูปเล่ม มีรูปลักษณะภายนอกเป็นที่น่าพอใจ ขนาดรูปเล่มกระทัดรัด เหมาะมือเด็ก หนาหนาต่อการจับต้อง กระดาษที่มีคุณภาพ ใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ เหมาะกับวัยของเด็ก การพิมพ์ชัดเจน ข้อความในแต่ละบรรทัดไม่ยาวเกินไป การเย็บเล่มต้องแข็งแรงเป็นพิเศษ และควรเป็นปกแข็งหรือค่อนข้างแข็ง

(รัญจวน อินทรกำแหง. 2520 : 100 - 118)

หทัย คันหยง ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมสำหรับเด็กไว้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นต่อไปนี้

1. วรรณกรรมดั้งเดิมหรือกวีชาวบ้าน

2. วรรณกรรมถ่ายทอด
3. วรรณกรรมกวีนิพนธ์
4. วรรณกรรมเนื้อหา
5. วรรณกรรมวิทยาศาสตร์
6. วรรณกรรมร่วมสมัย
7. บริววรรณกรรม (หทัย พันทอง. 2529 : 64)

ณรงค์ ปานทอง ได้แบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กไว้ 4 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 ยึดวิธีเขียนเป็นหลัก จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ร้อยแก้ว (Prose)
2. ร้อยกรอง (Poetry)

วิธีที่ 2 ยึดรูปแบบเป็นหลัก จำแนกออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. หนังสือภาพ (Picture book)
2. วรรณกรรมพื้นบ้าน (Traditional literature)
3. นิทานสมัยใหม่ (Modern fantasy)
4. ร้อยกรอง (Poetry)
5. บันเทิงคดีร่วมสมัย (Contemporary realistic fiction)
6. บันเทิงคดีอิงประวัติศาสตร์ (Historical fiction)
7. ความรู้และประวัติบุคคล (Information book and biography)

วิธีที่ 3 ยึดวัยหรือระดับชั้นเรียนเป็นหลัก แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ระดับเด็กเล็กหรืออนุบาล อายุ 3 - 5 ขวบ
2. ระดับเด็กประถมศึกษา อายุ 6 - 11 ขวบ
3. ระดับเด็กมัธยมตอนต้นหรือก่อนวัยรุ่น อายุ 12 - 14 ปี

วิธีที่ 4 ยึดหน้าที่เป็นหลัก จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. บันเทิงคดี (Fiction)
2. สารคดี (Non - fiction)
3. ร้อยกรอง (Poetry)

กล่าวถึงมันเพิกคี่ซึ่งหมายถึงเรื่องราวที่ประชันหรือแข่งขันเพื่อให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน มันเพิกคี่สำหรับเด็กที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดพอจะจับประเภทได้ดังนี้

1. นิทาน
2. เรื่องสั้น
3. นวนิยาย
4. เรื่องแปล
5. การ์ตูน (นรงค์ ปานทอง, 2526 : 34 - 35)

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะนิทานเท่านั้น นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่เป็นจำนวนมากที่ได้รับความบันทึกไว้แล้ว แต่เวลาบันทึกก็บันทึกโดยส่วนวนเล่าด้วยปากเช่นเดิม อาจจัดได้ว่านิทานเป็นเครื่องให้ความบันเทิงใจชิ้นแรกสำหรับมนุษยชาติก็เป็นได้ กุหลาบ มัลลิกะมาส ได้สรุปลักษณะของนิทานชาวบ้านไว้ดังนี้

1. เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้ว ไม่ใช่ร้อยกรอง
2. เล่ากันด้วยปากสืบมาเป็นเวลาช้านาน แต่ต่อมาในระยะหลังการเขียนเจริญขึ้นก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปาก
3. ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าครั้งเดิมเป็นใคร อาจแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เฒ่าซึ่งเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในอดีตก่อนหนึ่ง (กุหลาบ มัลลิกะมาส, 2516 : 105 - 110)

ม.ล. ตัย ชมสาย ได้กล่าวถึงนิทานว่าเป็นเรื่องเล่าแน่นอน มิฉะนั้นจะไม่ใช้คำ "เล่า" ในหลักวรรณคดีสากล นิทานหมายถึงเรื่องที่เกิดจากจินตนาการของผู้เล่าตามความหมายเดิมนิทานอาจยาวเท่าใดก็ได้ แต่ในปัจจุบันนิทานมักจะหมายถึงเรื่องสั้น ๆ ซึ่งจะเป็นร้อยแก้วหรือบทกวีก็ได้ แต่สิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ก็คือการแฝงไว้ซึ่งสภาวะคับทมิฬบางอย่างในนิทานนั้น ตัวละครในนิทานอาจเป็นคนจริง ๆ หรือสัตว์ หรือสิ่งของที่ถูกสร้างขึ้นให้มีชีวิตจิตใจ แต่สิ่งทั้งหมดเหล่านี้ก็คือลักษณะ

และอุปนิสัยใจคอของคนที่แฝงมาในรูปแบบต่าง ๆ เท่านั้น นิทานยังมีส่วนประกอบสองอย่างคือ อินทรีย์ (หรืออนินทรีย์) ที่แสดงคนเป็นตัวแทนของคน และอีกอย่างหนึ่งคือคำว่า "นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า" ทั้งที่เป็นถ้อยคำเช่นนั้นจริง ๆ หรือให้ผู้ฟังคิดขึ้นได้เอง (คุ้ย ชุมสาย, ม.ล. 2518 : 43 - 44)

รัฐจวน อินทรกำแหง ได้แบ่งนิทานชาวบ้านออกตามแบบของนิทานอย่างกว้างได้ดังนี้คือ

1. นิทานปรัมปรา (Fairy tale) มีลักษณะที่เห็นได้ชัดคือเรื่องค่อนข้างยาวอย่างซับซ้อน เป็นเรื่องเชิงสมมติว่าเกิดขึ้นที่โน้นที่นี้ แต่ไม่สามารถกำหนดให้แน่นอนลงไปได้ มักจะขึ้นต้นว่า "ในกาลครั้งหนึ่งมีกษัตริย์องค์หนึ่งครองเมือง" แต่จะไม่สามารถบอกระยะเวลา สถานที่หรือตัวบุคคลให้เป็นการชัดเจนแน่นอนได้ และตัวบุคคลในนิทานมักเป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์อำนาจ ตัวเอกจะต้องเก่งกว่าใคร ๆ เช่น นิทานเรื่อง โสณน้อยเรือนงาม นางสิบสอง สังข์ทอง ปลาบู่ทอง สโนว์ไวท์ เจ้าหญิงนิทรา ซินเคลริลลา เป็นต้น
2. นิทานท้องถิ่น (Legend) ดี่นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเหตุการณ์เดียว และมีเรื่องของความเชื่อ ขนบประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หรืออาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษประจำชาติ เช่น เรื่องท้าวแสนปม พระยาขาง พระยาพาน พระร่วง เป็นต้น
3. เทพนิยาย (Myth) คือนิทานที่มีเทวดานางฟ้าเป็นตัวสำคัญ เช่น นิยายที่เกี่ยวกับพระอินทร์ นารายณ์สิบปาง ท้าวมหาสงครามค์ เมฆดารามสุร เป็นต้น
4. นิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ คือที่สัตว์พูดได้ มีความคิดหรือการกระทำอย่างมนุษย์ นับว่าเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายมาก เช่น เรื่องกระต่ายกับเต่า ราชสีห์กับหนู ยายกะต่า และเรื่องในนิทานอีสป เป็นต้น
5. นิทานตลกขบขัน (Jest) เป็นเรื่องสั้น ๆ แสดงท้องเรื่องขบขันให้ขบขันอย่างไม่น่าจะเป็นไปได้ เหลือเชื่อ อาจแสดงถึงความโง่ ปฏิภาณไหวพริบ

ที่แหลมคม การกล่าว การพินิจต่อการผจญภัยที่ผิวดนตรี เป็นต้น เช่น เรื่อง หัวล้านนอกกรู ชายขี้ลืม เป็นต้น

วรรณกรรมประเภทนิทานชาวบ้านนี้จัดว่าเป็นวรรณกรรมที่นิยมกันมาแต่โบราณ มาในปัจจุบันนี้ มีนิยายนิทานที่เขียนขึ้นใหม่มากมาย เพื่อให้เหมาะกับความต้องการ จิตใจและรสนิยมของเด็กในสมัยปัจจุบัน ฉะนั้นวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ควรกล่าวถึง อีกคือ วรรณกรรมปัจจุบัน อันหมายถึงทั้งประเภทนิทาน นิยายที่เขียนขึ้นใหม่ใน รูปเล่มพิมพ์งามตา ทั้งในลักษณะของหนังสืออ่านสนุกและสารคดีความรู้ต่าง ๆ สำหรับ ของไทยที่เป็นเรื่องเขียนขึ้นเองใหม่เฉพาะนั้นหาได้ยาก ส่วนมากจะมีอยู่ในนิตยสาร สำหรับเด็ก เช่น ชัยพฤกษ์ เป็นต้น แต่สำหรับของต่างประเทศนั้นมีมาก

(รัฐจวน อินทรกำแหง. 2520 : 97 - 99)

หทัย คันหยง ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานและนิยายว่า หนังสือสำหรับเด็กประเภทนิทานและนิยายมีลักษณะโครงสร้างคล้าย ๆ กัน และมักจะถูกจัดให้เป็น ประเภทที่ปะปนกัน การจะทราบอย่างแท้จริงว่าเรื่องใดมีลักษณะเป็นนิทาน เรื่องใด เป็นนิยายต้องอาศัยการวิเคราะห์เค้าโครง (Plot) ของเรื่องเป็นสำคัญ กล่าวคือ นิทาน ตรงกับหนังสือนิทานตะวันตกว่า Tales ซึ่งเป็นความหมายทั่วไป หนังสือบางเรื่องมีลักษณะเป็น Tales แต่บางครั้งผู้แต่งหรือผู้อ่านเรียกเป็น อย่างอื่นก็มี ถ้าวิเคราะห์หลักเค้าโครงเรื่องของนิทานแล้วจะเห็นว่านิทานค่อนข้าง จะยึดทางลัทธินิยม (Realisticism) และมุ่งเน้นหนักด้วยคุณธรรม คติสอนใจ มุ่งสร้างสรรค์ลักษณะนิสัยของคนเป็นสำคัญ นิทานแม้จะมีตัวละครเชิงสมมติ เช่น เป็นสัตว์พูดได้ ทัพไม่พูดได้ แต่ส่วนใหญ่ก็จะมีเค้าในค่านิยมจะความจริงเกือบ ทั้งสิ้น

นิยาย อาจตรงกับหนังสือนิยายตะวันตกที่เรียกว่า Story หรือ Fiction นิยายค่อนข้างเป็นเรื่องจิตนิยม (Idealisticism) และจินตนาการ แม้จะมีคติธรรมสอนใจอยู่ แต่ก็มิได้เน้นเด่นชัด ลักษณะนิยายกลับไปเน้นเกี่ยวกับ ความเพลิดเพลินเจริญใจ สนุกตื่นเต้นโดยไม่คำนึงว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องจริงหรือ จินตนาการที่เรียกกันในท้องตลาดว่า Pop - up (หทัย คันหยง. 2529 : 70)

หทัย ตันหยง ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวรรณกรรมสำหรับเด็กว่า วรรณกรรมซึ่งเกิดขึ้นจากเค้าโครงนี้อย่างไร ป้อมมือองค์ประกอบสำคัญซึ่งผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กจะต้องนำมาใช้วางรูปแบบของการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก ได้แก่ องค์ประกอบต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง
2. สาระแนวคิด
3. ตัวละคร
4. ฉากชีวิต
5. ภาพพจน์
6. ระดับอารมณ์ของเค้าโครงเรื่อง
7. การสร้างความน่าและความท้าทาย

ในที่นี้จะกล่าวถึง เฉพาะโครงเรื่องและสาระแนวคิดของเรื่องเท่านั้น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ครั้งนี้

โครงเรื่อง การวางโครงเรื่องก็คือการวางแผนเบื้องต้นหรือมโนภาพของผู้เขียนหนังสือซึ่งเกิดขึ้นในใจ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นเค้าโครงเรื่อง (Out line) เพื่อจะได้ดำเนินการสร้างต้นฉบับของหนังสือนั้นต่อไป

สาระแนวคิด สาระแนวคิดคือแก่นแท้ของเรื่องหรือแกนกลางของสาระที่จะบรรจุลงในเค้าโครงเรื่องนั้น ๆ ว่าเป็นอะไร เกี่ยวกับใคร ในสภาพอย่างไร และให้แนวคิดอะไร แก่นแท้ของเรื่องประกอบด้วย แก่นแห่งทรรศนะ แก่นแห่งอารมณ์ และแก่นแห่งพฤติกรรม สาระแนวคิดย่อมมีแนวโน้มไปตามลักษณะปรัชญาชีวิตของผู้เขียน ซึ่งเป็นคตินิยม เช่น สัจนิยม วัตถุนิยม เป็นต้น สาระแนวคิดในหนังสือสำหรับเด็กมีลักษณะตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน มุ่งเน้นมโนทัศน์ (Concept) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น สาระแนวคิดขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้เขียนที่เน้นเรื่องให้มีแนวทางในรูปใด เน้นค่านิยมทางคุณธรรม ทางศิลปะ ทางความรู้ และทางอุดมการณ์อย่างไร สาระแนวคิดที่ปรากฏอยู่ในเค้าโครงเรื่องการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก

เด็กอาจสรุปได้ว่า สารแนวคตินั้นจะต้องมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาเด็กทั้ง 3 ด้าน คือ
 ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
 และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

การวางเค้าโครงต้นฉบับหนังสือมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ

1. รูปแบบของหนังสือ (Format)
2. เนื้อเรื่อง (Mastery of content)
3. มโนทัศน์ (Concept)
4. ข้อมูลหลักฐาน (Fact)
5. ถ้อยคำภาษา (Wording)

ในที่นี้จะกล่าวถึงเพียงมโนทัศน์ของวรรณกรรมเท่านั้น หนังสือแสดงพลัง
 ประทับใจซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เขียนจะให้กับเด็กผู้อ่านมาน้อยเพียงใด อยู่ที่คุณลักษณะของ
 มโนทัศน์ มโนทัศน์หมายถึงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจของมนุษย์เกี่ยวกับสิ่งใด
 สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นภาพในใจหรืออาจพูดสั้น ๆ ว่า มโนทัศน์ก็คือความรู้สึกอันเป็น
 มโนภาพประทับอยู่ในใจนั่นเอง หนังสือโดยทั่วไปจะให้มโนทัศน์หลายอย่าง แต่
 หนังสือสำหรับเด็กมุ่งเน้นมโนทัศน์เดียวเท่านั้น

มโนทัศน์เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของเรื่องซึ่งผู้เขียนใช้ระดับอารมณ์ในการเขียน
 (Tone of writing) จากจุดเริ่มเรื่อง วางสารแนวคิด คำเป็นเรื่องไปสู่
 จุดสุดยอด (Climax) และคลี่คลายไปสู่จุดจบของเรื่อง การดำเนินเรื่องเสมือน
 กับการสร้างถนนสายหนึ่งที่เหยยวนไต่เขาขึ้นเขินทางไปบนเส้นทางนั้น แล้วแสวงหา
 สิ่งอันมีค่าสูงสุดนำจิตใจกลับไป คุณค่าที่ผู้อ่านได้นำจิตใจกลับไปนั้นคือมโนทัศน์นั่นเอง
 มโนทัศน์ในหนังสือที่ดีย่อมมีคุณลักษณะทางคุณธรรมสร้างสรรค์จิตใจคนอ่านให้เกิดความ
 ร่วมเย็นเป็นสุขมากกว่าการทำลายจิตใจคน มโนทัศน์มีการแสดงออก 3 ลักษณะ คือ
 ในลักษณะของภาษา ในลักษณะของรูปธรรม และในลักษณะของนามธรรม

วรรณกรรมสำหรับเด็กที่น่าสนใจยิ่งคือ วรรณกรรมร่วมสมัยสำหรับเด็ก
 ซึ่งในเรื่องนี้ หทัย ศັນทยง ได้แบ่งไว้เป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมสำหรับเด็ก
 โดยกล่าวว่า วรรณกรรมร่วมสมัย หมายถึงวรรณกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นในภาวะแวดล้อม

ปัจจุบัน อันมีลักษณะกลมกลืน บ่งบอกเชื่อมต่อกับความเป็นมาในอดีต และมีคุณลักษณะ
ที่เอื้ออำนวยกับภาวะที่จะก้าวไปในอนาคต (หทัย ตันหยง, 2529 : 64)

วรรณกรรมสำหรับเด็กสมัยใหม่ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงมาสู่ยุคใหม่โดยเน้นแนวความคิดร่วมสมัย ซึ่งโดยลักษณะแสดงออกมีองค์ประกอบ
สำคัญ 5 ประการ คือ

1. เน้นสภาพความเป็นจริงในชีวิต
2. ปรับตัวเข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
3. ลดภาวะขัดแย้งทางสังคม
4. การสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม
5. การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรในบ้านเมืองให้เป็นประโยชน์ในแนว

คิดที่ถูกต้อง

ซึ่งแนวความคิดร่วมสมัยดังกล่าวสมควรนำมาใช้เป็นข้อคิดในการสร้างหนังสือ
สำหรับเด็กเป็นอย่างดี (หทัย ตันหยง, 2529 : 118)

สุภารัตน์ เสรีวัฒน์ ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของวรรณกรรมว่า
วรรณกรรมสมัยใหม่เริ่มเข้ามามีบทบาทในวงวรรณกรรมไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2421
ในสมัยรัชกาลที่ 4 หลวงพัฒนพงศ์ภักดี (พิมพ์ สุขยางค์) แต่งนิราศหนองคาย
ซึ่งแทนที่จะรำพึงรำพันถึงคนรักดังแนววรรณกรรมแบบเดิม กลับรำพึงแสดงความ
รู้สึกต่อท่านระบบการ เมืองและสงครามจึงเป็นเหตุให้ถูกทำโทษ จนถึงสมัยต่อมา
คือสมัยรัชกาลที่ 7 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีกวีผู้สร้างสรรค์
วรรณกรรมสมัยใหม่คือ เทียนวรรณ ทรูเทพ หรือเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วเกิดร้อยแก้วร้อยกรองสมัยใหม่ งานของ น.ม.ส.
สร้างแบบอย่างของกวีนิพนธ์สมัยใหม่หลายแบบ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 วรรณกรรม
ของ อิศน์ พลจันทร์ (หรือนายผี) เรื่องศิลปะเพื่อมวลชน กล่าวถึงชีวิตที่ยากไร้
ของกรรมกร ชาวนา วรรณกรรมของ ทวีป วรดิกล เปลื้อง วรรณศิริ ซึ่งมี
แนวศิลปะเพื่อชีวิต จิตร ภูมิศักดิ์ เป็นต้น วรรณกรรมของบุคคลเหล่านี้สะท้อนให้

เห็นสภาพของสังคมในสมัยตั้งแต่ พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา จนถึงหลัง พ.ศ. 2516 เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิดของคนไทยส่วนใหญ่ จึงเกิดความรู้สึกใหม่ขึ้นมาภายใต้แก่ อังคาร กัลยาณพงศ์ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ จาง แซ่ตั้ง วิหยากร เชียงกูล สุชาติ สวัสดิ์ศรี สุจิตต์ วงษ์เทศ และอีกหลาย ๆ ท่าน หนังสือสำหรับเด็กก็มีแนวโน้มความยุคสมัยไปด้วย เช่น ผลงานของ สุจิตต์ วงษ์เทศ เรื่องเด็กชายควงเข้าเมือง เรื่องสั้นชนบทของ นิมิตร ภูมิภาคาร เรื่องฉันทน์เป็นต้นไม้ใหญ่ ของ มิ่ง ศิริวัฒนาเมฆานนท์ เรื่องนกกระจอกสร้างรัง ของ ลมูล รัตการ และเรื่องหมู่บ้านอาบจันทร์ ของ มาลา คำจันทร์ เป็นต้น (สุภารัตน์ เสรีวัฒน์, 2522 : 60 - 61)

ปราณี เชียงทอง ได้กล่าวถึงการเขียนเรื่องที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็ก ซึ่งได้สรุปว่าได้แก่เรื่องที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การสร้างสรรค์การดำเนินชีวิตที่ดี
 2. การสร้างสรรค์ประสบการณ์และทักษะของเด็ก
 3. สะท้อนสภาพสังคมให้เด็กเห็น เรื่องประเภทนี้ช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการมองโลกและชีวิตให้เด็กตระหนักถึงปัญหาสังคมและ เศรษฐกิจที่ใหญ่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อให้เด็กรู้จักคิดหาทางแก้ไขปัญหาดัง ๆ ทำให้เด็กรู้จักคิดเป็นด้วย
 4. การสร้างสรรค์ด้วยการสื่อสารความเข้าใจอันดีระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่และบุคคลรอบข้าง แสดงให้เห็นข้อขัดแย้ง ความไม่เข้าใจความต้องการของเด็ก ช่วยลดข้อขัดแย้งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่
 5. เชิดชูศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นเรื่องที่ให้ความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่าของไทย ให้เด็กเกิดความรู้สึกภูมิใจในเอกลักษณ์ของความเป็นไทยและชาติไทย
 6. การส่งเสริมอนุรักษ์ธรรมชาติ สะท้อนสภาพชีวิตที่อยู่ไกลและใกล้ธรรมชาติ และปัญหาดัง ๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อม
 7. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (ปราณี เชียงทอง, 2526 : 134 - 136)

ดังนั้นวรรณกรรมร่วมสมัยสำหรับเด็กจึงเป็นวรรณกรรมที่ควรส่งเสริมให้เด็กได้อ่านได้ศึกษาเพื่อเด็กจะได้มีความรู้ มีประสบการณ์ ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและชาติบ้านเมืองต่อไป

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม

ลีโอ ทอลสตอย (Leo Tolstoy) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขสำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับงานศิลปะ คือ

1. จะต้องมีความคิดใหม่อันเป็นเนื้อหาของศิลปะและความคิดใหม่อันเป็นเนื้อหาของศิลปะนั้นจะต้องมีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ
2. จะต้องมีความแจ่มชัด เนื้อหาที่สื่อออกไปในศิลปะนั้นต้องมีการแสดงออกอย่างแจ่มชัดเพียงพอที่ประชาชนเข้าใจได้
3. จะต้องมีความปรารถนาจากภายใน นั่นคือสิ่งที่ป็นปัจจัยช่วยให้ศิลปินผลิตศิลปะออกมานั้นต้อง เป็นความรู้สึกระปรารถนาจากภายใน มิใช่ความเขี้ยววนจากภายนอก (ทอลสตอย แปลโดย ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2523 : 22 - 24)

เสฐียร โกเศศ ได้เสนอหลักการในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมไว้ 6 ประการ คือ

1. ความนึก หมายความว่าความนึกที่ผู้สร้างศิลปกรรมนึกเป็นรูปขึ้นในใจ นึกเห็นอย่างนี้ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Conception หรือ Imagination ความนึกของผู้สร้างสรรคศิลปกรรมมี 3 ประการ คือ

- 1.1 เป็นความนึกแปลกไม่เหมือนธรรมดาสามัญ
- 1.2 เป็นความนึกสูงต่ำเพียงไหน
- 1.3 เป็นความนึกส่งเสริมคุณงามความดีแก่สังคมแก่ไหน

ศิลปกรรมที่สร้างขึ้นจากความนึกแปลกกว่าของใคร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคาด ๆ อย่างธรรมดาสามัญก็จักว่า ศิลปกรรมนั้นอยู่ในขั้นดี แปลกในที่นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องใหม่ ถึงเรื่องเก่าก็แปลกได้เหมือนกัน ถ้ากวีหรือศิลปินสามารถสร้างขึ้นโดย

แปลความหมายใหม่ที่มีอยู่ในเรื่อง หรือในสิ่งของเก่าที่มีอยู่ให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังได้เห็นความหมายอันแท้จริง เพราะฉะนั้นศิลปะกรรมที่สร้างขึ้นนั้นต้อง เป็นความนึกที่แปลกกว่าสามัญและมีความไพเราะด้วย ส่วนที่ว่าจะ เป็นชั้นกี่แค่ไหนต้องพิจารณาเรื่องความคิดสูงต่ำ และเรื่องส่งเสริมความงามความดีแก่สังคม คือ ข้อ 1.2 และ 1.3 ประกอบเข้ากับการวิจารณ์ด้วย

2. ความสะเทือนใจ (Emotion) ความสะเทือนใจเป็นหัวใจของศิลปะกรรม หรือศิลปะกรรมใดมีความงามความไพเราะแต่ผู้ฟังไม่รู้สึกเกิดอารมณ์สะเทือนใจก็ไม่เป็นศิลปะ ซึ่งมีการแสดงออกจากความนึกของศิลปินผู้สร้างอารมณ์สะเทือนใจนี้จะเป็นอารมณ์ฝ่ายสูง ฝ่ายต่ำ หรือเป็นกลาง ๆ ผู้วิจารณ์ก็ต้องพิจารณาถ่วงน้ำหนักของอีกชั้นหนึ่ง

3. การแสดงออก (Expression) พิจารณาว่าศิลปินหรือผู้สร้างตัวละครได้เหมาะสมกับบทบาทหรือไม่ สร้างฉากและภาพกลมกลืนกับตัวละครและเรื่องเพียงใดและกรณีที่มีความคิดเห็น ข้อตรงต่อความคิดเห็นของตนเอง ไม่เลี่ยนหรือลอกแบบใครหรือไม่

4. องค์ประกอบ (Composition) เป็นองค์ประกอบในบทประพันธ์นั้นมีอยู่สองภาค คือ ภาคประธานของบทประพันธ์ ได้แก่ข้อความที่เป็นเนื้อเรื่อง ภาครองได้แก่ ถ้อยคำที่เป็นพลความ ถ้าประกอบเนื้อเรื่องด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมจะเรื่องที่ยื่นขึ้นก็ได้เรื่องราวดี เราต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบสองเรื่องนี้กลมกลืนประสานกันได้ดีเพียงใด

5. ท่วงท่าที่แสดง (Style) ศิลปินแต่ละคนก็มีท่วงท่าแสดงเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน ก็ควรจะแสดงท่วงท่าออกได้ดีเพียงใดแล้วแต่ความสามารถทางศิลปะของผู้ประพันธ์

6. เทคนิค (Technique) ได้แก่ ฝีมือหรือกรรมวิธีซึ่งงานการประพันธ์ เทคนิคเป็นส่วนส่งเสริมให้วรรณกรรมสมบูรณ์ขึ้น (เสฐียร โภคผล, 2507 : 153 - 176)

เปลื้อง ๗ นคร ได้กำหนดหลักการวิเคราะห์วรรณกรรมไว้ 4 ประการ
คือ

1. ภาษา การศึกษาวรรณคดีในแง่ภาษา คือการศึกษาให้ทราบรูปศัพท์ต่าง ๆ ให้รู้ว่าย่อคำในวรรณคดีเรื่องหนึ่ง ๆ มีโดยคำประเภทใดบ้าง
2. ความสนใจหรือความถึคความรู้สึกของนักประพันธ์ การศึกษาในแง่นี้ก็คืการศึกษา วัฒนธรรม จารีตประเพณี ความก้าวหน้าของบ้านเมือง ความนึกคิด อุดมคติของกวีหรือนักประพันธ์ ซึ่งอาจจะพิจารณา ได้จากข้อความที่ปรากฏในวรรณคดี
3. การถ่ายความสนใจของกวี กวีหรือนักประพันธ์จะถ่ายความรู้สึกและความถึคความเข้าใจของตนออกได้เป็น 3 แบบใหญ่ ๆ คือ
 - 3.1 แบบนิยาย คือเขียนเป็นเรื่องนิยาย
 - 3.2 แบบละคร คือแต่ง เป็นเรื่องละครต่าง ๆ
 - 3.3 แสดงตัวผู้เขียนเองปรากฏในเรื่อง ได้แก่ งานประเภทนิราศ
4. ความถึคในเรื่องศิลปะของการประพันธ์ การศึกษาวรรณคดีในแง่นี้คือการพิจารณาบทประพันธ์ในเชิงสุนทรีย์หรือการพิจารณารสไพเราะของคำพิจารณาวิธีจัดถ้อยคำและการใช้คำต่าง ๆ ว่ามีความเหมาะสมและถูกต้องอย่างไร (เปลื้อง ๗ นคร. 2515 : 17 - 20)

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ ได้กล่าวถึงทฤษฎีวิจารณ์แผนใหม่ว่าเป็นวิธีที่นำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการวิจารณ์ และได้สรุปสาระสำคัญของการวิจารณ์วรรณคดีแผนใหม่ไว้ว่า

1. วรรณคดีวิจารณ์มิใช่การตัดสินว่า บทประพันธ์ชิ้นหนึ่งดีกว่าอีกชิ้นหนึ่ง หากเป็นการสืบสวนและศึกษาลักษณะของบทประพันธ์นั้น ๆ ว่ามีเป็นอย่างไร และแตกต่างกันอย่างไร
2. วรรณคดีวิจารณ์ต้องถือว่าในวรรณคดีไม่มีกฎเกณฑ์ใดที่กวีจะต้องเคารพ ในการประพันธ์สิ่งทีเรียกว่ากฎเกณฑ์ในวรรณคดีที่แท้ก็คือ ลักษณะพิเศษที่นักวิจารณ์ประมวลเข้าเป็นกฎที่ได้มาจากการวิเคราะห์บทประพันธ์นั้น ๆ

3. นักวิจารณ์คงถือว่าไม่มีมาตรฐานอันใดในการประพันธ์ที่เป็นของการ
ถาวร อันเป็นสิ่งที่จะใช้วินิจฉัยคุณค่าของบทประพันธ์ทุกกาลสมัย (วิทย์ ศิวะศรียานนท์,
2518 : 230 - 232)

กระแสร มัลยาภรณ์ ได้ให้หลักเกณฑ์ในการศึกษาวรรณกรรมว่าควร
พิจารณาถึง

1. ความคิดหรือเค้าเรื่อง จินตนาการ ต้องกว้างหรือผู้แต่งคิดค้น
สิ่งแปลก สิ่งงาม สิ่งสูง แก่สังคมหรือไม่ เหมาะเจาะเพียงใดและควร เป็นไป
ได้หรือไม่
2. อารมณ์สะเทือนใจ เราต้องพิจารณาว่าอารมณ์นั้นถูกต้องด้วยศีลธรรม
หรือไม่ อย่างไร หรือเป็นกลาง ๆ อย่างไร เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามสติปัญญา
หรือไม่ อย่างไร ชวนให้เห็นใจหรือไม่อย่างไร
3. การบรรยายหรือการแสดงออกนั้นชัดเจนแค่ไหน เห็นหรือไม่อย่างไร
4. ส่วนวนและลีลาของ เรื่องอันจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นกวีของผู้แต่ง
รวมไปถึงความถูกต้องของจังหวะหรือฉันทลักษณ์ที่ใช้ในท้อง เรื่องนั้น ๆ
5. ลักษณะคำประพันธ์ โดยเฉพาะร้อยกรองนั้นถูกต้องตามฉันทลักษณ์
หรือไม่ หรือถ้ามีการแปร เปลี่ยนไปก็คว่าอยู่ในข่ายที่จะแปร เปลี่ยนไปได้หรือไม่
6. เทคนิคการแต่ง ต้องคว่าผู้แต่งมีความรู้ความสามารถอย่างไร
ทำเรื่องนั้น ๆ ให้เป็นความงดงามใดเพียงใด ควรมีข้อโต้แย้งท้วงติงในท้อง เรื่อง
อย่างไร
7. เสียงและความหมาย กวีบางคนมุ่งเอาเสียงเป็นใหญ่ บางคนมุ่ง
เอาความหมายเป็นใหญ่ เราต้องดูทั้งสองประการว่าโดยส่วนรวมแล้วจะมีความ
ไพเราะแค่ไหนและกินความที่ลึกหนาบางอย่างไร (กระแสร มัลยาภรณ์,
2512 : 56 - 60)

นอกจากนี้ กระแสร มัลยาภรณ์ ยังได้กล่าวถึงคุณค่าหรือค่านิยมของ
วรรณคดีในทศวรรษของผู้เขียน 10 ประการ ดังนี้

1. ค่านิยมทางอารมณ์ วรรณคดีระดับชาติหรือระดับโลกจะต้องมีค่านิยมทางอารมณ์ อารมณ์นั้นมิได้หมายถึงอารมณ์เรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ หากเป็นอารมณ์ที่ถูกปลุกขึ้นให้สั่นไหวไปกับบทประพันธ์นั้น ๆ
2. ค่านิยมทางปัญญา ทั้งในทางคำ ความหมาย เนื้อเรื่องและแม่พลความ ทั้งในทางวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ และทั้งในความคิดอันจะเกิดขึ้นเนื่องกันไปเมื่ออ่านหนังสือแล้วค่อย
3. ค่านิยมทางศีลธรรม อาจเป็นคติหรือแง่คิดที่แทรกไว้ในเรื่อง เราพึงคำนึงด้วยว่า ค่านิยมทางศีลธรรมนั้นอาจแตกต่างกันไปตามกาลสมัย เพราะฉะนั้นแม้เราจะถือว่าเดี๋ยวนี้มีค่านิยมที่สูงกว่าสมัยก่อน แต่ค่านิยมสมัยก่อนก็คงจะถูกยกย่องสำหรับสมัยก่อนด้วย
4. ค่านิยมทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมย่อมอยู่ได้ส่วนหนึ่ง เพราะมีวรรณคดีกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ประพันธ์ย่อมจะพูดถึงวัฒนธรรมของตนหรือที่ตนเคยประสบ ถ้าหากปราศจากวัฒนธรรมเสียแล้ว เราจะเป็นชาติไม่ได้เลย กล่าววัฒนธรรมนั้นย่อมมีความหมายกว้างขวางนัก กินความไปถึงศีลธรรมและภาษาค่อย
5. ค่านิยมทางประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะสมัยใดย่อมมีค่านิยมทางประวัติศาสตร์แทรกอยู่ในวรรณคดี ต่างกันเพียงว่าแรก ๆ เป็นประวัติศาสตร์จริง ๆ ส่วนเรื่องหลัง ๆ เป็นประวัติศาสตร์วัฒนธรรมสมัยนั้น แต่ค่านิยมทางประวัติศาสตร์มีอยู่อย่างไม่ต้องสงสัย
6. ค่านิยมทางจินตนาการ จินตนาการนั้นอาจเกิดขึ้นโดยมีอารมณ์ร่วมก็ได้ ไม่มีก็ได้ แต่ถ้าทางวรรณคดีมักจะเกิดร่วมกันมากกว่า หนังสือโครงสร้างจินตนาการให้ผู้อ่านได้ หนังสือนั้นต้องมีที่อยู่ส่วนหนึ่งแล้ว
7. ค่านิยมทางการรู้แจ้งในความจริง ความจริงนั้นเป็นความจริงบางอย่างที่เราได้ประสบมาในหนังสือ แล้วเรารู้แจ้งด้วยตัวเราด้วย การรู้แจ้งแบบนี้เกิดขึ้นในกรณีเปรียบเทียบและจะรู้แจ้งได้ก็ต่อเมื่อมีความซื่อต่อตนเองมากที่สุด
8. ค่านิยมทางประสมการณ เราอาจจะรู้ได้ว่าเราได้อะไรมาอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นส่วนรวมเป็นประสมการณอ่อน

9. คำนิยามทางทักษะในการวิจารณ์ การวิจารณ์นั้นถือเป็นทักษะอย่างหนึ่ง ถ้าหัดวิจารณ์มาก ๆ ขึ้น เราก็จะอ่านหนังสือกันด้วยความละเอียดลออมากขึ้น

10. คำนิยามทางภาษา วรณคดีจะดีได้ก็ต้องมีภาษาคำควบ ซึ่งเป็นข้อแน่นอนที่เราจะต้องศึกษากัน (กระแสร มาตยาภรณ์. 2522 : 14 - 15)

ลิตธา พินิจภูวคณ ไคอธิบายถึงลักษณะของวรรณกรรมที่ดีว่าควรที่จะพิจารณาจาก

1. รูปและเนื้อหาที่มีลักษณะเหมาะสมกัน
2. ภาษาได้รับการเลือกเฟ้นอย่างประณีต เพื่อให้เกิดความไพเราะรื่นหู ถ้อยคำมีความหมาย มีพลังอำนาจ มีความประทับใจ ควรมีถ้อยคำสำนวนแปลกใหม่ แสดงลักษณะเฉพาะตัวและมีความสามารถของผู้เขียนด้วย
3. คุณค่า ควรมอบคุณค่าหลายด้านดังนี้
 - 3.1 มีความงามหรือสุนทรีย์ภาพ ทั้งรูปแบบและองค์ประกอบทั้งหมด ได้สัดส่วนและเข้ากันได้เป็นอย่างดี
 - 3.2 มีสาระที่เป็นประโยชน์แก่จิตใจ สมองและความรู้สึก ช่วยสร้างความเจริญงอกงามให้แก่สติปัญญาและความนึกคิดที่สมเหตุสมผล
 - 3.3 มีความใหม่แปลก ริเริ่มสร้างสรรค์ในทางที่คั่งงาม (ลิตธา พินิจภูวคณ. 2515 : 484).

นอกจากนี้ ลิตธา พินิจภูวคณ และนิตยา กาญจนะวรรณ ยังได้เสนอหลักสากล 7 ประการ สำหรับวินิจฉัยสิ่งที่ดีในวรรณกรรม ดังนี้

1. มีลักษณะดี (Good) สำหรับหนังสือก็หมายความว่า มีลักษณะที่เปิดเผย ชื่อเรื่องน่าอ่าน ปรากฏหลักฐานต่าง ๆ ในการแต่งและพิมพ์
2. มีประโยชน์ (Useful) หมายความว่าสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิตได้ เช่น ประกอบความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ แปลกใหม่ ใช้ประกอบความกวีวิจารณ์ญาณ ใช้กระตุ้นพลังเจียบในตัวเอง ให้คล่องแคล่วว่องไว มีกำลังมุนานะประกอบการทำงานที่คั่งงาม ให้เสริมสร้างสติปัญญา ให้สว่างไสว แผลมคม ใช้ปรับปรุงวิถีดำเนินชีวิต ปรับปรุงรายได้ให้ดีขึ้น เป็นต้น

3. มีความจำเป็น (Necessary) หมายความว่าถ้าใครไม่ได้อ่านหนังสือเล่มนั้นแล้วจะได้รับความเสียหายต่าง ๆ เช่น ความหลงผิด ทำให้เข้าใจผิด ทำให้ขาดประโยชน์อันพึงมีพึงได้ ทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ทันคน ขาดความรู้ในสิ่งที่คนทั่วไปรู้กันทั้งนั้น ทั้งนี้เป็นต้น

4. มีความงาม (Beautiful) หมายความว่าหนังสือประกอบด้วยคุณลักษณะทางสุนทรีย์ภาพ เช่น ใช้ภาษาไพเราะสละสลวย ชวนซึ่งประทับใจ เนื้อเรื่องบรรยายถึงสิ่งพิสดาร เชิดชูความจรรโลงใจ กลวิธีแต่งก็เต็มไปด้วยศิลปะ

5. มีเกียรติ (Honest) หมายความว่าหนังสือนั้นกล้าแสดงเรื่องราวอย่างตรงตามความจริงโดยไม่บิดเบือนอำพราง หรือบิดเบือนให้เกิดความเข้าใจผิด ผู้แต่งต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต พอที่จะเสนอเนื้อหาเรื่องราว

6. มีค่านิยมสูง (Valuable) หมายความว่ามียุคคตินี้ที่คนทั่วไปสามารถนิยมตามได้ ไม่พ้นวิสัยที่จะปฏิบัติตามยุคคตินั้น ค่านิยมของหนังสือที่ดีมักจะหมายถึงค่านิยมทางวัฒนธรรม ค่านิยมทางการใช้ภาษา ค่านิยมทางปรัชญาและตรรกวิทยา เมื่อใครได้อ่านก็จะเกิดความจรรโลงใจที่จะประกอบกรรมดี และรู้จักผู้ประกอบกรรมดี ส่งเสริมค่านิยมทางศีลธรรมจรรยา ยกย่องจิตใจ ยกย่องความคิดและยกย่องความรู้ให้สูง เก่งและสมบูรณ์

7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative) หนังสือที่ดีมักจะเป็นผลงานที่ผู้เขียนได้ริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นเอง แต่ก็มีหนังสือประเภทนี้ย่อย หนังสือที่ดีจะกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความคิดสร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้แก่ตัวเองและผู้อื่น ไม่ใช่คิดทำลายล้างผลาญให้พินาศและเสื่อมทราม (สิทธา พิณภูวกล และนิศยา กาญจนวรรณ. 2520 : 385 - 387)

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้กล่าวถึงหลักกว้าง ๆ ที่พอจะนำมาเป็นแนวทางในการวิจารณ์วรรณคดีว่า ควรพิจารณาถึงเหล่านี้เป็นเกณฑ์

1. การเลือกสรรเรื่อง คำโครงเรื่อง และศิลปะการลำดับตามโครงเรื่อง คือการผูกเรื่องทำได้กี่แค่ไหน สมเหตุสมผลหรือไม่ เนื้อหาและแก่นสาระของเรื่องคืออะไร อย่างไร
2. ข้อความถ้อยคำลึกลับซึ่งกินใจจนคิดใจเมื่ออ่าน เกิดประโยชน์ในทางเล่าโลม เป็นคติสอนใจ เกิดอารมณ์สะเทือนใจ ชาบซึ่ง กิดคำนึง จินตนาการ สนุกสนาน ทำให้เกิดรสต่าง ๆ
3. ความแจ่มแจ้งในการประพันธ์ควยคำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพหรือภาพพจน์ มีความงาม ความไพเราะจักเข้าหลักศิลปะได้หรือไม่
4. จังหวะลีลา คือการใช้คำและเลือกแต่งชนิดคำประพันธ์เหมาะแก่เนื้อหาและบรรยากาศ รวมทั้งการใช้เสียงของคำทำได้ดีเพียงใด
5. มืดบดประกอบรับกันอย่างเหมาะสมหรือไม่ คือเนื้อหาและคำประพันธ์นั้นเอง
6. ความรู้และปฏิภาณของกวีที่เขียนลงไปในการประพันธ์ดีหรือบกพร่องเพียงใด
7. ท่วงทำนอง เขียนหรือสำนวนโวหารที่แสดงออกมาเป็นของตัวเองหรือไม่ หรือเลียนแบบผู้อื่นมาอย่างไร
8. พิจารณาถ้อยคำสำนวนมีความกระชับและหนักแน่นงามเพียงใด เป็นภาษาที่ดีหรือไม่
9. การเปรียบเทียบทำได้ดีเพียงใด มีการเล่นคำเล่นความได้เหมาะสมลุ่มลึกเพียงใด
10. เรื่องนั้นสัมพันธ์กับชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม สังคม ปรัชญา ศาสนาเพียงใด
11. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันเป็นประติษฐการใหม่ ๆ มีบ้างหรือไม่ พร้อมทั้งแสดงเหตุผลว่า งานชิ้นนั้นสำคัญอย่างไรสมควรได้รับการยกย่องแค่ไหน

12. ระมัดระวังมารยาทในการวิจารณ์ เช่น การใช้ภาษาไม่สุภาพ การไม่เอาเรื่องส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับกล่าวโจมตีใคร พยายามรักษารอบรรณทางวิชาการเอาไว้ให้มากที่สุด (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. 2518 : 214 - 215)
บรรจง บรรเจอกศิลป์ โลกกล่าวถึงการวิจารณ์ศิลปวรรณคดีว่าควรสนใจสิ่งเหล่านี้ ได้แก่

1. หัวใจของเรื่อง (Subject matter theme)
2. เนื้อเรื่อง (Plot)
3. การวาดบุคลิกลักษณะตัวละคร (Character)
4. ภาษา (Language)
5. โครงเรื่อง (Structure)
6. ท่วงทำนอง (Style)

หัวใจของเรื่อง เป็นปัญหาอันคับแค้นที่นักวิจารณ์จะต้องนำมาพิจารณา ต้องค้นหาคำตอบอย่างชัดเจนว่าจะไร คือหัวใจของเรื่องที่คุณกำลังพิจารณาอยู่
เนื้อเรื่อง เป็นสิ่งที่นักประพันธ์สร้างขึ้นเองเป็นส่วนใหญ่ สร้างขึ้นโดยอาศัยความจริงเป็นหลัก หรือจากความนึกฝันของนักประพันธ์เอง

บุคลิกลักษณะตัวละคร ปัญหาของตัวละครอยู่ที่ความสมจริงและสมเหตุสมผล ความสมจริงก็คือการสร้างตัวละครขึ้นโดยอาศัยความเป็นจริงของพื้นฐาน เข้าถึงจิตใจของตัวละครพร้อมกับแสดงออกมาอย่างมีชีวิตจิตใจ ส่วนความสมเหตุสมผลก็คือความเป็นมา เป็นอยู่ เป็นไปของตัวละครที่สร้างขึ้นนั้นเป็นไปอย่างมีเหตุผล ปมแห่งการเปลี่ยนแปลงตัวละครก็เช่นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือคลี่คลายของชีวิตที่เป็นจริง

ภาษา เรื่องของภาษานั้นแสดงออกสองด้านคือ ภาษาหนังสือ และภาษาพูด ความรอบรู้ในภาษาจะหาได้จากวรรณกรรมทั้งเก่าและใหม่ของไทยเรา ในเรื่องความรอบรู้ในภาษาพูดจะหาได้จากประชาชนทุกชั้นทุกวัย คือศึกษามาจากประชาชนนั่นเอง วรรณกรรมที่ขึ้นชื่อลือชาของโลกมิได้ใช้ภาษาสากล และก็ไม่มีภาษาสากลให้ใช้ ตรงกันข้ามวรรณกรรมที่ดีก็เพราะแสดงออกถึงความเป็นชาติ

(Nationality) และลักษณะท้องถิ่น (Locality) แห่งภาษาและชนบทธรรมเนียมประเพณีของคน

โครงเรื่อง นักประพันธ์ย่อมจะสร้างโครงเรื่องตามที่ตนต้องการและบางครั้งก็ตามความถนัดที่มีอยู่ เมื่อมีเค้าเรื่องแล้วก็ต้องมีวิธีแสดงออก เพื่อให้เค้าเรื่องนั้นมีรสและมีความดึงดูดใจ โครงเรื่องที่ดีจะสามารถที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านอยู่ตลอดเวลา

ท่วงทำนอง เป็นกระบวนการหนึ่งในการแสดงออก ซึ่งหมายถึงท่วงทำนองในการบรรยายลีลาในการเขียน ส่วนมากจะมีท่วงทำนองเป็นของตนเอง จะเลียนแบบกันมิได้ อย่างฝรั่งเรียกว่า The style is the man himself อย่างไรก็ตามหลักการวิจารณ์โดยสรุปแล้วก็คือ การวิจารณ์รูปแบบและเนื้อหา (Form and content) ของบทประพันธ์หนึ่ง ๆ นั้นเอง ซึ่งรูปแบบและเนื้อหาจะแยกจากกันไม่ได้ เนื้อหาต้องอาศัยรูปแบบการแสดงออก แสดงออกได้ก็หมายถึงความสำเร็จทางศิลปะ และถ้ามีเนื้อหาก็อบายหมายถึงความสมบูรณ์แห่งศิลปะนั้น ๆ

บรรจง บรรจงเจดาศิลป์ ยังได้กล่าวถึงหลักการของ เอส.อี. สปีงการ์น (S.E. Spingarn) มากกล่าวอีกด้วยว่า การวิจารณ์ นั่นก็คือการชี้ให้เห็นว่า

1. อะไรคือสิ่งที่ศิลปินพยายามแสดงออก
2. เขาแสดงออกได้อย่างสำเร็จหรือไม่
3. การแสดงออกเช่นนั้นมีความหมายหรือไม่ (ผู้เขียนเพิ่ม)
4. คุณค่าที่มันมีคืออะไร (บรรจง บรรจงเจดาศิลป์. 2524 : 108 -

119)

เจตนา นาควิธระ ได้กล่าวถึงลักษณะของวรรณกรรมเอกโดยใช้เวลาเป็นเครื่องวินิจฉัยของที่ไม่ตายคือของโลกได้พิสูจน์แล้วว่ามีความ วรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่คือวรรณกรรมที่คนต่างยุคต่างสมัยมิได้คลายความนิยมชมชอบ แต่ละยุคแต่ละสมัยก็อาจจะตีความวรรณกรรมไปในทางที่ต่างกัน

ข้อที่น่าสนใจ เกิดอีกประการคือ มีผู้อ่านจำนวนมากไม่พอใจงานวรรณกรรมรุ่นเก่า การที่เราพยายามบากบั่นไปแสวงหาขุมทรัพย์ทางปัญญาอันเป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าวรรณคดีที่เป็นชั้นเลิศแล้วย่อมจะมีอะไรถ่ายทอดข้ามยุคข้ามสมัยและข้ามถิ่นข้ามแดนได้ วรรณกรรมเอกของโลกย่อมมีอะไรแฝงอยู่ ซึ่งแม้จะถ่ายทอดด้วยภาษาอื่นก็ยังไม่สูญสลายไป นั่นคือลักษณะร่วมของมนุษยชาติ

ความเข้มทางอารมณ์ สรุปลงได้ว่าเป็นลักษณะหนึ่งของวรรณคดีเอกด้วย อารมณ์สะเทือนใจ อันเป็นอารมณ์ที่เกิดจากการที่เราได้สัมผัสงานศิลปะ ไม่จำเป็นจะต้องแสดงออกด้วยอาการรุนแรง

อารมณ์สุนทรีย์ที่เกิดจากวรรณศิลป์ วรรณกรรมเอกเห็นจะไม่ใช่งานเขียนที่มุ่งแต่จะสร้างความบันเทิงแต่อย่างเดียว วรรณกรรมเอกคือวรรณกรรมที่ผู้แต่งบรรจงแต่ง และผู้อ่านต้องตั้งใจอ่านจึงจะได้รสและซาบซึ้ง เข้าถึงแก่น ชวนให้คิด พินิจพิเคราะห์ความสนใจของผู้อ่านจะไม่หยุดอยู่เฉพาะเรื่องที่อ่านเท่านั้น แต่จะคิดต่อไปเปรียบเทียบกับวรรณกรรมอื่น เอาประสบการณ์ในการอ่านของตนเข้ามาเทียบ บางครั้งก็ถึงเอาประสบการณ์ชีวิตเข้ามาหาพบ บางครั้งก็คิดเลยไปถึงชีวิตมนุษย์ทั่วไป คือความคิดทางปรัชญาขึ้นมา ทั้งหมดนี้เป็นแรงกระตุ้นจากวรรณกรรมเอกซึ่งเป็นเครื่องกระตุ้นทั้งอารมณ์และปัญญา

วรรณกรรมเอกตั้งอยู่บนรากฐานประสบการณ์มนุษย์ ซึ่งนักประพันธ์ได้ค้นกรองแล้วถ่ายทอดออกมาด้วยวิธีการที่เป็นศิลปะ วรรณกรรมได้เลือกพื้นชีวิตจริงมาสร้างเป็นโลกแห่งมายาที่มีความสมจริงพอที่จะทำให้เรากล่อยตามไปได้ด้วยอารมณ์ (เจตนา นาควิธระ. 2521 : 108 - 120)

ชลธิรา กลัคคอยู่ ได้สำรวจงานวิจารณ์ไทยยุคปัจจุบัน แล้วพิจารณาแบ่งกลุ่มตามลักษณะของงานวิจารณ์ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้คือ

1. แนววิพากษ์ ไค้แก่ นักวิจารณ์ที่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวว่าชอบหรือไม่ชอบ งานนั้นดีหรือไม่ดีที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจวรรณกรรม

2. แนววิเคราะห์ ได้แก่ นักวิจารณ์ที่ชี้ให้อ่านเห็นรายละเอียดสำคัญ ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นวรรณกรรม หรือช่วยให้อ่านได้มองเห็นลักษณะที่น่าสนใจของวรรณกรรมเสียก่อน แล้วจึงหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจนั้นมาประเมินค่า นักวิจารณ์กลุ่มนี้เน้นสาระมากกว่าศิลปะการประพันธ์

3. แนวอุคคคติ ได้แก่ นักวิจารณ์ที่ประเมินค่าวรรณกรรมด้วยประโยชน์ที่มีต่อมวลชน

4. แนววิชาการ ได้แก่ นักวิจารณ์ที่เอาวิชาการต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือทำความเข้าใจวรรณกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ชลธิรา กลัคอยู่. อ้างอิงมาจาก สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2523 : 108 - 109)

ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมดังกล่าว นับว่าเป็นประโยชน์อันควรที่จะได้นำมาจัดสร้าง เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมอันจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวิเคราะห์วิจัยต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยและการวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบ รวมทั้งหนังสืออ่านสำหรับเด็กทั่วไปในประเทศนั้น ผู้วิจัยสรุปรวบรวมได้ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2518 นัยนา สุทธิธรรม ได้วิเคราะห์ต้นตอหลักคนไทยร่วมสมัยในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิเคราะห์บทหรือกรองของนักเขียน 4 คน คือ อังคาร กัลยาณพงศ์ อุษเชนี นายผี และสุจิตต์ วงษ์เทศ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเขียนบทหรือกรองร่วมสมัยทั้งสี่คนยังยึดหลักต้นตอหลักแบบโบราณอยู่ แต่ได้พยายามดัดแปลงให้เป็นแบบของตน เช่น ไม่จำกัดคณะหรือสัมผัสเครื่องครุภัณฑ์ ในบางครั้งก็ได้นำเอาเพลงพื้นบ้านหรือบทเพลงกล่อมเด็กมาผสมผสานกับแนวคิดใหม่ทางการใช้คำนั้นพบว่า มีทั้งการใช้คำอ่อนหวาน เลือกสรรคำอย่างประณีต และการใช้คำรุนแรง แข็งกร้าวหรือคำไม่สุภาพ แนวเขียนส่วนใหญ่มีทั้ง

ผู้แต่งในลักษณะ "ศิลปะเพื่อศิลปะ" และ "ศิลปะเพื่อชีวิต" ผู้วิเคราะห์ยังพบว่า แนวการเขียนร้อยกรองร่วมสมัย เป็นการสะท้อนสภาพสังคมและการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิเคราะห์ได้เห็นว่าได้ศึกษาเฉพาะลักษณะทางฉันทลักษณ์เป็นสำคัญ ไม่ได้เน้นที่จะศึกษาชีวประวัติตลอดจนอิทธิพลอื่น ๆ ที่มีต่องานเขียนของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยสืบต่อไป (นัยนา สุทธิธรรม. 2518 : บทคัดย่อ)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ชวน เพชรแก้ว ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์บทร้อยกรองร่วมสมัยในค่านิยมความคิดและกลวิธีในการเขียน เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาเสนอในการปรับปรุงการเรียนการสอนแต่งคำประพันธ์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสมกับยุคสมัยยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำผลการค้นคว้าซึ่งเป็นงานวิจัยของ นัยนา สุทธิธรรม มาคัดเลือกนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัย แล้วสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 18 ท่านแสดงความคิดเห็นและได้อันตีความเชื่อถือที่มีต่อนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัย นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คัดเลือกนักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยได้รับความเชื่อถือสูงสุด 4 คน แล้วจึงทำการวิเคราะห์บทร้อยกรองของนักเขียนทั้งสี่คน ในค่านิยมความคิดและกลวิธีในการเขียน เปรียบเทียบแนวความคิดและกลวิธีในการเขียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเขียนบทร้อยกรองร่วมสมัยสี่คนที่ได้รับความเชื่อถือสูงสุดคือ ทิพย์กร เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ จินตนา ปิ่นเฉลียว และทวีปวร จากการวิเคราะห์บทร้อยกรองของนักเขียนทั้งสี่คน ปรากฏว่า นักเขียนบทร้อยกรองทั้งสี่คนมีแนวความคิดกว้างขวางในเรื่องต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมาก ส่วนแนวความคิดร่วมที่มีเหมือนกันคือ แนวความคิดเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมือง และการจรโล่งสังคม ส่วนกลวิธีในการเขียนนั้น ทั้งสี่คนยังยึดถือฉันทลักษณ์โบราณอยู่ บางคนพยายามดัดแปลงโดยไม่จำกัดคณะหรือสัมผัสที่เคร่งครัดนัก และใช้คำประพันธ์หลายชนิดมาแต่งสลับ ในบางบทได้นำเอาเพลงพื้นบ้านหรือบทร้อยกรองจากวรรณคดีเก่า ๆ ซึ่งมีชื่อเสียงมาผสมผสานกับความคิดใหม่ คำนึงการใช้คำพบว่า มีทั้งการใช้ถ้อยคำตรงไปตรงมา

การใช้คำย่อหนวน เลือกสรรคำอย่างประณีต การใช้คำรุนแรง หรือคำไม่สุภาพ
 แนวการเขียนส่วนใหญ่มีทั้งผู้แต่งในลักษณะ "คิดปะเพื่อคิดปะ" และ "คิดปะเพื่อ
 ชีวิต" ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัยนา สุทธิธรรม เช่นกัน (ชวน
 เพชรแก้ว. 2519 : ง - ฉ)

ในปี พ.ศ. 2520 ศรีธันว์ อยู่สุขชี ได้ทำวิจัยเรื่อง การสอนวรรณกรรม
 ร่วมสมัยโดยเน้นการวินิจฉัยสาร ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง โดยมี
 วัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาเรื่องการวินิจฉัยสารหรือการตีความ (Interpretation)
 เพื่อนำวรรณกรรมร่วมสมัยสามประเภทคือ นวนิยาย บทความ และบทร้อยกรอง
 มาทดลองสร้างบทเรียนโดยเน้นเรื่องการวินิจฉัยสาร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิด
 วิจารณาในการอ่านวรรณกรรมร่วมสมัย และเผยแพร่วิธีการใหม่ ๆ ในการสอน
 อ่านวรรณกรรมแบบต่าง ๆ แก่ครูอาจารย์ภาษาไทย โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากรด้วยวิธีอย่างง่ายจากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอก
 ภาษาไทย วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน ให้อ่านวรรณกรรมร่วมสมัย
 ทั้งสามประเภท แล้วผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรมเหล่านั้นจาก
 กลุ่มตัวอย่างประชากรมาแก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติม และนำความรู้ที่ได้ปรับปรุงแล้ว
 เป็นข้อมูลในการทดลองสร้างบทเรียน วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีสามบทเรียน แต่ละบทเรียน
 ประกอบด้วย

1. ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. กลวิธีวินิจฉัยสาร
3. วิธีสอนที่จะให้วินิจฉัยสาร
4. กิจกรรมประกอบที่อาจจะจัดขึ้นเพื่อเสริมการเรียนรู้
5. ตัวอย่างแบบฝึกหัด
6. ตัวอย่างแบบทดสอบ

เมื่อผู้วิจัยสร้างบทเรียนแล้วก็นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ท่านประเมินค่าและ
 ให้ข้อเสนอแนะแล้วผู้วิจัยจึงได้เขียนเพิ่มเติมในบทเรียนดังกล่าว (ศรีธันว์ อยู่สุขชี.
 2520 : ง - จ)

ในปีเดียวกันนี้ นารีรัตน์ อยู่กิจดิษฐ์ ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมหมวดสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดจำนวน 29 เล่ม โดยผู้วิจัยได้รวบรวมหลักเกณฑ์หนังสือที่ดีโดยเฉพาะประเภทสารคดี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประมวลเป็นเกณฑ์วิเคราะห์หนังสือนำเกณฑ์ขั้นต้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือเด็ก จำนวน 9 ท่านพิจารณาปรับปรุงให้เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หนังสือตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งนำไปให้ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลายและบรรณารักษ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 41 โรงเรียน วิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมส่วนใหญ่เนื้อหาจะอยู่ในระดับที่ ยกเว้นภาษาที่ใช้อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านรูปเล่มหนังสือส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่เช่นกัน ยกเว้นปกและชื่อเรื่อง รวมทั้งการเข้าเล่มจะอยู่ในระดับพอใช้ (นารีรัตน์ อยู่กิจดิษฐ์, 2520 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ. 2522 สุนทรี มีพร้อม ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับวิชาการประกวด ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเขียนสารคดี บันเทิงคดี ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองไว้ และได้สรุปหลักเกณฑ์ในการเขียนหนังสือประเภทนิทานและเรื่องสั้นไว้ดังนี้

1. โครงเรื่องควรแปลกใหม่ ไม่ซ้ำซากจำเจอยู่กับคำสอนต่าง ๆ
2. เนื้อเรื่องควรดูใจเด็ก เช่น เป็นเรื่องของสัตว์ หรือการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น เพื่อให้ตรงกับความต้องการและธรรมชาติของเด็ก
3. เรื่องควรสนุกอ่านแล้วสบายใจ
4. ใช้ภาษาง่าย ขนาดตัวอักษรโตเหมาะกับวัยของเด็ก
5. ตัวละครต้องใกล้เคียงกับชีวิตจริง เช่น พ่อแม่พี่น้องถ้าเป็นสัตว์ก็ต้องเป็นสัตว์เลี้ยงที่เด็กรู้จัก พุคไค้เหมือนคน
6. ฉากและบรรยากาศเป็นแบบไทย ๆ ให้มากที่สุด

7. ภาพประกอบช่วยอธิบายเรื่องได้ดี และควรสกลสีมีชีวิตชีวา

8. สิ่งที่จะนำมาเสนอแก่เด็กควรแสดงถึงความงาม ความถูกต้องอันเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ ก้านจิตใจด้วย

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า หนังสือประเภทสารคดีสอนให้รู้จักการปฏิบัติตนในสังคม และสอนให้เข้าใจวัฒนธรรมในสมัยก่อน ส่วนหนังสือประเภทสารคดีบันเทิงสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอน และมีความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา สอนในเรื่องความสามัคคี ความซื่อตรง ความกล้าหาญและอดทน รวมทั้งให้มีความเมตตา กรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (สุนทรียะพจนานุกรม. 2522 : 70 - 71)

ในปี พ.ศ. 2524 กฤษณา ผลิตวิบูล ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 6 - 12 ปี ที่พิมพ์ในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึง 2519 เป็นการสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของหนังสือ จำนวน 174 เล่ม โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ประเมินคุณภาพและวิเคราะห์เนื้อหาของตัวอย่างประชากร โดยเปรียบเทียบคะแนนคุณภาพและความถี่ของเนื้อหาเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ได้จัดทำขึ้น เสนอผลการวิจัยเป็นค่าเฉลี่ยและร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่าหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่มีคุณภาพในการจัดทำภาพประกอบ การใช้ภาษาและเนื้อหาอยู่ในระดับดี ลักษณะรูปแบบอยู่ในระดับใช้ได้ หนังสือส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่จะส่งเสริมและเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมและจิตใจเกี่ยวกับความรักในครอบครัว ความกล้าหาญ ความอดทน และมีเนื้อหาที่จะเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญาในแง่ความมีเขวี้ยงปัญญาไว้ และจินตนาการ หนังสือจำนวนน้อยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น การประหยัด ความตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัย การมีสุขนิสัยที่ดี การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้ทางศิลปะ (กฤษณา ผลิตวิบูล. 2524 : 160 - 164)

ในปี พ.ศ. 2526 นิตา ชูโต และคนอื่นๆ ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือและสาระของหนังสือที่จัดจำหน่ายอยู่ในตลาดหนังสือปัจจุบัน คือ

ปี พ.ศ. 2523 จำนวน 787 เล่ม สรุปสาระของหนังสือที่เด็กได้รับจากการอ่าน ดังนี้

1. ให้ความสนทนากันเพื่อกพัฒนาเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งมีอยู่มากในวรรณกรรมพื้นบ้าน และเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่ คิดเป็นร้อยละ 20 ของหนังสือทั้งหมด
2. ให้สาระความรู้ประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยควบคู่กันไป ได้แก่ หนังสือประเภทสารคดี ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1 ใน 4 ของหนังสือทั้งหมด
3. ให้คุณธรรมบางประการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม คุณธรรมที่ผู้แต่งพยายามให้สาระแก่มุอานเรียงตามลำดับดังนี้ คือ การรู้จักใช้สติปัญญา เป็นคนที่มีเหตุผล เอื้อเฟื้อ เสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเมตตากรุณา ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่ การไม่โลภ ความรักระหว่างเพื่อน การไม่พุดก ความรอบคอบ ความเห็นใจผู้อื่น ฯลฯ ในทางตรงกันข้าม หนังสือก็ให้ความคิดแบบอย่างในทางที่ผิด ๆ เช่น ฉลาดแกมโกง คนใจเป็นเหยื่อของคนฉลาด เป็นต้น (นิศา ชูโต และคนอื่น ๆ. 2526 : 64 - 74)

ในปี พ.ศ. 2529 สุรวิทย์ พันธ์วดี ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาจริยธรรมในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์จริยธรรม ขอบข่ายของจริยธรรมในหนังสืออ่านเพิ่มเติมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และหาความสัมพันธ์ของค่านิยมจริยธรรมของหนังสืออ่านเพิ่มเติมกับจริยธรรมที่นำมาสอนในแต่ละระดับชั้น ตามการแบ่งข้อธรรมของโครงการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยผู้วิจัยได้นำข้อธรรม 21 ข้อ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทางจริยธรรมมีความเห็นสอดคล้องกันในการปลูกฝังให้แก่เด็กประถมศึกษา มาสร้างเป็นเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติม จำนวน 24 เล่ม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมทั้งสามระดับชั้น จริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความรับผิดชอบ การมีมารยาทในการเคารพและเอื้อเฟื้อ การเคารพบูชาที่ถูกต้อง จริยธรรมที่ปรากฏน้อยคือ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ประทุษร้ายทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น และการทำให้สงบบมีสมาธิ ค่านิยมของจริยธรรมในหนังสือทั้งสามระดับชั้นพบว่า ปรากฏมากในระดับ 3 คือการทำความดีเพื่อประโยชน์

ของผู้ที่ใกล้ชิด รองลงมาคือระดับสอง ได้แก่ การทำความดีเพื่อประโยชน์ของตนเอง ส่วนความสอดคล้องของจริยธรรมพบว่า จริยธรรมที่มีความสอดคล้องกันมากในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 คือ ความซื่อสัตย์ในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความกตัญญูต่อกันในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คือความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์ในหน้าที่ สำหรับในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 พบว่ามีจริยธรรมที่ไม่สอดคล้องกันคือ การไม่พุ่ร้าย การไม่ประทุษร้ายชีวิต ร่างกาย สิ่งมีชีวิต การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ประทุษร้ายสติสมประคองตน และการทำจิตใจให้สงบมีสมาธิ (สุรรัตน์ พันธุ์คี. 2529 : 133)

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กและวิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยในต่างประเทศนั้น ผู้วิจัยได้สรุปรวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

ในปี ค.ศ. 1959 บราวแมน ได้วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษา ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1927 - 1929 และ ค.ศ. 1952 - 1955 สรุปได้ว่า เรื่องที่พิมพ์ในปี ค.ศ. 1927 - 1929 เน้นไปทางค่านิยมนิยาย ส่วนเรื่องที่พิมพ์ในปี ค.ศ. 1952 - 1955 มีแนวโน้มหนักไปทางค่านิยมชีวิตประจำวัน และเนื้อหาเบื้องต้นประกอบทางจิตวิทยาสังคมแก่เด็กมากขึ้น (Browman. 1959 : 324 - 327)

ในปี ค.ศ. 1970 ฮอร์น ได้ให้เกณฑ์ในการประเมินคุณค่าหนังสือไว้ 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านลีลาการเขียน และด้านรูปแบบ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ด้านเนื้อหา ควรให้ข้อคิดที่เป็นปัจจุบันแก่เด็ก เหมาะสมกับประสบการณ์ของเด็ก โดรงเรื่องชวนติดตาม แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของมนุษย์ เป็นเรื่องที่มีจุดกำเนิดมาจากสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความรัก การเป็นเจ้าของ การยอมรับ นอกจากนั้นยังเน้นเรื่องความเมตตา การยกย่อง ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ แต่ไม่เน้นตรง ๆ ควรสอดแทรกไว้โดยไม่ให้เด็กรู้ตัว เนื้อเรื่องในหนังสือสำหรับเด็กต้องไม่มีอคติเรื่องชาติ ศาสนา

ด้านลีลาการเขียน ใ้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาว่าต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจนเหมาะสมกับวัยของเด็ก และเด็กสามารถนำภาษาไปใช้ได้ด้วย มีความไพเราะ สละสลวย บทสนทนาสมจริงเป็นธรรมชาติ ไม่ใช้ภาษาถิ่นมากเกินไป ลีลาการใช้ ถ้อยคำเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง มีวิธีการเขียนที่ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีการดำเนินเรื่องต่อเนื่อง เป็นลำดับ

ด้านรูปเล่มนั้นควรเหมาะสม มีการจัดวางหน้าอย่างสวยงาม ภาพประกอบ ต้องชัดเจนสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ทำทาบให้เกิดจินตนาการ (Horne. 1970 : 71)

ในปี ค.ศ. 1972 กุลเชรสธา ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือ คำนึงเนื้อหาว่า เนื้อหาจะต้องตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก เหมาะสมกับวัยของเด็ก ปราศจากสิ่งที่ไม่ดี มีความถูกต้องเชื่อถือได้ มีคุณค่าและเร้าความสนใจให้เด็กรักการอ่าน ด้านรูปเล่มควรมีขนาดและจำนวนหน้าพอเหมาะสมสะดวกต่อการถืออ่านขนาดของตัวหนังสือที่ใช้ควรต่างกันทั้งปก เนื้อหา หัวข้อสำคัญตลอดจนข้อความที่ต้องการเน้น ตัวอักษรต้องโตพอเหมาะกับสายตาของเด็ก ในแต่ละหน้า ไม่พิมพ์ตัวหนังสือแน่นเกินไป จะทำให้เด็กไม่สนใจการอ่านอย่างพิจารณาและจะเลือกอ่านเฉพาะบทสนทนาหรือข้อความสั้น ๆ เท่านั้น หรือไม่ก็ดูแต่ภาพเท่านั้น

(Kulshreshtha. 1972 : 46 - 82)

ในปี ค.ศ. 1985 กูนท์ ได้รายงานเสนอให้มีการใช้วรรณกรรมร่วมสมัย สำหรับเด็กในชั้นเรียน โดยสมาคมครูของอังกฤษ (Organization of Teachers of English) ต้องการที่จะรวบรวมชื่อหนังสือและแนวคิดต่าง ๆ ในหนังสือที่เป็นประโยชน์ใช้ในห้องเรียน โดยรวบรวมวัสดุ การอ่านที่ดีให้เด็กตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนถึงอายุ 9 ปี แบ่งออกเป็นประเภทนวนิยายสมจริง นิทานชาวบ้าน เรื่องเพื่อฝัน นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ สารคดี กวีนิพนธ์และหนังสือภาพต่าง ๆ (Keontz. 1985 : 44)

ในปี ค.ศ. 1986 สเปนเซอร์ ได้รายงานเกี่ยวกับเรื่องของวรรณกรรมร่วมสมัยกับหลักสูตรเก่า โดยกล่าวว่า โรงเรียนมัธยมในอังกฤษได้จัดโปรแกรม

ทดลองหลักสูตรวรรณกรรมแบบเก่าควยงานเขียนร่วมสมัย 3 เรื่อง ได้แก่ ของ
 เนลเลอร์ (Naylor) เรื่อง "The women of Brewster Place" ของ
 วอล์คเกอร์ (Walker) เรื่อง "The Color Purple", และของมิลเลอร์
 (Miller) เรื่อง "A Canticle for Leibowitz" ซึ่งวรรณกรรมเหล่านี้
 จะมีสาระแนวคิดที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็ก สนองความต้องการที่ถูกรสนิยมหรือความ
 ชอบของเด็ก (Spencer. 1986 : 21 - 22)

ในปีเดียวกันนี้ วิลสัน และคนอื่น ๆ ได้ทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับนิสัย
 ในการอ่านหนังสือของเด็ก : บรรทัดฐานใหม่ของวรรณกรรม ข้อมูลของการวิเคราะห์
 กล่าวถึง เหตุผลสำคัญในการสอนให้นักเรียนอ่านวรรณกรรม กล่าวคือการอ่านจะช่วย
 เพิ่มแนวความคิดร่วมสมัยให้แก่เด็ก ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งคือวรรณกรรม
 สำหรับเด็ก อันเป็นทักษะที่จำเป็นมากในการที่เด็กจะต้องปะทะสังสรรค์กับสังคม
 เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างดี เหตุผลอีกประการ
 หนึ่งคือ ผลผลิตจากการอ่านจะช่วยให้เข้าใจกระบวนการและธรรมชาติของภาษา
 รวมทั้งการเขียนภาษาควย ผลจากการทดลองที่ได้นำมาวิเคราะห์นั้นพบว่า เด็กมี
 ความเข้าใจภาษามากขึ้น ใช้คำศัพท์ได้มากขึ้น มีความเร็วในการอ่านดี ซึ่งถ้า
 เป้าหมายในการสอนอ่านวรรณกรรม ประสบความสำเร็จเช่นนี้ เด็กก็จะเห็นความ
 สำคัญของการอ่าน มีแรงจูงใจในการอ่านและสามารถที่จะอ่านหนังสือเป็นกิจนิสัย
 (Wilson and Others. 1986 : 32)

ในปี ค.ศ. 1986 พิลลิปส์ ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมสำหรับเด็ก
 เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาภาษาเขียนของเด็ก การวิจัยนี้ได้ทำการทดลองใน
 โรงเรียนชนบทรัฐนิวฟาวด์แลนด์ (Newfoundland) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการ
 วิจัยนั้นมีทั้งหมด 6 ชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มทดลองมาหนึ่งชั้นเรียน อีกห้า
 ชั้นเรียนที่เหลือเป็นกลุ่มควบคุม สมมติฐานการวิจัยคือ ผลงานทางการเขียนของ
 กลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และพัฒนาการทางรูปแบบและเนื้อหาใน
 การเขียนให้อารมณ์หรือความรู้สึกสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยผู้วิจัยให้นักเรียนเขียน
 และอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ใดก็ได้แล้วได้แก่ กวีนิพนธ์ นิทาน เทพนิยาย

ทั้งก่อนสอบและหลังสอบการเขียนโดยกำหนดหัวข้อสำคัญในการพิจารณาคือ ในด้านเนื้อหา การใช้ศัพท์ โครงสร้างของประโยค การแสดงออกทางการเขียนและความคิดริเริ่ม ผลการทดลองปรากฏว่า การให้อ่านวรรณกรรม ช่วยทำให้เด็กมีคุณภาพ กลุ่มทดลองมีมาตรฐานการเขียนและการแสดงออกทางพัฒนาการด้านภาษาคิดว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคของวรรณกรรมพัฒนาภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มควบคุมที่ใช้ภาษาเขียนอย่างธรรมดา ไม่มีพัฒนาการ ส่วนวนภาษาไม่โดดเด่น ผลการวิจัยนี้จึงเป็นประโยชน์ในการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กช่วยพัฒนาภาษาและความคิดที่กว้างขวาง รวมทั้งรูปแบบการเขียนที่ดีแก่เด็กด้วย (Phillips, 1986 : 36)

ผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมร่วมสมัยนั้นช่วยทำให้มองเห็นความสำคัญของวรรณกรรมร่วมสมัยมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์และให้แนวทางในการวิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาซึ่งยังไม่ปรากฏมีผลงานวิจัยในระดับนี้เลย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กประถมศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าแนวคิดร่วมสมัย ในหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทานสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กระทำเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารวบรวมความรู้จากแนวคิด และทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมของ ลีโอ ทอลสตอย (Leo Tolstoy, 2523 : 22 - 24) เสรีयर โกเศศ (2507 : 153 - 167) เปลื้อง ณ นคร (2515 : 17 - 20) วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2518 : 230 - 232) กระแสร์ มาลาภรณ์ (2512 : 56 - 60) และ (2522 : 14 - 15) สิทธา วิทยุจวกล (2515 : 484) และ (2520 : 385 - 387) ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : 214 - 215) บรรจง บรรเจอดศิลป์ (2524 : 108 - 119) เจตนา นาควิษระ (2521 : 109 - 120) ชลชिरา กลัคคอยู่ (2523 : 108 - 109) และ (2517 : 24 - 37) หทัย คันทอง (2529 : 94, 118) รัญจวน อินทรกำแหง (2520 : 97 - 99) สุการ์ศน์ เสรีวัฒน์ (2522 : 60 - 61) ปราณี เชียงทอง (2526 : 134 - 136) พลศักดิ์ จิระไกรศิริ (2522 : 34) และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปเป็นหลักการ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

2. สํารวจและรวบรวมรายชื่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยพิจารณาและคัดเลือกดังนี้

2.1 สํารวจและรวบรวมรายชื่อ หนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทานสำหรับเด็กประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถม พุทธศักราช 2521 จากข้อมูลการรวบรวมของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ รายการบรรณนิทัศน์หนังสือเสริมประสบการณ์ ระดับประถมศึกษา และข้อมูลเอกสารจากร้านศึกษาวัด

พณิชยผู้จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย รวมจำนวนหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทาน
ในระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ที่พิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ถึง พ.ศ. 2530
จำนวน 96 เล่ม

2.2 จัดแบ่งประเภทของนิทานออกเป็น 4 ประเภท ตามลักษณะ
เนื้อหาของหนังสือ ได้แก่ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดี่ยวจบ จำนวน 64 เล่ม
ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบจำนวน 12 เล่ม ประเภทนิทานดั้งเดิม จำนวน
12 เล่ม และประเภทวรรณคดีไทย จำนวน 8 เล่ม

2.3 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากหนังสือทั้ง 4 ประเภท
มาร้อยละ 50 ได้ หนังสือทั้งหมด 48 เล่ม แบ่งเป็นประเภทนิทานสมัยใหม่เล่ม
เดี่ยวจบจำนวน 32 เล่ม ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบจำนวน 6 เล่ม
ประเภทนิทานดั้งเดิม 6 เล่ม ประเภทวรรณคดีไทย 4 เล่ม คึงรายชื่อหนังสือที่
เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละประเภทในตาราง 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 1 แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือส่งเสริม
การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดี่ยวจบ
จำนวน 32 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
1	กระรอกกับกระแต	อำนาจ เย็นสบาย	2528	16
2	ของขวัญวันแม่	พรจันทร์ จันทิมล	2528	22
3	ชาควินัย	บุษยง โควินท์	2527	24
4	ข่าวคนชวาน	ทองสุก เกตุโรจน์	2530	55
5	คนมักขอ	จรัส ควงอิสาร	2530	29
6	เจ้าพ่อหลังคอง	ธนูศักดิ์ ทองมัน	2526	17

ตาราง 1 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
7	เจ้าหญิงคนขยัน	บุษบง โควินท์	2528	24
8	ช่วยเต้าน้อยควย	จินตนา ไบกาชัย	2522	48
9	ชาวนาไทย	เกริก ยूनพันธ์	2529	24
10	เด็กชายเอี่ยม	ธีราพันธ์ ลอไพบลย์	2529	24
11	เต้าบัวไปเมืองกรุง	กานต์มณี ศักดิ์เจริญ	2528	43
12	บ้านนาถ	วินัย รอดจาย	2529	44
13	บ้านเราน่านอง	โสภาส รอดจิตต์	2529	16
14	ป่าต้นศิษ	อำนาจ เย็นสบาย	2528	16
15	พระญาติเลี้ยงงูเห่า	จรัส ควงขีสาร	2530	32
16	พิษมของฉิน	สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อรุณา	2526	25
17	พี่ชาย	นงไฉน ปริญาธวัช	2528	133
18	เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก	ทิพย์วดี สนิทวงศ์ฯ	2527	206
19	ไม้ต้นคุณ	สุรพล พิทยาสกุล	2528	24
20	ไม่เป็นไรล้มเสียเถิด และ หอมไว้มักสน	กীরดี วิทโยพาร	2527	110
21	ราชสีห์กับนกหัวขวาน	จรัส ควงขีสาร	2530	32
22	เรารักกันไม	นิลวรรณ พงศ์พันธ์	2527	52
23	สิงน้อยอวดเก่ง	อำนาจ เย็นสบาย	2530	15
24	ลูกนก	พลศรี เจริญพงษ์	2529	42
25	วิทย์เก่า - เก่า	แมนมาส ชวลิต	2526	49

ตาราง 1 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
26	สองเกลอเจอรุ่นโลกา	วิศิษฐ์ ศาสนเที่ยง	2528	20
27	สิงโตหิน	มานพ แก้วสนิท	2527	46
28	ห้องอันตรา ย	จินตนา ไบภาชยู	2529	32
29	หนูน้อยกลอยใจ	นางฉวี ประจวบวิชัย	2528	71
30	หมอบานของฉันทน์ ครอบครัวของฉันทน์ เอเซียของฉันทน์	จารุณี ฝิโลประการ (ผู้แปล)	2530	67
31	หวนน้อย เจ้าเหมียว ไสรองเท้า ริเก็ค เจ้าชายหัวจุก	สุนิศา ประภาสะวัต (แปลและเรียบเรียง)	2526	31
32	อุคมเค็กคี	กีฬาวรรณนะแพทย์ และหลวงกีรติ วิทย์พาร	2526	62

ตาราง 2 แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีพิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือส่งเสริม
 การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ
 จำนวน 6 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	ปีพิมพ์	จำนวนหน้า
1.	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับ เด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1	ม.ล.รสกนธ์ อิศรเสนา	2527	52
2	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับ เด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 2	ม.ล.รสกนธ์ อิศรเสนา	2526	51
3	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับ เด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 5	ม.ล.รสกนธ์ อิศรเสนา	2526	61
4	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับ เด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 6	ม.ล.รสกนธ์ อิศรเสนา	2528	49
5	นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1	สมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อพยชยา	2527	137
6	เรื่องสั้นชีวิตชนบทชุดที่ 1	มานพ แก้วสนิท	2525	124

ตาราง 3 แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือส่งเสริม
การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานดั้งเดิม จำนวน 6 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
1	นิทานชาวบ้านภาคใต้	มาทศ แก้วนิท	2527	75
2	นิทานวีรบุรุษนานาชาติ	สมบัติ จำปาเงิน (แปล - เรียบเรียง)	2526	135
3	นิทานสุภาวศิตคำกลอน	หลวงจรัสการศุภกรรม (จรัส บุนนาค)	2527	83
4	นิทานอีสป	มหาอำมาตย์โทพระยา เมธาธิบดี	2528	93
5	ปลาบ่ทอง	กรมวิชาการ	2525	34
6	เล่าเรื่องจันทะโกรบ	สมพร จารุณัฐ (เรียบเรียง)	2526	34

ตาราง 4 แสดงรายชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือส่งเสริม
การอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย จำนวน 4 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	ปีที่พิมพ์	จำนวนหน้า
1	ขุนช้างขุนแผน	พรณี ร่องโสภา (เรียบเรียง)	2528	62
2	เล่าเรื่องพระอภัยมณี	สุภา ลือศิริ	2528	126
3	ทลวิไชย - คาวี	สนีก ประภาสะวัต	2528	37
4	อิเหนา	บัญญัติ สุธงส์นภัย	2522	112

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ เครื่องมือการวิเคราะห์ แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์

เกณฑ์การวิเคราะห์ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ สร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรมร่วมสมัย และวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นผู้ตอบ โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาการสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมร่วมสมัย และวรรณกรรมสำหรับเด็ก

1.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามและการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 136 - 145) และ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์. 2528 : 176 - 178)

1.3 วิเคราะห์ความคิดรวบยอดจากหลักการที่อยู่ในแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมที่ได้ศึกษาข้างต้น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.4 ลำดับความคิดรวบยอดของแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรม โดยแบ่งกลุ่มตามแนวของศึกษาศาสตร์ กล่าวคือ หนังสือหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นเป็นวัตถุประสงค์การอ่าน ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มุ่งเน้นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งได้จัดกลุ่มความคิดรวบยอดดังต่อไปนี้

ด้านพุทธิพิสัย

1. ความสมจริงสมเหตุสมผล
2. ความคิดใหม่
3. ความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ
4. ความแจ่มชัดที่จะเข้าใจ
5. สัมพันธ์กับวัฒนธรรม จารีตประเพณี ค่านิยม
6. ความก้าวหน้าของบ้านเมือง
7. ความนึกคิดอุดมคติ
8. ประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม
9. ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ ปฏิภาณไหวพริบ
10. ความคิดวิจารณ์ญาณ กระตุ้นสติปัญญา
11. รูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ดี เหมาะสม
12. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
13. ความไม่หลงผิด หันคน หันเหตุการณ
14. การเน้นสภาพความเป็นจริงในชีวิต
15. การปรับตัวกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
16. การสกลภาวะขัดแย้งทางสังคม
17. การสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็ยธรรมในสังคม

ด้านจิตพิสัย

1. อารมณ์สะท้อนใจ ความรู้สึก
2. สุนทรีย์ยะ ความซาบซึ้งประทับใจ
3. เชิดชูจรรยาโลงใจ จานิยมศีลธรรมจรรยา
4. คติสอนใจ ยกย่องจับใจ
5. จินตนาการ มโนภาพ ความรู้สึกที่สมเหตุสมผล
6. พลังจิตอันท้าวหาญแข็งแกร่ง

ด้านทักษะพิสัย

1. การแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
2. คุณค่าของการทำงาน

3. พัฒนาตนเองและสังคม
4. คลองแก้วว่องไว มุมนะ
5. ปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิต
6. แสดงออกเปิดเผยตรงไปตรงมา
7. การอนุรักษ์สิ่งดีงามในสังคม

1.5 ลำดับความสำคัญก่อนหลัง (Priority) ของความคิดรวบยอด โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทางวรรณกรรมร่วมสมัย และครูผู้สอนภาษาไทยที่เด่น ปี พ.ศ. 2530 ของประเทศ จำนวน 10 ท่าน เป็นผู้จัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอดดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 80 แล้วผู้วิจัยจึงจะนำความคิดรวบยอดนั้นมาวิเคราะห์โดยหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ได้ลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย

1. ความคิดวิจารณ์ญาณ กระตุ้นสติปัญญา
2. ประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม
3. รูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ดี เหมาะสม
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. การสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม
6. ความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ
7. ความสมจริงสมเหตุผล
8. ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ ปฏิภาณ

ไหวพริบ

9. ความนึกคิดอกุศลคดี
10. ความแจ่มชัดที่จะเข้าใจ
11. ความสัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี
12. ความคิดใหม่

และค่านิยม

13. การปรับตัวกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
14. ความไม่หลงผิด หันคน หันเหตุการณ์
15. ความก้าวหน้าของบ้านเมือง
16. การลดภาวะขัดแย้งทางสังคม
17. การเน้นสภาพความเป็นจริงในชีวิต

ด้านจิตพิสัย

1. คติสอนใจ ยกระดับจิตใจ
2. สุนทรีย์ะ ความซาบซึ้งประทับใจ
3. เชิดชูจรรยาโลงใจ ค่านิยมศีลธรรมจรรยา
4. จินตนาการ มโนภาพ ความรู้สึกที่สมเหตุสมผล
5. อารมณ์สะเทือนใจ ความรู้สึก
6. พลังจิตหาหาญแข็งแกร่ง

ด้านทักษะพิสัย

1. พัฒนาตนเองและสังคม
2. ปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิต
3. คุณค่าของการทำงาน
4. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสังคม
5. การแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
6. คล่องแคล่วว่องไว มุมานะ
7. แสดงออกเปิดเผยตรงไปตรงมา

1.6 นำความคิดรวบยอดจากทฤษฎีวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัย ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วไปเขียนแจกแจง เพื่อสร้าง เป็นเกณฑ์ให้อยู่ในกรอบของการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน

1.7 นำเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจัดทำเป็นแบบสอบถามส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางวรรณกรรมร่วมสมัยและวรรณกรรมสำหรับเด็กจำนวน 10 ท่าน ประเมินเกณฑ์การวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่นั่งใจ

และไม่เห็นด้วย ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์ ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรหาค่า IC ถ้าได้ค่านี IC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 สรุปว่าเกณฑ์วิเคราะห์ที่แนวคิดรวมสมัยนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น เกณฑ์วิเคราะห์ที่มีค่าค่านีต่ำกว่า 0.5 จะคัดออกหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเพื่อสร้างเป็นเกณฑ์ใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 100% ผลการประเมิน เกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่าเกณฑ์วิเคราะห์ดังกล่าว สามารถนำมาใช้ในการ วิเคราะห์หนังสือได้ทุกข้อ โดยได้ค่า IC สูงกว่า 0.5 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมา

1.8 ผู้วิจัยนำ เกณฑ์ดังกล่าวมาปรับปรุงถ้อยคำภาษาและเนื้อหาของ เกณฑ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยได้เกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้

กานพทธิพิสัย

1. แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ กระตุ้นสติปัญญา
2. แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม
3. แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรม เพื่อความเป็นธรรม

ในสังคมและปฏิบัติตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม

5. แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ถูกกน

ค้ำยัน

6. แนวคิดที่เน้นถึงความเป็นจริง สมจริง สมเหตุสมผล
7. แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ

มีปฏิภาณไหวพริบ

8. แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี
9. แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและ

ปัญหาชีวิต

10. แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี

และค่านิยมอันดีงามของชาติ

11. แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ใค้สาระประโยชน์
12. แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
13. แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทัศน ทัศนเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ
14. แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม
15. แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติความและไม่ต่อต้านสังคม
16. แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต
17. แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคม โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา

ด้านจิตพิสัย

1. แนวคิดที่ให้คติสอนใจ ยกย่องจิตใจ
2. แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ชามซึ่งประทับใจ
3. แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยา ใจ เน้นค่านิยมศีลธรรม จรรยา
4. แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ
5. แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกสะเพื่อนอารมณ์
6. แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาหาญแข็งแกร่ง

ในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต

ด้านทักษะพิสัย

1. แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม
2. แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย

3. แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน
4. แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง
5. แนวคิดที่ส่งเสริมการส่งออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
6. แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มุมานะทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
7. แนวคิดที่ส่งเสริมการส่งออกอย่างเปิดเผยและจริงจัง

2. สร้างตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัย

- 2.1 ศึกษาการสร้างตารางวิเคราะห์ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 รวบรวมรายชื่อหนังสือสำหรับการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 48 เล่ม
- 2.3 สร้างตารางวิเคราะห์ มี 2 ลักษณะ ได้แก่
 - 2.3.1 ตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยแบ่งตามประเภทของหนังสือทั้ง 4 ประเภท 5 ตาราง คือ
 - 2.3.1.1 ตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ
 - 2.3.1.2 ตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ
 - 2.3.1.3 ตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานดั้งเดิม
 - 2.3.1.4 ตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย
 - 2.3.1.5 ตารางวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ทั้ง 4 ประเภท

2.3.2 ตารางแสดงอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน จำนวน 5 ตาราง โดยแบ่งเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละประเภทเช่นเดียวกับข้อ 2.3.1

2.4 นำตารางที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจและให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง ก่อนนำตารางไปใช้ในการวิเคราะห์จริง

3. การตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

การตรวจสอบคุณภาพของการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ทดลองใช้เกณฑ์วิเคราะห์ โดยสุ่มหนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีชื่อกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งหนังสือออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทนิทานสมัยใหม่ เล่มเกี่ยวกับ ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ ประเภทนิทานดั้งเดิม และประเภทวรรณคดีไทย ได้หนังสือ 6 เล่ม ได้แก่

3.1.1 เพื่อนจากแคนไกล

3.1.2 เมืองแห่งกาลเวลา

3.1.3 หมาจิ้งจอกจอมขี้ขลาด

3.1.4 นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 2

3.1.5 นิทานไทย

3.1.6 โคมตร - ดิงโกรภ

3.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์อีกหนึ่งท่านทำการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยในหนังสือที่สุ่มได้ โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และได้รับการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์อีกหนึ่งท่านทำการอ่านหนังสือทุกเล่ม 2 ครั้ง เพื่อวิเคราะห์แก่นสาระของเรื่องและความคิดรวบยอดของหนังสือเล่มนั้น ๆ ว่ามีแนวคิดร่วมสมัยที่ตรงกับเกณฑ์วิเคราะห์หรือไม่ในข้อใด

3.3 บันทึกคะแนนแนวคิดรวบสมัยที่ตรงกับเกณฑ์วิเคราะห์ลงในตารางบันทึก. แนวคิดรวบสมัยของหนังสือเล่มใดมีตรงกับเกณฑ์ข้อใดให้ 1 คะแนน

3.4 นำจำนวนคะแนน แนวคิดรวบสมัยที่วิเคราะห์ได้ของผู้วิเคราะห์ทั้งสองมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของ Scott และใช้เกณฑ์การตัดสินใจจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.8 ผลการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์นี้ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90 ซึ่งนับว่าเกณฑ์การวิเคราะห์ของผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ จึงได้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์แนวคิดรวบสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่านได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์แนวคิดรวบสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แนวคิดรวบสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยอ่านเนื้อเรื่องในหนังสือแต่ละเล่มจนจบด้วยตนเอง 2 ครั้ง แล้วจึงใช้คินสอเขียนบันทึกแก่นสาระของเรื่อง และความคิดรวบยอดที่ได้รับจากหนังสือเรื่องนั้น ๆ ไว้ท้ายเล่มของหนังสือ
2. บันทึกคะแนนของแนวคิดรวบสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านลงในตารางบันทึก ซึ่งแยกออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทนิทานสมัยใหม่ เล่มเดียวจบ ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ ประเภทนิทานดั้งเดิม และประเภทวรรณคดีไทย
3. รวมคะแนนแนวคิดรวบสมัยของหนังสือแต่ละเล่ม แต่ละประเภท และจำนวนแนวคิดรวบสมัยแต่ละข้อของหนังสือแต่ละประเภท
4. ตรวจสอบผลการวิเคราะห์หนังสือ โดยผู้เชี่ยวชาญทางค่านหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษา ซึ่งได้จัดทำเป็นแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย พร้อมกับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 80 แล้วจึงทำการหาค่าดัชนี IC ปรากฏว่าหนังสือที่ได้ค่าดัชนี IC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มี 25 เล่ม ต่ำกว่า 0.5 จำนวน 23 เล่ม

ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุง โดยเพิ่มเติมจำนวนแนวคิดร่วมสมัยใหม่แต่ละด้านของหนังสือแต่ละเล่ม และตัดจำนวนแนวคิดร่วมสมัยในหนังสือบางเล่มออกตามผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หนังสือ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มเติมแล้วมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยแต่ละข้อที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเล่ม แต่ละประเภท เพื่อให้ทราบว่าหนังสือแต่ละเล่ม แต่ละประเภทนั้นมีแนวคิดร่วมสมัยมากน้อยเพียงใด
2. หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยแต่ละข้อที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านทั้ง 4 ประเภท เพื่อให้ทราบว่าหนังสือทุกประเภทเล่มใด มีแนวคิดร่วมสมัยมากน้อยเพียงใด
3. หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยแต่ละข้อในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละประเภท เพื่อให้ทราบว่าแนวคิดร่วมสมัยข้อใดมีมากน้อยเพียงใด
4. หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยแต่ละข้อในหนังสือส่งเสริมการอ่านทุกประเภท เพื่อให้ทราบว่าแนวคิดร่วมสมัยข้อใดมีมากน้อยเพียงใด
5. อภิปรายและสรุปผลการวิเคราะห์ที่ในลักษณะการบรรยายจากตารางวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. สถิติที่ใช้ในการปรับปรุงเกณฑ์วิเคราะห์
 - 1.1 จัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอด โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ใช้สูตรหาค่าคะแนนเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หากค่าความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ในการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ในแนวคิดร่วมสมัยของ เกณฑ์วิเคราะห์ โดยใช้สูตร

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC คือ คำนวณความสอดคล้องของ เกณฑ์วิเคราะห์ แนวคิดร่วมสมัยกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
 $\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เนื้อหาวิชาทั้งหมด
 N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา

นำเกณฑ์วิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาลงความเห็น แล้วให้คะแนนดังนี้

- +1 เห็นควยว่าเกณฑ์วิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 ไม่แน่ใจว่าเกณฑ์วิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นหรือไม่
- 1 ไม่เห็นควยว่าเกณฑ์วิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

หาก IC จากสูตร ถ้าได้ค่านี IC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5
สรุปว่าเกณฑ์วิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยนั้นเป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น
เกณฑ์วิเคราะห์ที่มีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 จะตัดออกหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเพื่อ
สร้างเป็นเกณฑ์ใหม่ (สนบูรณ์ ชิตพงศ์. 2528 : 176 - 178)

1.3 หากหาความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ โดยใช้สูตรของ Scott
(Ober... 1971 : 80)

$$\text{Reliability (r)} = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

เมื่อ	r	คือ	ความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์
	P_o	คือ	ผลต่างระหว่างผลรวมของสัดส่วนของแนวคิด ร่วมสมัยจากการวิเคราะห์ของคนใดคนหนึ่ง กับผลรวมของผลต่างของสัดส่วนของแนวคิด ร่วมสมัยจากการวิเคราะห์ของผู้วิเคราะห์ทั้งสองคน
	P_e	คือ	ผลรวมกำลังสองของแนวคิดร่วมสมัยที่มีจำนวน สูงสุด และรองลงมาจากการวิเคราะห์ของ ผู้วิเคราะห์ทคนใดคนหนึ่ง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริม
การอ่านแต่ละเล่ม แต่ละประเภท และรวมทุกประเภท

2.2 หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัย แต่ละข้อในหนังสือ
ส่งเสริมการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 แต่ละประเภท และรวมทุกประเภท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาศึกษาได้เสนอในรูปของตาราง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จำนวนแนวคิดร่วมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเล่ม แต่ละประเภท และรวมทุกประเภท
2. ผลการวิเคราะห์ร้อยละ และอันดับของแนวคิดร่วมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละประเภท และรวมทุกประเภท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จำนวนแนวคิดร่วมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเล่มเกณฑ์วิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัย 30 ข้อ ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือส่งเสริมการอ่านมีดังนี้

ก้านพฤกษศาสตร์

- 1.1 แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วารณาณ กระตุ้นสติปัญญา
- 1.2 แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม
- 1.3 แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.4 แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรม เพื่อความเป็นธรรมในสังคมและปฏิบัติตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม
- 1.5 แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ดูถูกคนด้วยกัน
- 1.6 แนวคิดที่เน้นถึงความเป็นจริง สมจริง สมเหตุผล

1.7 แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณ
ไหวพริบ

1.8 แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี

1.9 แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและปัญหาชีวิต

1.10 แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณีและค่านิยม

อันดีงามของชาติ

1.11 แนวคิดที่แสดงถึงความลึกแปลกใหม่ ไกลสาระประโยชน์

1.12 แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลง

ทางสังคม

1.13 แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์

ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ

1.14 แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง

ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม

1.15 แนวคิดที่แสดงถึงการลบล้างระชกแย้งทางสังคม ปฏิบัติตาม

และไม่ต่อต้านสังคม

1.16 แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต

1.17 แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ

ผิวพรรณ

กานจิตพิสัย

1.1 แนวคิดที่ใ้ทศศิสอนใจ ยกย่องกับจิตใจ

1.2 แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ช่างซึ่ง

ประทับใจ

1.3 แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรโลงใจ เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา

1.4 แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ

1.5 แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้ลึก อารมณ์สะเทือนใจ

1.6 แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่ห้าวหาญแข็งแกร่ง ในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต

ค่านักพิสัย

1.1 แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม

1.2 แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิต ในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย

1.3 แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน

1.4 แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรในประเทศ ให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง

1.5 แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

1.6 แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มุมานะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

1.7 แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและจริงจัง หนังสือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 48 เล่ม ที่ใช้ในการวิเคราะห์แนวคิด ร่วมสมัย แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเกี่ยวกับ	จำนวน 32 เล่ม
2. ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ	จำนวน 6 เล่ม
3. ประเภทนิทานกึ่งเดิม	จำนวน 6 เล่ม
4. ประเภทวรรณคดีไทย	จำนวน 4 เล่ม

จากการวิเคราะห์ปรากฏ จำนวนแนวคิดร่วมสมัยทั้งค่านักพิสัย จิตพิสัย และทักษิพย์ ที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเล่ม แต่ละประเภท กังตาราง 5, 6, 7, 8 และ 9

ตาราง 5 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวคิดรวมสมัย																												รวม																		
		คำพหูพจน์														คำเจตพิสัย																																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	รวม	1	2	3	4	5	6	รวม	1	2	3		4	5	6	7	รวม													
27	สิงโตกับ	1	1	-	1	1	1	1	1	1	-	1	-	1	-	1	-	11	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	3	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	7	18
28	ทองอินทพราย	1	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	8	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	5	16
29	หนูน้อยกอดยี่เจ	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	12	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	1	-	-	-	-	6	22								
30	พญานางของฉันทรอบครัว	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	1	1	1	1	1	7	26								
31	พวคน้อย เจ้าแม่เยว	1	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	1	-	-	-	-	6	16								
32	ริเกศเจ้าชายหัวจุก	1	1	1	1	-	1	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	11	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	1	1	1	1	1	7	22								
	รวม	14	14	5	13	5	11	11	14	10	12	3	6	6	3	2	12	3	144	14	2	12	5	4	8	4	5	4	8	4	45	14	13	8	5	9	9	11	67	258								
	รวมทั้งหมด	32	32	14	28	10	26	22	29	18	28	11	18	10	7	8	30	6	329	32	7	29	14	14	19	14	14	14	19	115	28	28	17	12	18	19	21	143	587									

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวคิดรวบรวมนัย																												รวม						
		คำพบพหุพินิตย														คำวจิตพิสัย																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	รวม	1	2	3	4	5	6	รวม										
15	พระราชาธิเสยงูงเวา	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	5	1	-	1	-	1	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	8	
16	พิณของฉันท	1	1	-	1	1	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	11	1	1	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	7	24		
17	พิชาย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	7	26		
18	เมื่อคนตาบอดมายังเด็ก	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	7	22		
	รวม	18	18	9	15	5	5	11	15	8	16	8	12	4	4	6	18	3	185	18	18	5	17	9	10	11	70	14	15	9	7	9	10	10	74	329
19	ไม่ทันคน	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	11	1	1	-	-	-	-	1	2	1	1	1	-	-	-	5	18			
20	ไม่เป็นไรล้มเสียเด็กและ ออมไว้มัดสน	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	-	-	12	1	1	-	1	-	-	-	2	1	1	1	-	-	-	6	20				
21	ราชสีห์กับนกหัวขวาน	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	1	1	-	1	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	3	17				
22	เวารักคนไม่	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	6	22				
23	สิงน้อยออกเง	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	1	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	2	12				
24	ตุ๊กต	1	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	-	-	9	1	1	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	3	14				
25	วิหยาเกา - เกา	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	1	1	4	4	-	-	1	4	1	1	1	1	1	1	6	22				
26	สอง เกด เจด เทโจก	1	1	-	1	-	1	-	1	1	1	1	1	-	-	7	1	1	-	1	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	3	13				

ตาราง 5 แสดงจำนวนแวมสิกรวมสมัยทั้ง 3 คำน ที่มิในหนังสือแสดงเสริมการอานระดงศึกษาระดับที่ 5-6 ประเภทวิชาสมัยใหม่เล่มที่ 32 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แวมสิกรวมสมัย																	รวม																		
		ค่านพหุวิธีพิสัย									ค่านจิตพิสัย																										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		รวม	1	2	3	4	5	6	7	รวม									
1	ประเภทวิชาสมัยใหม่ เล่มที่ 32	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	7	13
2	การรวมสมัยใหม่	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	5	19
3	วิชาวินัย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	5	14
4	วิชาคณิตศาสตร์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	5	25
5	คณิตศาสตร์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	2	13
6	วิชาพหุวิธีพิสัย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	12
7	วิชาพหุวิธีพิสัย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	5	18
8	วิชาพหุวิธีพิสัย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	4	21
9	วิชาภาษาไทย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	3	18
10	วิชาภาษาอังกฤษ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	5	20
11	วิชาคณิตศาสตร์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11	1	1	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	1	3	20
12	วิชาวิทยาศาสตร์	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	7	25
13	วิชาสังคมศึกษา	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	4	17
14	วิชาศิลปะ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	2	14

จากตาราง 5 ปรากฏว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบทั้งหมด 32 เล่ม หนังสือที่มีแนวคิด รวบรวมมากเป็นอันดับ 1 คือเรื่องพี่ชาย และหมู่บ้านของฉันทน์ ครอบครัวของฉันทน์ เอเซียของฉันทน์ มีแนวคิดรวมสมัยทั้งหมด 26 ข้อ เรื่องพี่ชายมีแนวคิดรวมสมัยด้าน พุทธิพิสัย 14 ข้อ ด้านจิตพิสัย 5 ข้อ และด้านทักษะพิสัย 7 ข้อ เรื่องหมู่บ้านของฉันทน์ ครอบครัวของฉันทน์ เอเซียของฉันทน์ มีแนวคิดรวมสมัยด้านพุทธิพิสัย 15 ข้อ ด้านจิตพิสัย 4 ข้อ ด้านทักษะพิสัย 7 ข้อ หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยอันดับ 2 คือเรื่องข้าวต้มหวาน และบ้านนาคุณ มีแนวคิดรวมสมัยทั้งหมด 25 ข้อ เรื่องข้าวต้มหวานมีแนวคิดรวมสมัย ด้านพุทธิพิสัย 15 ข้อ ด้านจิตพิสัย 5 ข้อ ด้านทักษะพิสัย 5 ข้อ เรื่องบ้านนาคุณมีแนวคิด รวมสมัยด้านพุทธิพิสัย 13 ข้อ ด้านจิตพิสัย 5 ข้อ ด้านทักษะพิสัย 7 ข้อ หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัย อันดับ 3 คือเรื่องพี่ชมของฉันทน์ มีแนวคิดรวมสมัย 24 ข้อ ด้านพุทธิพิสัย 11 ข้อ ด้านจิตพิสัย 6 ข้อ ด้านทักษะพิสัย 7 ข้อ หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยน้อยที่สุดคือเรื่อง พระฤาษีเลี้ยงงูเห่า มีแนวคิดรวมสมัย 8 ข้อ ด้านพุทธิพิสัย 5 ข้อ ด้านจิตพิสัย 3 ข้อ ด้านทักษะพิสัยไม่มี เรื่องเจ้าพ่อหลังคงมีแนวคิดรวมสมัย 12 ข้อ ด้าน พุทธิพิสัย 8 ข้อ ด้านจิตพิสัย 3 ข้อ และด้านทักษะพิสัย 1 ข้อ เรื่องลิงน้อยอวคเก้ง มีแนวคิดรวมสมัย 12 ข้อ ด้านพุทธิพิสัย 8 ข้อ จิตพิสัย 2 ข้อ และทักษะพิสัย 2 ข้อ เรื่องคนมักขอ มีแนวคิดรวมสมัย 13 ข้อ คือด้านพุทธิพิสัย 7 ข้อ ด้านจิตพิสัย 4 ข้อ และด้านทักษะพิสัย 2 ข้อ เรื่องสองเกลอเจอหนุโลกา มีแนวคิดรวมสมัย 13 ข้อ คือด้านพุทธิพิสัย 7 ข้อ ด้านจิตพิสัย 3 ข้อ และด้านทักษะพิสัย 3 ข้อ

ตาราง 6 แสดงจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 ด้าน ที่มีในหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่ม จำนวน 6 เล่ม 83

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวคิดรวมสมัย																					รวม						
		ด้านพุทธิพิสัย							ด้านจิตพิสัย							ด้านทักษะพิสัย													
		1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	รวม	1	2	3	4	5	6	7		รวม					
1	ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ นิทานพื้นเมืองของเอเซีย สำหรับเด็กทั่วทุกถิ่นแคว้น เล่ม 1	1	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	7	1	-	1	-	1	-	1	-	1	5	15
2	นิทานพื้นเมืองของเอเซีย สำหรับเด็กทั่วทุกถิ่นแคว้น เล่ม 2	1	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	7	1	-	1	-	1	-	1	-	1	3	13
3	นิทานพื้นเมืองของเอเซีย สำหรับเด็กทั่วทุกถิ่นแคว้น เล่ม 5	1	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	7	1	-	1	-	1	-	1	-	1	3	13
4	นิทานพื้นเมืองของเอเซีย สำหรับเด็กทั่วทุกถิ่นแคว้น เล่ม 6	1	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1	7	1	-	1	-	1	-	1	-	1	3	13

ตาราง 6 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวทศวรรษสมัย																											รวม						
		ก่อนพุทธศักราช													ค.ศ.													รวม							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	รวม	1	2	3	4	5	6	รวม									
5	นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	1	6	27
6	เรื่องสั้นชีวิตสมมติ ชุดที่ 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	7	23	
	รวม	6	6	2	5	1	2	6	2	6	1	2	5	1	1	2	1	54	6	1	6	6	2	2	23	6	2	3	1	6	3	6	27	104	

จากตาราง 6 ปรากฏว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบทั้งหมด 6 เล่ม หนังสือที่มีแนวคิดร่วมสมัยมากเป็นอันกัม 1 คือเรื่องนิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 มีแนวคิดร่วมสมัยทั้งหมด 27 ข้อ คำนพทธิพิสัย 15 ข้อ คำนจิตพิสัย 6 ข้อ คำนทักษะพิสัย 6 ข้อ อันกัม 2 คือเรื่อง เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1 มีแนวคิดร่วมสมัย 23 ข้อ คำนพทธิพิสัย 11 ข้อ คำนจิตพิสัย 5 ข้อ คำนทักษะพิสัย 7 ข้อ อันกัม 3 คือเรื่อง นิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1 มีแนวคิดร่วมสมัย 15 ข้อ คำนพทธิพิสัย 7 ข้อ คำนจิตพิสัย 3 ข้อ คำนทักษะพิสัย 5 ข้อ หนังสือที่มีแนวคิดร่วมสมัยน้อย คือเรื่องนิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 2, 5 และ 6 มีแนวคิดร่วมสมัยเล่มละ 13 ข้อ คำนพทธิพิสัย 7 ข้อ คำนจิตพิสัย 3 ข้อ คำนทักษะพิสัย 3 ข้อ

ตาราง 7 แสดงจำนวนแวนดิคักรวมสมัยทั้ง 3 คำนวณในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานเด็ก เกม จำนวน 6 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวกิจกรรมสมัย																					รวม						
		ค่านพหุพินิตสัย						ค่านจิตพิสัย						ค่านทักษะพิสัย						รวม									
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6		7								
1	ประเภทนิทานเด็ก เกม																												
1	นิทานชาวบ้านภาคใต้	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	6	1	-	4	-	-	-	2	-	-	1	9	
2	นิทานวีรบุรุษนานาชาติ	1	1	-	1	1	1	1	-	-	1	-	-	1	-	12	1	-	1	1	-	-	1	5	1	1	5	22	
3	นิทานสุภาษิตคำกล่าวสอน	1	1	-	1	1	1	1	-	-	1	-	-	1	-	8	1	-	1	1	-	-	1	3	1	1	6	17	
4	นิทานอีสป	1	1	-	1	1	1	1	-	-	1	-	-	1	-	8	1	-	1	1	-	-	1	3	1	1	6	17	
5	ปดขมทอง	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	7	1	-	1	-	-	-	1	4	-	-	2	15	
6	เล่าเรื่องจันทร์ทะโกม	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	7	1	1	1	1	-	-	1	6	1	1	2	15	
	รวม	6	6	-	6	1	3	6	3	6	-	6	1	-	1	48	6	1	6	2	3	5	23	4	5	4	3	22	93

จากตาราง 7 ปรากฏว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานกึ่งเคิม ทั้งหมด 6 เรื่อง หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยมาก เป็นอันดับ 1 คือเรื่องนิทานวีรบุรุษนานาชาติ มีแนวคิดรวมสมัย 22 ข้อ คำน พุทธิพิสัย 12 ข้อ คำนจิตพิสัย 5 ข้อ คำนทักษะพิสัย 5 ข้อ อันดับ 2 คือเรื่อง นิทานสุภาวศาคาลลอน และนิทานอิสป มีแนวคิดรวมสมัย 17 ข้อ หนังสือทั้ง 2 เรื่อง มีแนวคิดรวมสมัย 17 ข้อ คำนพุทธิพิสัย 8 ข้อ คำนจิตพิสัย 3 ข้อ คำนทักษะพิสัย 6 ข้อ อันดับ 3 คือเรื่องเล่าเรื่องจันทะโครบ มีแนวคิดรวมสมัย 15 ข้อ คำน พุทธิพิสัย 7 ข้อ คำนจิตพิสัย 6 ข้อ คำนทักษะพิสัย 2 ข้อ หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัย น้อยที่สุด คือเรื่องนิทานชาวบ้านภาคใต้ มีแนวคิดรวมสมัย 9 ข้อ คำนพุทธิพิสัย 6 ข้อ คำนจิตพิสัย 2 ข้อ คำนทักษะพิสัย 1 ข้อ เรื่องปลาบู่ทอง มีแนวคิดรวมสมัย 13 ข้อ คำนพุทธิพิสัย 7 ข้อ คำนจิตพิสัย 4 ข้อ คำนทักษะพิสัย 2 ข้อ

ตาราง 8 แสดงจำนวนแนวความคิดรวมสมัย 3 ด้าน ที่มีหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย จำนวน 4 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวความคิดรวมสมัย																								รวม								
		ด้านพุทธิพิสัย												ด้านจิตพิสัย																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	รวม	1	2	3	4	5	6		รวม							
1	ประเภทวรรณคดีไทย	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	-	13	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	6	6	
2	ขุนช้างขุนแผน	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	14	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	6	6	
3	เลาเรื่องพระอภัยมณี	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	-	6	1	1	1	1	1	1	6	-	-	-	-	-	-	6	2	
4	หลวิไชย - กวี	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	-	10	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	1	6	5	
	รวม	4	4	-	4	2	1	3	4	3	4	1	2	4	3	-	3	1	43	4	4	4	4	4	4	24	3	3	2	-	4	3	19	86

จากตาราง 8 ปรากฏว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย จำนวน 4 เล่ม หนังสือที่มีแนวทศรวมสมัยมาก เป็นอันดับ 1 คือเรื่องพระอภัยมณี มีแนวทศรวมสมัย 26 ข้อ ไค้แก่ คำนพทศพิสัย 14 ข้อ คำนจิตพิสัย 6 ข้อ คำนทศพิสัย 6 ข้อ อันดับ 2 คือเรื่องขุนช้าง-ขุนแผน มีแนวทศรวมสมัย 25 ข้อ คำนพทศพิสัย 13 ข้อ คำนจิตพิสัย 6 ข้อ คำนทศพิสัย 6 ข้อ อันดับ 3 คือเรื่องอิเหนา มีแนวทศรวมสมัย 21 ข้อ คำนพทศพิสัย 10 ข้อ คำนจิตพิสัย 6 ข้อ คำนทศพิสัย 5 ข้อ หนังสือที่มีแนวทศรวมสมัยน้อยที่สุด คือเรื่องทลวิไชย - คาวี มีแนวทศรวมสมัย 14 ข้อ คำนพทศพิสัย 6 ข้อ คำนจิตพิสัย 6 ข้อ คำนทศพิสัย 2 ข้อ

ตาราง 9 แสดงจำนวนแนวทศวรรษสมัยทั้ง 3 ด้าน ที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับ
ประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ทั้ง 4 ประเภท จำนวน 48 เล่ม

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวทศวรรษสมัย				
		ด้านพุทธิพิสัย	ด้านจิตพิสัย	ด้านทักษะพิสัย	รวม	อันดับ
	<u>ประเภทนิทานสมัยใหม่</u> <u>เล่มเกี่ยวจบ</u>					
1	กระรอกกับกระแต	9	2	2	13	38
2	ของขวัญวันแม่	10	4	5	19	21
3	ชากวินัย	6	3	5	14	34
4	ข้าวต้มหวาน	15	5	5	25	5
5	คนมักขอ	7	4	2	13	38
6	เจ้าพ่อหลังทุ่ง	8	3	1	12	45
7	เจ้าหญิงคนขยัน	10	3	5	18	22
8	ช่วยเต้านอยกลัว	12	5	4	21	16
9	ชานาไทย	10	5	3	18	22
10	เด็กชายเอ๋ม	12	3	5	20	18
11	เตาข้าวไปเมืองกรุง	11	6	3	20	18
12	บ้านนาถู	13	5	7	25	5
13	บ้านเราน่านอง	10	3	4	17	26
14	ป่าสันติสุข	9	3	2	14	34
15	พระฤๅษีเลี้ยงงูเห่า	5	3	-	8	48
16	พิชมของฉัน	11	6	7	24	8

ตาราง 9 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวศึกรวมสมัย				
		ค่านพหุพิสัย	ค่านจิตพิสัย	ค่านทักษะพิสัย	รวม	อันดับ
17	พิชาย	14	5	7	26	2
18	เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก	13	2	7	22	10
19	ไม่ตื่นตุม	11	2	5	18	22
20	ไม่เป็นไรสี่มเสียดึกา	12	2	6	20	18
21	ราชสีห์กับนกหัวขวาน	11	3	3	17	26
22	เรารักกันไม่	11	5	6	22	10
23	ลิ่งน้อยอวกแก่ง	8	2	2	12	45
24	ลูกนก	9	2	3	14	34
25	วิทย์เก่า - เก่า	12	4	6	22	10
26	สองเกลอเจอบุญโลกา	7	3	3	13	38
27	สิงโตหิน	11	3	4	18	22
28	ห้องอันตราาย	8	3	5	16	30
29	หนูน้อยกลอยใจ	12	4	6	22	10
30	หมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเชียของฉัน	15	4	7	26	2
31	หูกน้อย เจ้าเหมียว วิเกิดเจ้าชายหัวจุก	6	4	6	16	30
32	อุ้มเด็กดี	11	4	7	22	10
	รวม	329	115	143	587	

ตาราง 9 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวคิดร่วมสมัย				
		ค่านุภาพพิสัย	ค่านิจพิสัย	ค่านักพิสัย	รวม	อันคับ
	<u>ประเภทนิทานสมัยใหม่</u> <u>หลายเล่มจบ</u>					
1	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1	7	3	5	15	32
2	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 2	7	3	3	13	38
3	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 5	7	3	3	13	38
4	นิทานพื้นเมืองของ เอเชีย สำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 6	7	3	3	13	38
5	นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1	15	6	6	27	1
6	เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1	11	5	7	23	9
	รวม	54	23	27	104	

ตาราง 9 (ต่อ)

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	แนวทศวรรษสมัย				
		ค่านุภาพพิสัย	ค่านุจิตพิสัย	ค่านุทกพิสัย	รวม	อันดับ
ประเภทนิทานดั้งเดิม						
1	นิทานชาวบ้านภาคใต้	6	2	1	9	47
2	นิทานวีรบุรุษนานาชาติ	12	5	5	22	10
3	นิทานสุภาพคดีกลอน	8	3	6	17	26
4	นิทานอีสป	8	3	6	17	26
5	ปลาบู่ทอง	7	4	2	13	38
6	เล่าเรื่องจันทะโครบ	7	6	2	15	32
รวม		48	23	22	93	
ประเภทวรรณคดีไทย						
1	ขุนช้างขุนแผน	13	6	6	25	5
2	เล่าเรื่องพระอภัยมณี	14	6	6	26	2
3	หลวิไชย - กาวี	6	6	2	14	34
4	อิเหนา	10	6	5	21	16
รวม		43	24	19	86	
รวมทั้งหมด		474	185	211	870	

จากตาราง 9 แสดงว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 จำนวน 48 เล่ม หนังสือที่มีแนวคิดรวมน้อยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบเรื่อง นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 มีแนวคิดรวมน้อย 27 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 15 ข้อ คำจิตพิสัย 6 ข้อ และ คำทักพิสัย 6 ข้อ รองลงมาคือ ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบเรื่อง พี่ชาย มีแนวคิดรวมน้อย 26 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 14 ข้อ คำจิตพิสัย 5 ข้อ คำ ทักพิสัย 7 ข้อ เรื่องหม้านของฉิน ครอบครัวของฉิน เอเชียของฉิน มีแนวคิด รวมน้อย 26 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 15 ข้อ คำจิตพิสัย 4 ข้อ และคำทักพิสัย 7 ข้อ เรื่องเล่าเรื่องพระอภัยมณี มีแนวคิดรวมน้อย 26 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 14 ข้อ คำจิตพิสัย 6 ข้อ และคำทักพิสัย 6 ข้อ หนังสือที่มีแนวคิดรวมน้อย ที่สุดตามลำดับ คือประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ เรื่องพระฤๅษีเลี้ยงงูเห่า มีแนวคิดรวมน้อย 8 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 5 ข้อ คำจิตพิสัย 3 ข้อ และคำทักพิสัย 1 ข้อ รองลงมาคือ ประเภทนิทานดั้งเดิมเรื่อง นิทานชาวบ้านภาคใต้ มีแนวคิดรวมน้อย 9 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 6 ข้อ คำจิตพิสัย 2 ข้อ และคำทักพิสัย 1 ข้อ ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ เรื่องเจ้าพ่อหลังตง มีแนวคิดรวมน้อย 12 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 8 ข้อ คำจิตพิสัย 3 ข้อ และคำทักพิสัย 1 ข้อ เรื่อง ลิงน้อยอวตารเก้ง มีแนวคิดรวมน้อย 12 ข้อ ได้แก่ คำนพธิพิสัย 8 ข้อ คำจิตพิสัย 2 ข้อ และคำทักพิสัย 2 ข้อ

2. จำนวนแนวคิดรวมน้อยในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 แต่ละประเภท และรวมทุกประเภท

วิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดรวมน้อยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 - 6 เพื่อให้ทราบว่าแนวคิดรวมน้อยข้อใดมีค่าน้อยเพียงใด ในหนังสือ ส่งเสริมการอ่านแต่ละประเภท และรวมทุกประเภท โดยผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนน แนวคิดรวมน้อยแต่ละข้อเข้าด้วยกัน หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดรวมน้อยทั้ง 3 คำน จากคะแนนแนวคิดรวมน้อยที่มีทั้งหมดโดยลดดังตาราง 10, 11, 12, 13 และ 14

ตาราง 10 แสดงอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่ เล่มเดียวจบ

ข้อ	แนวคิดรวมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ก้านพหุพิสัย</u>			
1	แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์งาน กระตุ้นสติปัญญา	32	5.45	1
2	แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม	32	5.45	1
3	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	14	2.38	20
4	แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรม ในสังคมและปฏิบัติตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม	28	4.77	7
5	แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ถูกคน ด้วยกัน	10	1.70	25
6	แนวคิดที่เน้นถึงความเป็นจริง สมจริง สมเหตุผล	26	4.42	11
7	แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ	22	3.74	12
8	แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี	29	4.94	5
9	แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและ ปัญหาชีวิต	18	3.06	16
10	แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ	28	4.77	7
11	แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ไต่สวาระประโยชน์	11	1.87	24
12	แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความ เปลี่ยนแปลงทางสังคม	18	3.06	16

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	10	1.70	25
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม	7	1.19	28
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติ ความและไมค่อต่านสังคม	8	1.36	27
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต	30	5.11	4
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา	6	1.02	30
	<u>ด้านจิตพิสัย</u>			
1	แนวคิดที่ให้คติสอนใจ ยกย่องจิตดี	32	5.45	1
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ สะอาดซึ่งประทับใจ	7	1.19	28
3	แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยา ใจ เน้นกานิยม ศีลธรรมจรรยา	29	4.94	5
4	แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ	14	2.38	20
5	แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ	14	2.38	20
6	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาหาญแข็งแกร่ง ในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต	19	3.23	14

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ด้านทัศนพิสัย</u>			
1	แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม	28	4.77	7
2	แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย	28	4.77	7
3	แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน	17	2.89	19
4	แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศ ให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง	12	2.04	23
5	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	18	3.06	16
6	แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มุมานะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	19	3.32	14
7	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและ จริงใจ	21	3.57	13
	รวม	587	100	

จากตาราง 10 แสดงว่าแนวคิดรวมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับ
ประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภททวนสมัยใหม่เล่มเดียวจบ แนวคิดรวมสมัยที่มี
มากที่สุด มี 3 ข้อ คือ ด้านทัศนพิสัย ข้อ 1, 2 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้
วิจารณญาณ กระสุนสติปัญญา และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม ด้าน
จิตพิสัย ข้อ 1 ได้แก่ แนวคิดที่ให้เกิดสติใจ ยกระดับจิตใจ ได้การร้อยละ 5.45

รองลงมาตามลำดับ คือ แนวคิดร่วมสมัยด้านพุทธิพิสัย ข้อ 16, 8 ได้แก่ แนวคิด
 ที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต ได้ค่าร้อยละ 5.11 และแนวคิดที่สร้าง
 จิตสำนึก อุดมคติที่ดี และค่านิยมพิสัย ข้อ 3 แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรโลงใจ
 เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา ได้ค่าร้อยละ 4.94 แนวคิดร่วมสมัยที่มีอยู่ในหนังสือ
 ส่งเสริมการอ่าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ข้อ 17, 14 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริม
 สันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ได้ค่าร้อยละ 1.02 แนวคิด
 ที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม และ
 ค่านิยมพิสัย ข้อ 2 แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ช่าง
 ประทับใจ ได้ค่าร้อยละ 1.19 และค่านิยมพิสัย ข้อ 15 แนวคิดที่แสดงถึงการ
 ลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม ได้ค่าร้อยละ 1.36

ตาราง 11 แสดงอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ก้านเพชพิสัย</u>			
1	แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ กระตุ้นสติปัญญา	6	5.76	1
2	แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม	6	5.76	1
3	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2	1.92	16
4	แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรม ในสังคมและปฏิบัติตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม	5	4.80	12
5	แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ถูกคุกคาม ด้วยกัน	1	0.96	24
6	แนวคิดที่เน้นถึงความ เป็นจริง สมจริง สมเหตุสมผล	2	1.92	16
7	แนวคิดที่ให้ความรู้ ทัศนคติที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ	6	5.76	1
8	แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี	6	5.76	1
9	แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและ ปัญหาชีวิต	2	1.92	16
10	แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ	6	5.76	1
11	แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ใ้สาระประโยชน์	1	0.96	24
12	แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความ เปลี่ยนแปลงทางสังคม	2	1.92	16

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันถน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	5	4.80	12
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม	1	0.96	24
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติ ตามและไม่ต่อต้านสังคม	-	-	-
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต	2	1.92	16
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา	1	0.96	24
<u>ด้านจิตพิสัย</u>				
1	แนวคิดที่หัดดีสอนใจ ยกย่องจิตดี	6	5.76	1
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ซาบซึ้งประทับใจ	1	0.96	24
3	แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นค่านิยม ศีลธรรมจรรยา	6	5.76	1
4	แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ	6	5.76	1
5	แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ	2	1.92	16
6	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาญหาญแข็งแกร่ง ในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต	2	1.92	16

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวบสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ค่านักพิสัย</u>			
1	แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม	6	5.76	1
2	แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย	2	1.92	16
3	แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน	3	2.88	14
4	แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศ ให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง	1	0.96	24
5	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	6	5.76	1
6	แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มุมานะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3	2.88	14
7	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและ จริงใจ	6	5.76	1
	รวม	104	100	

จากตาราง 11 แสดงว่าแนวคิดรวบสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ แนวคิดรวบสมัยที่มีมากที่สุด จำนวน 11 ข้อ คือ ค่านักพิสัย ข้อ 1, 2, 7, 8 และ 10 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ กระตุนสติปัญญา แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ

แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี และแนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม
 จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ คำนึงจิตพิสัย ข้อ 1, 3 และ 4 ใกล้เคียง
 แนวคิดที่ก่อให้เกิดสนใจ ยกระกับจิตใจ แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นค่านิยม
 ศีลธรรมจรรยา และแนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ คำนึงทัศนพิสัย ข้อ 1,
 5 และ 7 ใกล้เคียง แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม แนวคิดที่ส่งเสริมการ
 แสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และแนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผย
 และจริงใจ ใกล้เคียงร้อยละ 5.76 แนวคิดร่วมสมัยที่มีน้อยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ มีจำนวน 6 ข้อ คือ คำนึงทัศนพิสัย ข้อ 5, 11,
 14 และ 17 ใกล้เคียง แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ถูกถูกคนด้วยกัน
 แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ใกล้เคียงประโยชน์ แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญ
 ก้าวหน้าของชาติบ้านเมือง และแนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง
 เชื้อชาติ ศาสนา คำนึงจิตพิสัย ข้อ 2 ใกล้เคียง แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม
 อารมณ์สุนทรีย์ ช่างซึ่งประทับใจ คำนึงทัศนพิสัย ข้อ 4 ใกล้เคียง แนวคิดที่เน้นถึง
 การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง ใกล้เคียง
 ร้อยละ 0.96 แนวคิดร่วมสมัยที่ไม่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ คำนึงทัศนพิสัย
 ข้อ 15 แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้าน
 สังคม

ตาราง 12 แสดงอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภททันทันดั้งเดิม

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ความพอเพียง</u>			
1	แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ กระตุ้นสติปัญญา	6	6.45	1
2	แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม	6	6.45	1
3	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	-	-	-
4	แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรม ในสังคมและปฏิบัติตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม	6	6.45	1
5	แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ถูกกดขี่ ด้วยกัน	1	1.07	21
6	แนวคิดที่เน้นถึงความจริง สมจริง สมเหตุผล	3	3.22	13
7	แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ	3	3.22	13
8	แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี	6	6.45	1
9	แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและ ปัญหาชีวิต	3	3.22	13
10	แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ	6	6.45	1
11	แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ได้สาระประโยชน์	-	-	-
12	แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม	-	-	-

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวบรวมนัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทัศน ทัศนเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	6	6.45	1
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาวบ้านเมือง ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม	1	1.07	21
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติ ความและไม่ทอดานสังคม	-	-	-
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต	-	-	-
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศิพพรรณ	1	1.07	21
<u>ก่านจิตพิสัย</u>				
1	แนวคิดที่ให้ทัศนสนใจ ยกระดับจิตใจ	6	6.45	1
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ยะ ชายซึ่งประทับใจ	1	1.07	21
3	แนวคิดที่แสดงถึงจิตศรัทธาในศาสนา			

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	6	6.45	1
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาตินานเมือง ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่งดงาม	1	1.07	21
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติ ความและไม่ต่อต้านสังคม	-	-	-
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต	-	-	-
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา	1	1.07	21
<u>ด้านจิตพิสัย</u>				
1	แนวคิดที่หัดทดสอบใจ ยกระดับจิตใจ	6	6.45	1
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ยะ ชายซึ่งประทับใจ	1	1.07	21
3	แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาใจ เน้นกานินยม ศีลธรรมจรรยา	6	6.45	1
4	แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ	2	2.15	20
5	แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ	3	3.22	13
6	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาญหาญแข็งแรงแรง ในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต	5	5.37	9

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ค่านักวิชาชีพ</u>			
1	แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม	4	4.30	11
2	แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินงานที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย	5	5.37	9
3	แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน	4	4.30	11
4	แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศ ให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง	—	—	—
5	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	3	3.22	13
6	แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มุมานะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลง	3	3.22	13
7	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและ จริงใจ	3	3.22	13
	รวม	93	100	

จากตาราง 12 แสดงว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานกึ่งเกม แนวคิดร่วมสมัยที่มีมากที่สุด มีจำนวน 8 ข้อ คือ ค่านักวิชาชีพ ข้อ 1, 2, 4, 8, 10 และ 3 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้ วิจารณ์ วิจารณ์ กระตุ้นสติปัญญา แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม แนวคิดที่ เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม และปฏิบัติตามจริยธรรมที่

ฟังปฏิบัติต่อสังคม แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา
 วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ และแนวคิดที่เน้นถึง
 ความเฉลียวฉลาด ทักษะ ทักษะการแก้ปัญหา ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ คำนึงจิตพิสัย ข้อ 1
 และ 3 ได้แก่ แนวคิดที่ให้คติสอนใจ ยกย่องจิตใจ และแนวคิดที่ส่งเสริม
 เชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา ได้ค่าร้อยละ 6.45 แนวคิดร่วมสมัย
 ที่มีน้อยมีจำนวน 4 ข้อ คือ คำนึงพิสัย ข้อ 5, 14 และ 17 ได้แก่ แนวคิด
 ที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ก่อกองกัวยกัน แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญ
 ก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม และแนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพ
 ในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา คำนึงพิสัย ข้อ 2 ได้แก่ แนวคิดที่
 แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ช่างซึ่งประทับใจ ได้ค่าร้อยละ 1.07
 แนวคิดร่วมสมัยที่ไม่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนี้ทานกิ่งเดิม มีจำนวน 6 ข้อ
 คำนึงพิสัย ข้อ 3, 11, 12, 15 และ 16 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิด
 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ได้สาระประโยชน์
 แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม แนวคิดที่
 แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม และแนวคิด
 ที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต คำนึงพิสัย ข้อ 4 ได้แก่ แนวคิดที่เน้นถึง
 การอนุรักษ์ และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง

ตาราง 13 แสดงอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่าน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>กานพทธิพิสัย</u>			
1	แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์งาน กระตุ้นสติปัญญา	4	4.65	1
2	แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม	4	4.65	1
3	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	-	-	-
4	แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรม ในสังคม และปฏิบัติตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม	4	4.65	1
5	แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ถูกกนก ด้วยกัน	2	2.32	22
6	แนวคิดที่เน้นถึงความ เป็นจริง สมจริง สมเหตุสมผล	1	1.16	25
7	แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ	3	3.48	15
8	แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี	4	4.65	1
9	แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและ ปัญหาชีวิต	3	3.48	15
10	แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ	4	4.65	1
11	แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ได้สาระประโยชน์	1	1.16	25
12	แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความ เปลี่ยนแปลงทางสังคม	2	2.32	22

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	4	4.65	1
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาวบ้านเมือง ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม	3	3.48	15
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลทภาวะขัดแย้งทางสังคม ภูมิภ คตมและ ไม่ต่อต้านสังคม	-	-	-
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพ ความเป็นจริงในชีวิต	3	3.48	15
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ผิวพรรณ	1	1.16	25
<u>ด้านจิตพิสัย</u>				
1	แนวคิดที่ให้ทัศนคติ ยกระดัดจิตใจ	4	4.65	1
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ซาบซึ้งประทับใจ	4	4.65	1
3	แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นกานิยม ศีลธรรมจรรยา	4	4.65	1
4	แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ	4	4.65	1
5	แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ	4	4.65	1
6	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาญหาญแข็งแกร่ง ในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต	4	4.65	1

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวมสมัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
	<u>ค่านักขฬิสิย</u>			
1	แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม	3	3.48	15
2	แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย	3	3.48	15
3	แนวคิดที่เน้นถึงคุณภาพของการทำงาน	2	2.32	22
4	แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง	—	—	—
5	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	4	4.65	1
6	แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วองไว มุมานะทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3	3.48	15
7	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและจริงจัง	4	4.65	1
	รวม	86	100	

จากตาราง 13 แสดงว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทวรรณคดีไทย แนวคิดรวมสมัยที่มีมากที่สุด มีจำนวน 14 ข้อ คือ ค่านักขฬิสิย ข้อ 1, 2, 4, 8, 10 และ 13 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้ วิจารณ์ ทัศนคติปัญหา แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม แนวคิดที่ เน้นถึงการสร้างจริยธรรม เพื่อความเป็นธรรมในสังคม และปฏิบัติตามจริยธรรม

ที่พึงปฏิบัติต่อสังคม แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ และแนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทัศน ทัศนเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ค่านิยมที่สืบทอดกันมา ข้อ 1 - 6 ได้แก่ แนวคิดที่ให้ความสำคัญ ยกระดับจิตใจ แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ช่างประณีต งาม แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยา งาม แนวคิดที่ส่งเสริมวินัย มโนภาพ แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ และแนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาญหาญ แข็งแกร่งในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต ค่านิยมที่สืบทอดกันมา ข้อ 5 และ 7 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และแนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและจริงใจ ได้ค่าร้อยละ 4.65 แนวคิดที่รวมสมัยที่น้อยจำนวน 3 ข้อ คือ ค่านิยมที่สืบทอดกันมา ข้อ 6, 11 และ 17 ได้แก่ แนวคิดที่เน้นถึงความจริง สมจริง สมเหตุสมผล แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ได้สาระประโยชน์ และแนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ได้ค่าร้อยละ 1.16 แนวคิดที่รวมสมัยที่ไม่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประเภทวรรณคดีไทย มี 3 ข้อ คือ ค่านิยมที่สืบทอดกันมา ข้อ 3 และ 15 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม ค่านิยมที่สืบทอดกันมา ข้อ 4 ได้แก่ แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง

ตาราง 14 แสดงอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดร่วมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่านทั้ง
4 ประเภท

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน				รวม	ร้อยละ	อันดับ
		ประเภท						
		ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4			
	<u>กานพทธิพิสัย</u>							
1	แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ กระตุ้นสติปัญญา	32	6	6	4	48	5.51	1
2	แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและ สังคม	32	6	6	4	48	5.51	1
3	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์	14	2	—	—	16	1.83	23
4	แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรม เพื่อความเป็นธรรมในสังคมและปฏิบัติ ตามจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม	28	5	6	4	43	4.94	7
5	แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวล มนุษยชาติ ไม่ถูกกีดกัน	10	1	1	2	14	1.60	24
6	แนวคิดที่เน้นถึงความ เป็นจริง สมจริง สมเหตุผล	26	2	3	1	32	3.67	13
7	แนวคิดที่ให้ความรู้ ทัศนนะที่กว้าง ขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ	22	6	3	3	34	3.90	11
8	แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี	29	6	6	4	45	5.17	4

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดรวมนัย	จำนวน				รวม	ร้อยละ	อันดับ
		ประเภท						
		ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4			
9	แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะ เข้าใจชีวิตและปัญหาชีวิต	18	2	3	3	26	2.98	17
10	แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงาม ของชาติ	28	6	6	4	44	5.05	6
11	แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ได้สาระประโยชน์	11	1	-	1	13	1.49	25
12	แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้า กับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม	18	2	-	2	22	2.52	22
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไ ง่าย ๆ	10	5	6	4	25	2.87	20
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้า ของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์ สิ่งที่ดีงาม	7	1	1	3	12	1.37	28
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลทภาวะขัดแย้ง ทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้าน สังคม	8	-	-	-	8	0.91	30
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริง ในชีวิต	30	2	-	3	35	4.02	10

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน				รวม	ร้อยละ	อันดับ
		ประเภท						
		ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4			
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคม โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา	6	1	1	1	9	1.03	29
	รวม	329	54	48	43	474		
	<u>ด้านจิตพิสัย</u>							
1	แนวคิดที่หัดคิดสอนใจ ยกย่องจิตดี	32	6	6	4	48	5.51	1
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ ช่างซึ่งประทับใจ	7	1	1	4	13	1.49	25
3	แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยา ใจ เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา	29	6	6	4	45	5.17	4
4	แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ	14	6	2	4	26	2.98	17
5	แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์ สะเทือนใจ	14	2	3	4	23	2.64	21
6	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่ หัวหาญแข็งแรงแรงในการต่อสู้กับ อุปสรรคในชีวิต	19	2	5	4	30	3.44	15
	รวม	115	23	23	24	185		

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	จำนวน				รวม	ร้อยละ	อันดับ
		ประเภท						
		ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4			
	<u>ด้านทัศนศิลป์</u>							
1	แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม	28	6	4	3	41	4.71	3
2	แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย	28	2	5	3	38	4.36	9
3	แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน	17	3	4	2	26	2.98	17
4	แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง	12	1	-	-	13	1.49	25
5	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว	18	6	3	4	31	3.56	14
6	แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มนานะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	19	3	3	3	28	3.21	16
7	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและจริงใจ	21	6	3	4	34	3.90	11
	รวม	143	27	22	19	211		
	รวมทั้งหมก	587	104	93	86	870	100	

จากตาราง 14 แสดงว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ทั้ง 4 ประเภท แนวคิดรวมสมัยที่มีมากเป็นอันดับหนึ่ง มีจำนวน 3 ข้อ คือ คำคุณศัพท์ ข้อ 1 และ 2 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณญาณ กระตุนสติปัญญา และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม คำคุณศัพท์ ข้อ 1 ได้แก่ แนวคิดที่ให้คติสอนใจ ยกย่องจิตใจ ได้ค่าร้อยละ 5.51 แนวคิดรวมสมัยที่มีมาก รองลงมาตามลำดับ คือ คำคุณศัพท์ ข้อ 8 ได้แก่ แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุทิศตนที่ดี และคำคุณศัพท์ ข้อ 3 ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา ได้ค่าร้อยละ 5.17 คำคุณศัพท์ ข้อ 10 ได้แก่ แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ ได้ค่าร้อยละ 5.05 แนวคิดรวมสมัยที่น้อย คือ คำคุณศัพท์ ข้อ 15, 17 และ 14 ได้แก่ แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม ได้ค่าร้อยละ 0.91 แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ได้ค่าร้อยละ 1.03 และแนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติ บ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ได้ค่าร้อยละ 1.37

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ซึ่งมีลำดับชั้นและผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยจากแก่นสาระของเรื่อง และความคิดรวบยอดของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษารวบรวมความรู้จากแนวคิดและทฤษฎีวิเคราะห์ วิจาร์ณวรรณกรรมร่วมสมัย และวรรณกรรมที่ตีพิมพ์ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปเป็นหลักการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัย
2. สืบค้นและรวบรวมรายชื่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทนิทาน จากข้อมูลการรวบรวมของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ รายการบรรณนิทัศน์ หนังสือเสริมประสบการณ์ระดับประถมศึกษา และข้อมูลเอกสารจากฐานศึกษาค้นคว้าพิเศษ ผู้จัดพิมพ์ และจำหน่ายหนังสือรวมจำนวนหนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นวรรณกรรมประเภทนิทานทั้งหมด 96 เล่ม
3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ หนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทานสมัยใหม่ เล่มเดียวจบ ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ ประเภทนิทานดั้งเดิม และประเภทวรรณคดีไทย แล้วจึงทำการสุ่ม

กลุ่มตัวอย่างง่ายจากหนังสือทุกประเภท เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ร้อยละ 50 ได้จำนวนหนังสือประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ 32 เล่ม นิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ 6 เล่ม นิทานดั้งเดิม 6 เล่ม และประเภทวรรณคดีไทย 4 เล่ม รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 48 เล่ม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4.1 เกณฑ์การวิเคราะห์แนวความคิดรวมสมัย ได้มาโดยผู้วิจัยรวบรวมแนวคิดและทฤษฎี การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมรวมสมัย และวรรณกรรมที่ดี ทำการวิเคราะห์ความคิดรวบยอดที่อยู่ในแนวคิดทฤษฎีและหลักการเหล่านั้น แล้วจัดความคิดรวบยอดให้อยู่ในกรอบ 3 คำ คือ คำานพุทธิพิสัย คำานจิตพิสัย และคำานทักษะพิสัย

4.2 จัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของความคิดรวบยอดทั้ง 3 คำ โดยผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแบบสอบถามส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วให้ลำดับความสำคัญของแนวความคิดรวมสมัยแต่ละคำานได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 80 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำค่าระดับคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย

4.3 นำความคิดรวบยอดที่ผู้เชี่ยวชาญจัดลำดับความสำคัญแล้วมาเขียนแจกแจงเพื่อสร้างเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยให้อยู่ในกรอบทั้ง 3 คำ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางวรรณกรรมรวมสมัย และวรรณกรรมสำหรับเด็ก จำนวน 10 ท่าน ประเมินเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนร้อยละ 100 แล้วพิจารณาเลือกเกณฑ์ข้อที่ได้ค่า IC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วรรณกรรม แล้วผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุงเกณฑ์ตามที่ท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านได้ให้ข้อเสนอแนะมา เพื่อให้เป็นเกณฑ์ที่ดีที่สุดในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการประเมินปรากฏว่าเกณฑ์ทั้ง 3 ข้อใช้ได้ทุกข้อ

4.4 ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ โดยผู้เชี่ยวชาญทางวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ประเมินเกณฑ์วิเคราะห์ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแบบสอบถามส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ

คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 80 ผลการตรวจสอบการวิเคราะห์หนังสือเล่มที่ได้อ่าน IC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ปรากฏว่าหนังสือที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 25 เล่ม ไม่ผ่านเกณฑ์ 23 เล่ม ผู้วิจัยจึงได้แก้ไขปรับปรุง โดยได้เพิ่มและลดจำนวนแนวคิดรวมสมัยในหนังสือแต่ละเล่ม ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญให้ขอแนะนำเพิ่มเติมมาอย่างละเอียด

4.5 ตารางวิเคราะห์แนวคิดรวมสมัย ได้แก่ ตารางบันทึกแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 ด้าน ในแต่ละข้อที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 แต่ละประเภท

5. การดำเนินการวิเคราะห์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แนวคิดรวมสมัย ในหนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยตนเอง โดยอ่านเนื้อเรื่องในหนังสือแต่ละเล่มทุกหน้า จนจบ 2 รอบ แล้วทำการวิเคราะห์แก่นสาระของเรื่อง และความคิดรวบยอดที่ได้จากหนังสือเล่มนั้น ๆ แล้วจึงบันทึกด้วยดินสอไว้ที่ด้านหลังของหนังสือทุกเล่ม จากนั้นจึงวิเคราะห์ว่าหนังสือเล่มนั้น ๆ มีแนวคิดรวมสมัยที่ตรงกับเกณฑ์วิเคราะห์ในข้อใด จึงให้ 1 คะแนน แล้วจึงรวมคะแนนของแนวคิดรวมสมัยที่มีในหนังสือแต่ละเล่ม และคะแนนแนวคิดรวมสมัยแต่ละข้อ เข้าด้วยกัน

6. การวิเคราะห์ขอมูล

6.1 หากอัตราส่วนร้อยละของจำนวนแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 ด้าน แต่ละข้อที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 แต่ละเล่ม

6.2 หากอัตราส่วนร้อยละของแนวคิดรวมสมัยทั้ง 3 ด้าน แต่ละข้อ ที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ทั้งหมด

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิเคราะห์แนวคิดรวมสมัยที่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.1 หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ จำนวน 32 เล่ม หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัย

มากที่สุดก็คือ เรื่องพี่ชาย และหมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเซียของฉัน รองลงมาตามลำดับคือ เรื่องชาวต้มชวาน บ้านนาถุ พี่ชมของฉัน เมื่อคุณตา คุณยายยังเด็ก เราชักกันไม่ วิทยุเก่า - เก่า หนูนอนกลอยใจ และออกมเด็กก็ หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยน้อยที่สุดตามลำดับคือ พระญาติเลี้ยงงูเห่า เจ้าพ่อหลังกุง ลิงน้อยอวตารเก่ง คนมักขอ และสองเกลอเจอหนุโลกา

แนวคิดรวมสมัยที่มีมากที่สุดคือ แนวคิดรวมสมัยด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณ กระตุนสติปัญญา แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม และแนวคิดรวมสมัยด้านจิตพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่ให้คิดสอนใจ ยกระดับจิตใจ รองลงมาคือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่แสดงถึงสภาพเป็นจริงในชีวิต และแนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี แนวคิดรวมสมัยที่มีน้อยตามลำดับคือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศิวนพรรณ แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ด้านจิตพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ะ ช่างซึ่งประทับใจ และด้านทักษะพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม

1.2 หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6

ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ จำนวน 6 เล่ม หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยมากที่สุด คือ เรื่องนิยายจากเอเซียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 รองลงมาคือ เรื่อง เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1 และเรื่องนิทานพื้นเมืองของเอเซียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1 หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยน้อย คือ เรื่องนิทานพื้นเมืองของเอเซียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 2, 5 และ 6

แนวคิดรวมสมัยที่มีมากที่สุดคือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณ กระตุนสติปัญญา แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม แนวคิดที่ให้ความรู้ วรรณะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี และแนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยม

อันค้ำามของชาติ คำนจพิสัย ไค้แก๊ แนวคึกที่ไค้คึกสอไนจ ยกระคัมจิติจ
 แนวคึกที่สัง เสริมเชิคชจรรโลงใจ เน้นคานิยมคึลธรรมจรรยา และแนวคึกที่
 สงเสริมจินตนาการ มโนภาพ คำนทักษพิสัย ไค้แก๊ แนวคึกที่เน้นถึงการพัฒนา
 ตนเองและสังคม แนวคึกที่สงเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณะเฉพาะตัว และ
 แนวคึกที่สงเสริมการแสดงออกอ่างเป็นคึกแยะและจริงใจ รงลงมาคึอ คำนพุทธิพิสัย
 ไค้แก๊ แนวคึกที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรม เพื่อความเป็นธรรมในสังคม และปฏิบัติ
 ความจริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม และแนวคึกที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทนคน
 ทนเหตุการณ์ ไม่เชืออะไรงาย ๆ แนวคึกร่วมสมัยที่มีน้อย คึอ คำนพุทธิพิสัย
 ไค้แก๊ แนวคึกที่เน้นถึงความสำคัญคอมวมลมนุษยชาติ ไม่คูกถกกันค้วยกัน แนวคึกที่
 แสดงถึงความคึกแปลกใหม่ ไค้สาระประโยชน์ แนวคึกที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้า
 ของชาติขานเมือง และแนวคึกที่สงเสริมสันติภาพในสังคมโดยไมค่านึงถึงเชือชาติ
 ติวพรรณ คำนจพิสัย ไค้แก๊ แนวคึกที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทริยะ
 ชายซึ่งประทับใจ คำนทักษพิสัย ไค้แก๊ แนวคึกที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากร
 ในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคึกที่ถกคอง แนวคึกร่วมสมัยที่ไม่มีในหนังสือสงเสริม
 การอ่านประเภทนี้คึอ คำนพุทธิพิสัย ไค้แก๊ แนวคึกที่แสดงถึงการลคภาวะชัคแย่ง
 ทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่คอตานสังคม

1.3 หนังสือสงเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาคันปีที 5 - 6

ประเภทนิทานคังเดิม จำนวน 6 เลม หนังสือที่มีแนวคึกร่วมสมัยมากที่สุดคึอ
 เรื่องนิทานวีรบุรุษนาชาติ นิทานสุภาษิตคากลอน นิทานฮิสป และเลาเรื่อง
 จันทะโครบ หนังสือที่มีแนวคึกร่วมสมัยน้อยคึอ เรื่องนิทานชาวบ้านภาคใต้ และ
 ปลาญทอง

แนวคึกร่วมสมัยที่มีมากที่สุดคึอ คำนพุทธิพิสัย ไค้แก๊ แนวคึกที่สงเสริม
 การใช้วิจารณญาณ กระคุนสติปัญญา แนวคึกที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม
 แนวคึกที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม และปฏิบัติตาม
 จริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม แนวคึกที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี แนวคึกที่

สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดั้งเดิมของชาติ และแนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่หักทศอนใจ ยกระดับจิตใจ แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ะ ชาวซึ่งประทับใจ แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ และแนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่ห้าวหาญ แข็งแกร่งในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และแนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างเปิดเผยและจริงใจ รองลงมาคือ ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและปัญหาชีวิต แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม และแนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิถีดำเนินชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย และแนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มमानะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แนวคิดร่วมสมัยที่มีน้อย คือ ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่เน้นถึงความเป็นจริง สมจริง สมเหตุสมผล แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ใค้สาระประโยชน์ และแนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคม ไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศิวพรรณ แนวคิดร่วมสมัยที่ไม่มีในหนังสือส่งเสริมการอ่านคือ ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม ค่านิยมพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง

1.5 เมื่อรวมจำนวนหนังสือทุกประเภทเข้าด้วยกัน หนังสือที่มีแนวคิดร่วมสมัยมากที่สุด คือ ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ เรื่องนิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 รองลงมาคือ ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ เรื่องพี่ชาย หมูบ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเชียของฉัน ขาวคนขาว

และเรื่องบ้านนาคู และประเภทวรรณคดีไทย เรื่องพระอภัยมณี หนังสือที่มีแนวคิด
ร่วมสมัยน้อยที่สุดตามลำดับคือ ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบ เรื่องพระฤๅษี
เลี้ยงงูเห่า ประเภทนิทานดั้งเดิม เรื่องนิทานชาวบ้านภาคใต้ ประเภทนิทานสมัย
ใหม่เล่มเดียวจบ เรื่องเจ้าพ่อหลังทุ่ง และสิงน้อยอวกแก๊ง

1.6 เมื่อรวมจำนวนหนังสือทุกประเภทเข้าด้วยกัน แนวคิดร่วมสมัย
ที่มีมากที่สุดคือ ก้านพิศพิสัย ไค้แก แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ ทัศน
สติปัญญา แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม และก้านจิตพิสัย ไค้แก แนวคิด
ที่ให้เกิดสติสนใจ ยกเว้นจิตใจ ร่องลงมาคือ ก้านพิศพิสัย ไค้แก แนวคิดที่สร้าง
จิตสำนึก อุดมคติที่ดี และแนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี
และค่านิยมอันดีงามของชาติ แนวคิดที่มีน้อยตามลำดับ คือ ก้านพิศพิสัย ไค้แก
แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ทอดทิ้งสังคม
แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และแนวคิด
ที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับ
ประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่
5 - 6 ที่เป็นวรรณกรรมประเภทนิทานทั้ง 4 ประเภท ไค้แก ประเภทนิทาน
สมัยใหม่เล่มเดียวจบ นิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ นิทานดั้งเดิม และประเภท
วรรณคดีไทย จำนวน 48 เล่ม พบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทาน
สมัยใหม่เล่มเดียวจบ เรื่องที่มีแนวคิดร่วมสมัยมากที่สุดตามลำดับคือ เรื่องพี่ชาย
เรื่องหมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเชี่ยของฉัน เรื่องเล่าเรื่องพระอภัยมณี
เรื่องข่าวกมขวาน บ้านนาคู พี่ชมของฉัน เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก เราชักต้นไม้
วิทย์เกา - เกา หนูน้อยกลอยใจ และอุดมเด็กดี ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่ม

จบ เรื่องที่มีแนวคิดรวมสมัยมากตามลำดับคือ นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1 และเรื่องนิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1 ประเภทนิทานกึ่งเคิม หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยมากตามลำดับคือ เรื่องนิทานวีรบุรุษนานาชาติ นิทานสุภาษิตค่ากลอน นิทานอีสป และเล่าเรื่อง จันทะโครบ ประเภทวรรณคดีไทย หนังสือที่มีแนวคิดรวมสมัยมากตามลำดับคือ เรื่องพระอภัยมณี เรื่องขุนช้างขุนแผน และอิเหนา

สำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบและหลายเล่มจบนั้น เรื่องที่มีแนวคิดรวมสมัยมากที่สุดตามลำดับคือ เรื่องพี่ชาย เรื่องหมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเชียของฉัน เรื่องข้าวต้มหวาน บ้านนาที่ผสมของฉัน เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก เรารักกันไม่ วิทยุเก่า - เก่า หนูน้อย กลอยใจ และอุ้มเด็กดี ส่วนประเภทหลังนั้นได้แก่ เรื่องนิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1 และเรื่องนิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1 จะเห็นได้ว่าหนังสือประเภทนิทานสมัยใหม่ทั้ง 2 ประเภทนี้หนังสือส่วนใหญ่มีเนื้อหาสาระที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของคนในสังคมปัจจุบันที่เป็นอยู่ เป็นเรื่องที่สะท้อนถึงความเป็นจริงในชีวิต โดยเฉพาะชีวิตของคนส่วนใหญ่ที่มีฐานะยากจน เป็นเรื่องที่แสดงถึงความสมจริง และมุ่งแสดงถึงปัญหาและความเป็นไปในสังคมมากกว่าเรื่อง เพื่อฝัน ผู้แต่งจึงเน้นให้เห็นความเป็นจริงในสังคม จึงชี้ให้เห็นที่ต่อสู้กับชีวิตตามความเป็นจริงไม่ยอมพ่ายแพ้ต่อโชคชะตา ดังนั้นแนวการเขียนเรื่องจึงเป็นแบบสัจนิยม มีความสมเหตุสมผล เป็นเรื่องที่อยู่กับตัวผู้อ่าน และเป็นวรรณกรรมเพื่อชีวิตซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมร่วมสมัย ซึ่ง ชววิช ปุณโณทก ได้กล่าวว่า "วรรณกรรมร่วมสมัยหมายถึง การร่วมมโนทัศน์ แนวคิด และปรัชญาชีวิตสังคมในสมัยเดียวกัน ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า "วรรณกรรมปัจจุบันคือ มโนทัศน์ แนวคิด และปรัชญาชีวิตสังคมในสมัยปัจจุบันนั่นเอง" และ "วรรณกรรมร่วมสมัยก็คือ วรรณกรรมที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านผู้ศึกษา ฉะนั้นค่านิยมและแนวคิดทางค่านิยมปรัชญาชีวิตและสังคม อันปรากฏ

อยู่ในวรรณกรรมเหล่านี้ จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับผู้อ่านผู้ศึกษา ซึ่งเป็นโน้ตเสริมของคนส่วนข้างมากของสังคม" (ชวีชัย ปุณโณทก. 2527 : 2 - 3) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีวรรณกรรมร่วมสมัย และวรรณกรรมปัจจุบันของ สมพร มั่นตะสูตร (2525 : 13 - 14) ทฤษฎีวรรณกรรมร่วมสมัยสำหรับเด็กของ หทัยคันหยง (2529 : 118) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นัยนา สุทธิธรรม ที่ได้วิเคราะห์หนังสือไทยร่วมสมัย ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งพบว่า แนวเขียนบทหรือกรอกร่วมสมัยส่วนใหญ่มีทั้งลักษณะ "ศิลปะเพื่อศิลปะ" และ "ศิลปะเพื่อชีวิต" ผู้วิเคราะห์ยังพบว่าแนวเขียนร้อยกรองร่วมสมัยเป็นการสะท้อนสภาพสังคมและการเมืองในแง่มุมต่าง ๆ (นัยนา สุทธิธรรม. 2528 : บทคัดย่อ) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวน เพชรแก้ว ที่ได้วิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทหรือกรอกร่วมสมัยมาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่พบว่าบทหรือกรอกร่วมสมัยของนักเขียนร่วมสมัยมีแนวคิดกว้างขวางในเรื่องต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมาก แต่มีแนวคิดร่วมที่เหมือนกันคือ แนวความคิดและสังคมและการเมือง และการจรรโลงสังคม แนวการเขียนเรื่องส่วนใหญ่มีทั้งลักษณะ "ศิลปะเพื่อศิลปะ" และ "ศิลปะเพื่อชีวิต" (ชวน เพชรแก้ว. 2529 : ง - ฉ)

หนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทนิทานทั้งเดิม เรื่องที่มีแนวคิดร่วมสมัยมาก ความล้าสมัยคือ นิทานวีรบุรุษนานาชาติ นิทานสภาพสังคมกาลอน นิทานอีสป และเล่าเรื่องจันทะโคตรบ แม้จะเป็นนิทานที่ค่อนข้างเก่า แต่ก็ยังมีลักษณะเนื้อหาเป็นคำสอนข้อเท็จจริงที่น่าไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ แสดงถึงความกล้าหาญ ต่อสู้กับอุปสรรคและความเลวร้ายทั้งหลาย การทำความดีเพื่อเอาชนะความชั่ว ซึ่งนับว่าได้รับอิทธิพลมาจากคำสอนในพุทธศาสนา คนในประเทศไทยส่วนใหญ่ก็นับถือพุทธศาสดาคงนั้นจึงได้รับอิทธิพลในส่วนนี้อยู่มากอีกทั้งสังคมปัจจุบันกำลังสับสนวุ่นวาย คนในสังคมยังต้องการคำสอนที่ดีในการชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต นิทานต่าง ๆ แม้จะเป็นเรื่องสมมติหรือตัวละครเชิงสมมติ แต่โครงเรื่องเป็นในแนวสัจนิยม

ที่มุ่งเน้นคุณธรรมคติสอนใจ มุ่งแสดงลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งตรงกับทฤษฎีของ นิทาน ซึ่ง หทัย ตันหยง กล่าวไว้ว่า "ถ้าวิเคราะห์ลักษณะเค้าโครงเรื่องของ นิทานแล้วจะเห็นว่า นิทานค่อนข้างจะยึดทางสำนึกนิยมและมุ่งเน้นหนักกว่าคุณธรรม คติสอนใจ มุ่งสร้างสรรค์ลักษณะนิสัยคนเป็นสำคัญ นิทานแม้จะมีตัวละครเชิงสมมติ แต่ส่วนใหญ่มักจะมีเค้าโครงอันจะความจริงเกือบทั้งสิ้น" (หทัย ตันหยง.

2529 : 70)

หนังสือส่งเสริมการอ่านประเภทวรรณคดีไทย เรื่องที่มีแนวคิดร่วมสมัยมาก ตามลำดับคือ เล่าเรื่องพระอภัยมณี เรื่องขุนช้างขุนแผน และอิเหนา แม้ลักษณะ เนื้อหาของวรรณคดีไทยจะเป็นเรื่องจินตนาการ เสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีสาระข้อคิด ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นเรื่องสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับคำสอน ของพุทธศาสนา ที่ควรนำไปประพฤติปฏิบัติอันจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิต เรื่องพระ อภัยมณีนั้นแสดงให้เห็นถึงจินตนาการที่ก้าวหน้าของผู้ประพันธ์ เรื่องส่วนใหญ่แม้ตัวละคร จะเป็นกษัตริย์ เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน หรือเรื่องทำนองจักร ๆ วงศ์ ๆ แต่ก็มีเรื่องที่ สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของสามัญชนธรรมดา หรือชาวบ้าน ไค้แก่ เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ซึ่งถือว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนส่วนใหญ่ของสังคมเช่นกัน

เมื่อรวมจำนวนหนังสือทุกประเภทเข้าด้วยกัน หนังสือส่งเสริมการอ่านที่มี แนวคิดร่วมสมัยมากที่สุดตามลำดับ ไค้แก่ ประเภทนิทานสมัยใหม่ทั้ง 2 ประเภท คือ เรื่องนิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 เรื่องพี่ชาย หมูบ้านของฉันท ครอบครัวของฉันท เอเชียของฉันท เรื่องเล่าเรื่องพระอภัยมณี เรื่องข่าวคัมภีร์ และเรื่องบ้านนาถ หนังสือส่วนใหญ่จัดอยู่ในประเภทนิทานสมัยใหม่ ย่อมมีลักษณะ เนื้อหาที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านมากกว่าประเภทอื่น ๆ ดังเช่นเรื่องนิยายจากเอเชียยุค ปัจจุบัน เล่ม 1 ก็ไค้ระบุไว้ในคำนำว่า เป็นการรวบรวมเรื่องสั้นร่วมสมัยที่ นักเขียนชาวเอเชียสมัยปัจจุบันไค้เขียนขึ้น ดังนั้นการอภิปรายผลในหัวข้อนี้จึง เหมือนกับที่ไค้กล่าวไว้ข้างต้น ในหนังสือประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดียวจบและหลายเล่มจบ

2. หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 มีแนวคิด
 รวมสมัยมากตามลำดับคือ คำนพหิพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณ
 กระตุ้นสติปัญญา และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม คำนจิตพิสัย ไค่แก่
 แนวคิดที่ให้คิดสอนใจ ยกกระบิจใจ คำนพหิพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก
 อุดมคติที่ดี แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดี
 งามของชาติ สังเกตได้ว่า แนวคิดที่มีมากที่สุดอยู่ในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับ
 ประถมศึกษานั้น ได้รับการจัดอันดับความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญค่านวรรณกรรมร่วมสมัย
 และครูสอนภาษาไทยที่เกณฑ์ทั่วประเทศ ปี 2530 ให้อันดับความสำคัญเป็นที่ 1 และ 2
 ของแนวคิดร่วมสมัยคำนพหิพิสัย ไค่แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณ กระตุ้น
 สติปัญญา และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม และอันดับ 1 ในคำนจิตพิสัย
 ไค่แก่ แนวคิดที่ให้คิดสอนใจ ยกกระบิจใจ จะเห็นได้ว่าแนวคิดส่วนใหญ่เน้นใน
 คำนความรู้ หรือพหิพิสัยมาก รองลงมาคือ คำนจิตใจ หรือจิตพิสัยมากกว่าคำนทักษะพิสัย
 คือการปฏิบัติซึ่งไม่มีปรากฏอยู่ในเกณฑ์มากเลย ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนการสอนของ
 ไทยเราส่วนมากเน้นค่านการให้ความรู้ ให้ปัญญามากกว่าค่านอื่น ๆ รองลงมาก็คือ
 การอบรมทางคำนจิตใจ ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม มากกว่าค่านทักษะหรือการไค่ลงมือ
 ปฏิบัติฝึกฝนด้วยการกระทำจริง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาในเรื่องนี้มีมานานแล้ว
 ปัจจุบันแม้หลักสูตรจะให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชาที่ฝึกทักษะการปฏิบัติ แต่การเรียน
 การสอนของครูจริง ๆ ก็เน้นวิชาความรู้มากกว่า จึงเป็นปัญหาและเป็นผลให้หนังสือ
 ส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กประถมศึกษา เน้นในคำนพหิพิสัยมาก และรองลงมา
 คือคำนจิตพิสัย เพราะต้องการอบรมให้คนเป็นคนดีมีศีลธรรม ค่ายการได้รับอิทธิพล
 จากคำสอนของศาสนาพุทธเช่นกัน การเน้นแนวคิดในการใช้วิจารณ์ญาณ กระตุ้น
 สติปัญญานั้น ก็เพื่อต้องการให้เด็กประถมศึกษาปัจจุบันรู้จักคิดแก้ปัญหาได้ โดยการใช้
 วิจารณ์ญาณและปัญญาไตร่ตรอง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 ที่ต้องการให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การฝึก
 ให้ใช้ปัญญาควบคู่กับการอบรมสั่งสอนพัฒนาจริยนิสัยที่ดีมีคุณธรรม จึงเป็นเรื่องที่สมควร
 ฝึกฝนมากที่สุดในการเด็กประถมศึกษานี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กฤษณา

ผลชีวิต ที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กอายุ 6 - 12 ปี ที่พบว่า หนังสือส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่จะเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมและจิตใจ และเสริมสร้างพัฒนาการด้านสติปัญญาให้แก่เด็ก (กฤษณา ผลชีวิต. 2524 : 160 - 164) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตา ชูโต และคนอื่นๆ ที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาและสาระของหนังสือที่จำหน่ายในตลาดปี 2523 จำนวน 787 เล่ม พบว่าหนังสือเหล่านั้นให้ทั้งความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ให้สาระความรู้ และให้คณธรรมบางประการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม คณธรรมที่ผู้แต่งพยายามให้สาระแก่ผู้อ่านเรื่องความสำคัญคือ การรู้จักใช้สติปัญญาและความฉลาดเพื่อช่วยให้พ้นภัย เป็นคนที่มีเหตุผล เชื่อเพื่อน ฯลฯ (นิตา ชูโต และคนอื่นๆ. 2526 : 64 - 74)

แนวคิดร่วมสมัยที่มีอยู่ในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 คือ ด้านพหุพิสัย แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติความและไม่ต่อต้านสังคม แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และแนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์ สิ่งที่ดีงาม ซึ่งในเรื่องนี้อาจจะเป็นเพราะแนวคิดเหล่านี้เป็นแนวคิดกว้างขวางไม่เฉพาะแต่ระดับประเทศ แต่เป็นแนวคิดในระดับโลก เช่น การสร้างสันติภาพในสังคม หรือการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม เป็นแนวคิดในระดับสากลซึ่งจะเห็นได้ว่าสังคมในประเทศไทยไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องการแบ่งแยกสีผิว หรือเชื้อชาติ ไม่มีสงครามเกิดขึ้นในประเทศ ดังเช่นประเทศอื่น ๆ หรือการลดภาวะขัดแย้งทางสังคมนั้นมักจะ เป็นแนวคิดที่มีอยู่ในหนังสือของผู้ใหญ่เป็นส่วนมาก ไม่ค่อยพบในหนังสือเด็ก และ เป็นเพราะสังคมไทยไม่ค่อยเกิดปัญหาภาวะการขัดแย้งอย่างรุนแรงมากนัก วรรณกรรม เป็นสิ่งที่สะท้อนสภาพของสังคมออกมา ดังนั้นเมื่อสังคมมีปัญหาในเรื่องนั้นๆ ผู้แต่งย่อมต้องการสะท้อนปัญหาในเรื่องอื่น ๆ ที่แจ่มชัดกว่า

จากผลการวิเคราะห์ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน ทั้ง 4 ประเภท ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่จะให้สาระแนวคิดและความคิดรวบยอดที่แตกต่างกัน แต่ทุกประเภทมุ่งเน้นในค่านิยม และคณธรรมแท้ทั้งสิ้น แนวคิดร่วมสมัยของหนังสือแต่ละประเภทจึงแตกต่างกันไปตามประเภทของหนังสือ ดังนั้นการนำหนังสือ

ไปให้เด็กบ้านหรือคนคว่าเพิ่มเติมจึงจำเป็นต้องเลือกประเภทของหนังสือให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่สอนด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือที่ดี และเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1.1 ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ควรแนะนำหนังสือส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะอ่านและศึกษา อันจะเป็นผลให้นักเรียนได้ข้อคิดหรือแนวความคิดรวมสมัยกันต่าง ๆ ในแต่ละเรื่องที่มีสาระประโยชน์ต่อตนเอง ต่อการเรียน และต่อสังคม

1.2 ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ควรชี้แนะแนวทางให้นักเรียนใคร่รู้จักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นเมื่อเด็กอ่านหนังสือแล้ว ควรให้มีการอภิปราย ชักถาม ข้อคิด หรือความคิดรวบยอดที่ได้จากเรื่องนั้น ๆ ด้วย เพื่อเด็กจะได้เห็นประโยชน์ของการอ่านและนำความรู้ ข้อคิดหรือแนวความคิดนั้น ๆ ไปประยุกต์ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.3 การเลือกหนังสือส่งเสริมการอ่านให้แก่นักเรียน ครูควรพิจารณาหนังสือที่มีคุณค่าและมีแนวความคิดรวมสมัยมาก ๆ

1.4 ครูควรมีส่วนร่วมในการสร้างหรือผลิตหนังสือส่งเสริมการอ่านขึ้นเอง เพื่อให้เด็กได้อ่านได้ศึกษา เพราะครู คือผู้สอนเด็กโดยตรงย่อมรู้และเข้าใจความต้องการของเด็กเป็นอย่างดี ดังนั้นแนวความคิดรวมสมัยข้อใดที่ยังมีน้อยหรือไม่มีครูจึงควรนำมาสร้างหรือผลิตหนังสือที่ส่งเสริมแนวความคิดรวมสมัยข้อนั้น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

1.5 ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ ควรแนะนำการเลือกหนังสืออ่านและมีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือกับเด็กด้วย เพื่อจะได้ช่วยอธิบายในค่านข้อคิดหรือความคิดรวบยอดที่ได้จากเรื่องและชี้แนะให้เด็กรู้จักพิจารณาว่าแนวคิดใดที่ดีหรือไม่ดี เพื่อเด็กสามารถพิจารณาเลือกสิ่งที่ดีในหนังสือเป็นแนวทางในการประยุกต์ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ผลิตหนังสือ

2.1 สำนักพิมพ์หรือผู้ผลิตหนังสือควรสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยคำนึงถึงคุณภาพของหนังสือในด้านแนวคิดร่วมสมัยให้มากยิ่งขึ้น การเสนอเรื่อง ที่ให้ทั้งความรู้ทางวิชาการ ควบคู่ไปกับการให้แนวคิดร่วมสมัย เพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน และควรพิจารณาปรับปรุง หนังสือบางเล่มที่เก่า หรือล้าสมัยเกินไปให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

2.2 ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ ควรมีการปรับปรุงและ ส่งเสริมการผลิตหนังสือส่งเสริมการอ่านให้มากยิ่งขึ้น และควรเพิ่มแนวคิดร่วมสมัย ที่น้อยมาก หรือไม่มีในหนังสือให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรมีการปรับปรุงรูปแบบและ สีสันของภาพประกอบในหนังสือให้ทันสมัย เพื่อช่วยให้เด็กมีความสนใจมากยิ่งขึ้นด้วย

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัย การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียน การสอน แต่ละกลุ่มประสบการณ์ในระดับประถมศึกษา และศึกษาความสอดคล้องกับ เนื้อหาในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ครูป้อนไปใช้ประกอบการสอนได้โดยสะดวก ในแต่ละระดับชั้น เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2, 3 - 4, 5 - 6

3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือที่มีแนวคิด ร่วมสมัยว่าเด็กมีความสนใจแนวคิดร่วมสมัยมากน้อยเพียงใด

3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อทดลองว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีบทบาท ในการช่วยให้เด็กนักเรียน สามารถเรียนรู้กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้นหรือไม่ เพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุหลาบ มัลลิกะมาส. คดีชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สวนทองถิ่น กรมการปกครอง, 2516.
- _____ . วรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- กระแสร มาลายาภรณ์. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2512.
- _____ . วรรณคดีวิเคราะห์ : หลักบางประการ. กรุงเทพฯ : แผนกการพิมพ์ โรงเรียนสตรีเนติศึกษา, 2522.
- กฤษณา ผลศรีวิน. การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 6 - 12 ปี ที่พิมพ์ในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2515 - 2519. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อังคสำเนา.
- จิตร ภูมิศักดิ์. ศิลปะเพื่อชีวิต ศิลปะเพื่อประชาชน. โดย ที่ปกร (นามแฝง) กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์, 2515.
- เจตนา นาควิธระ. จดหมายตอบผู้วิจัย : ความหมายของคำว่าร่วมสมัย. 17 ตุลาคม 2530.
- _____ . ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ : พิมพ์, 2521.
- _____ . ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2524.
- _____ . วรรณไวทยาการ. ชุมนุมบทความทางวิชาการ โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- ชลธิรา กลั๊กอยู่. "การสนองตอบปฏิกิริยาของกรุงเก่าใหม่ที่มีต่อวรรณคดีไทย," อักษรศาสตร์วิจารณ์. 2(3) : 19 - 38 สิงหาคม 2517.

- ชวน เพชรแก้ว. การวิเคราะห์และเลือกผลงานของนักเขียนบทหรือกรอกร่วมสมัย
มาใช้ในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.
วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
อัครสำเนา.
- ณรงค์ ปานทอง. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. เอกสารการนิเทศการศึกษา
ฉบับที่ 250 หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์,
2526.
- กวงเคื่อน พันธมนาวิน. "ความสำเร็จในชีวิตเริ่มในวัยก่อนเรียน," ใน ช่วยกัน
มองเด็ก. หน้า 23 - 31 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2522. อัครสำเนา.
- กัญ ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2516.
- ธนิศ อัญโพธิ์. วรรณกรรมกับชีวิตและการเมือง. แปลและเรียบเรียง กรมศิลปากร,
2510.
- ธวัช ปุณโธเทก. แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2527.
- นัยนา สุทธิธรรม. นักทักขณไทยร่วมสมัยในการสอนแต่งคำประพันธ์ในระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2518. อัครสำเนา.
- นารีรัตน์ อัญกิจธิชัย. การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมหมวดสังคมศึกษา ชั้นประถม
ศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัครสำเนา.
- นิศา ชูโต, กล่อมจิต พลายเวช และกานต์ณัฏ์ ศักดิ์เจริญ. "การวิเคราะห์
เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก," การวิจัยทางการศึกษา. 11(3) :
64 - 74 กรกฎาคม - กันยายน 2526.

- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. "จากวงอภิปราช บทบาทของวรรณกรรมร่วมสมัยต่อ
คนรุ่นใหม่," โลกหนังสือ. 3(4) : 8 - 12 มกราคม 2523.
- บรรจง บรรเจตศิลป์. ศิลปะวรรณคดีกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
ประดิษฐ์การพิมพ์, 2524.
- บันลือ พงษ์พานิช. วรรณกรรมกับเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- บุญเหลือ เทพสุพรรณ, ม.ล. แวนวรรณกรรม. กรุงเทพฯ : เทพประทานพร,
2529.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. ภาษากวี การวิจักษ์ และวิจารณ์. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- ปราณี เชียงทอง. วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
2526.
- เปลื้อง ณ นคร. ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2515.
- พลศักดิ์ จิระไกรศิริ. วรรณกรรมการเมือง. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ต, 2522.
- มาโนรามา จาฬา. "เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก," เอกสารประกอบการ
การประชุมปฏิบัติการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 18 - 28 พฤษภาคม 2523.
- แมนมาศ ชวลิต. "การประชุมทางวิชาการเรื่องหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน,"
ห้องสมุด. 10(1) : 16 - 17 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2509.
- รัชนี ศรีไพรวรรณ. "การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก," ประชาศึกษา. 9 : 528
เมษายน - พฤษภาคม 2508.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. "จากวงอภิปราช บทบาทของวรรณกรรมร่วมสมัยต่อ
คนรุ่นใหม่," โลกหนังสือ. 3(4) : 8 - 12 มกราคม 2523.
วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
กวางกมล, 2520.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพรจำกัด, 2528.
- ลีโอ ทอลสตอย. ปรัชญาประวัติศาสตร์ในสงครามและสันติภาพ. แปลโดย
ชาตวิทย์ เกษครศิริ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สารมวลดชน, 2523.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ :
แพรวพิทยา, 2518.
- วิริยะ สิริสิงห. "การจัดทำวรรณกรรมสำหรับเด็ก," ห้องสมุด, 15(6) :
454 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2514.
- ศรีจันทร์ อยู่สุขชี. การสอนวรรณกรรมร่วมสมัยโดยเน้นการวิจารณ์ในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อิศำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. บรรณนิทัศน์สิ่งพิมพ์หนังสือเสริมประสบการณ์
ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.
- _____ . เอกสารประกอบการสัมมนาระดับชาติ หรือหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521. 23 กรกฎาคม 2530.
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์. "การประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย," ใน เอกสาร
ประกอบการสอนวิชาวิจัย 521 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
หน้า 176 - 207 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อิศำเนา.
- สมพร มั่นตะสุทร. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : พีระพินา, 2525.
- สายใจไทย, มุลนิธิ. รวมบทพระนิพนธ์ (2510 - 2520) ของสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินทรเทพรัตนราชสุดา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์,
2520.

- สายทิพย์ นุกุลกิจ. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : ชัยสิริการพิมพ์, 2523.
- ลีทชา พิณจวบถล. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.
- ลีทชา พิณจวบถล และนิศยา กาญจนะวรรณ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ดวงกมล, 2520.
- สุภารัตน์ เสรีวัฒน์. วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475. เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 212 หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู กรุงเทพฯ : เทพนิมิตรการพิมพ์, 2522.
- สุนทร มีพร้อม. การวิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2522. อักสำเนา.
- สุภา ศิริमानนท์. "อย่างไรคือหนังสือดี," ใน คนรักหนังสือ. หน้า 20 - 32 กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2520.
- สุวีร์รัตน์ พันธุ์ศรี. การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2529. อักสำเนา.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- เสถียร เสาวพงษ์. "จากวงอภิปราย บทบาทของวรรณกรรมร่วมสมัยต่อคนรุ่นใหม่," โลกหนังสือ. 3(4) : 8 - 12 มกราคม 2523.
- เสถียร จันทิมาธร. คนเขียนหนังสือ. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2511.
- หทัย คัมทอง. การสร้างสรรควรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : อักมรเจริญทัศน์, 2529.
- _____ . เอกสารคำสอน นส. 425 การเขียนหนังสือแบบเรียน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2528.
- อนุমানราชชน. พระยา. การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์. โดย เสฐียร โภคเศ (นามแฝง) กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน รุ่งเรืองธรรม, 2507.

- Adams, Porter Bess. About Book and Children : Historical Survey of Children's Literature. New York, Henry Holt and Company, 1954.
- Browman, Margaret Trickey and Others. "Stories for Young Children in 1927 - 29 and in 1952 - 55," The Elementary School Journal. 6 : 324 - 327 C. Templin, 1959.
- Horne, Marion Van. Give Children Wings : A Manual on How to Write for Children. New York : the Committee on World Literacy and Christian Literature, 1970.
- Huck, Chalotte S. and Dorris A. Young. Children's Literature in the Elementary School. New York, Holt Rinehart and Winston, 1961.
- Koontz, Carole Lovett. Connections : Using Contemporary Children's Literature in the Classroom. New York, Organization of Teachers of English. National Council of English, Kenyon Rd. Urbana, 1985.
- Kulshrestha, Indira. Supplementary Readers - Preparation and Evaluation. New Delhi : National Council of Education Research and Training, 1972.
- Ober, Richard L. Systematic Observation of Teaching : on interaction analysis. Englewood Cliff, Prentice - Hall Inc., 1971.

- Phillips, Linda M. "Using Children's Literature To Foster Written Language Development," Resources in Education. 4(22) : 35 April, 1987.
- Spenser, Jamieson. "Contemporary Children's Literature Traditional Curriculum," in Paper presented at the Annual Meeting of the National Council of Teachers of English. 21 - 26, November 76th, San Antonio TX, 1986.
- Wilson, Paul T. and Others. Children's Book Reading Habits : A New Criterion for Literacy. Cambridge. Bolt, Beranek and Newman, Inc., 1986.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่จัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอดของแนวคิด
รวมสมัยในแบบสอบถามฉบับที่ 1 มีดังนี้

1. คุณสุลักษณ์ ศิวรักษ์
2. อาจารย์อำนาจ เป็นสบาย คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ประสานมิตร
3. คร.วิรุณ ตั้งเจริญ คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ประสานมิตร
4. อาจารย์สมเกียรติ คูทวีกุล คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ประสานมิตร
5. อาจารย์นิศยา บุญสิงห์ คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ประสานมิตร
6. อาจารย์วันนา ศิริเลิศ ร.ร.บ้านหนองปลิง อ.เลาขวัญ
จ.กาญจนบุรี
7. อาจารย์สุภวรรณ เล็กวิไล ร.ร.ชุมแสงชนูทิศ อ.ชุมแสง
จ.นครสวรรค์
8. อาจารย์สมทรง กิระรัมย์ วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม อ.เมือง
จ.มหาสารคาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ
วิเคราะห์แนวคิดรวมสมัยในแบบสอบถามฉบับที่ 2 มีดังนี้

1. คุณสุลักษณ์ ศิวรักษ์
2. อาจารย์ประทีป เหมือนนิต วิทยาลัยครูเทพสตรี อ.เมือง จ.สพบุรี
3. คร.วิรุณ ตั้งเจริญ คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ประสานมิตร
4. รศ.ดร.เป็รื่อง กุมุท คณะศึกษาศาสตร์ มศว. ประสานมิตร
5. อาจารย์แมนมาส ชวลิต กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
6. อาจารย์รัฐปะนีย์ นาคกรทรพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
7. คร.ลมูล รัตตากร คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ปทุมวัน

8. อาจารย์จินตนา ไบกาชยี่	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
9. อาจารย์พรจันทร์ จันทวิมล	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
10. รศ. ชุมติมา สัจจามันท์	สาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยในแบบสอบถาม ฉบับที่ 3 มีดังนี้

1. อาจารย์ระพีระนี นาคทรพรพ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์จินตนา ไบกาชยี่	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
3. ดร. ลมุล รัตตากร	คณะมนุษยศาสตร์ มศว. ปทุมวัน
4. อาจารย์กานต์มณี ศักดิ์เจริญ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามผู้^๑เชี่ยวชาญ_๒

แบบสอบถาม (ฉบับที่ 1)

ข้าพเจ้า นางสาว ทิศฉณี เข้มวงษ์ เป็นนิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 วิชาเอก การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการศึกษารวบรวมหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" ซึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดรวบยอดของ ทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยและการวิจารณ์วรรณกรรมที่ดี โดยแบ่งความคิดรวบยอดออกเป็น 3 กรอบ คือ ค่านพหุพิสัย ค่านจิตพิสัย และค่านทักษะพิสัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อีกทั้งได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป ให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอดเหล่านี้ โดยจัดลำดับความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยสุดในแต่ละค่าน เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำมาสร้างเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานต่อไป

ผู้วิจัยจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะให้ความร่วมมือในการจัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอดดังกล่าว เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษวิเคราะห์อันมีผลต่อการประถมศึกษาของชาติสืบต่อไป ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

นางสาว ทิศฉณี เข้มวงษ์

คำชี้แจง

ขอความกรุณาให้ท่านจัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอดของทฤษฎีวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมทั้ง 3 กรอบ โดยใส่หมายเลขลงในช่องว่าง เรียงจากความคิดรวบยอดที่สำคัญที่สุดและรองลงมาตามลำดับ จากลำดับที่ 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับเช่นนี้ เรื่อยไปทุกกรอบของความคิดรวบยอด

ความคิดรวบยอด	ลำดับความสำคัญ
<u>ค่านิยมที่พึงประสงค์</u>	
1. ความสมจริงสมเหตุผล	
2. ความคิดใหม่	
3. ความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ	
4. ความแจ่มชัดที่จะเข้าใจ	
5. ความสัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยม	
6. ความก้าวหน้าของบ้านเมือง	
7. ความนึกถือคุณคติ	
8. ประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม	
9. ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ ปฏิภาณไหวพริบ	
10. ความคิดวิจารณ์ญาณ กระตุนสติปัญญา	
11. รูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ดีเหมาะสม	
12. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	
13. ความไม่หลงผิด หันคน หันเหตุการณ์	
14. การเน้นสภาพความเป็นจริงในชีวิต	
15. การปรับตัวกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม	
16. การลดภาวะขัดแย้งทางสังคม	
17. การสร้างจริยธรรมเพื่อความเป็นธรรมในสังคม	

ความคิดรวบยอด	ลำดับความสำคัญ
<u>ด้านจิตพิสัย</u>	
1. อารมณ์สะเทือนใจ ความรู้สึก
2. สุนทรีย์ะ ความซาบซึ้งประทับใจ
3. เชิดชูจรรยาโลงใจ ค่านิยมศีลธรรมจรรยา
4. คติสอนใจ ยกระดับจิตใจ
5. จินตนาการ มโนภาพ ความรู้สึกที่สมเหตุสมผล
6. พลังจิตอันหาวิญญูเชิงแกร่ง
.....	
<u>ด้านทักษะพิสัย</u>	
1. การแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว
2. คุณค่าของการทำงาน
3. พัฒนาตนเองและสังคม
4. กลองแกล้วว่องไว มุมานะ
5. ปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิต
6. แสดงออกเปิดเผยตรงไปตรงมา
7. การอนุรักษ์สิ่งงามในสังคม
.....	

แบบสอบถาม (ฉบับที่ 2)

ข้าพเจ้า นางสาวทัศนีย์ เข้มวงษ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา
 ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการศึกษาวิจัย เรื่อง
 "การศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือ
 ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
 2521" ซึ่งในการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 จักลาคับความสำคัญของความคิด
 รวบรวมของทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยและวรรณกรรม
 ที่ดีแล้ว จากนั้นผู้วิจัยได้นำความคิดรวบยอดเหล่านั้นมาสร้าง เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์แนวคิด
 ร่วมสมัยของวรรณกรรม โดยแบ่งกรอบของเกณฑ์การวิเคราะห์ออกเป็น 3 กรอบ คือ ด้าน
 พหุพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านซึ่งเป็น
 ผู้มีความรู้ความสามารถ อีกทั้งได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป ให้ท่านกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ
 ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้นำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการ
 วิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานต่อไป

ผู้วิจัยจึงหวัง เป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะให้ความร่วมมือในการตรวจสอบเครื่องมือ
 วิเคราะห์นี้ เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวิจัยอันมีผลต่อการประถมศึกษาของชาติต่อไป
 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

นางสาว ทัศนีย์ เข้มวงษ์

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือนี้โดย
 พิจารณา เกณฑ์วิเคราะห์แนวความคิดร่วมสมัยเหล่านี้ว่าท่าน เห็นด้วย ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วย
 กับเกณฑ์ดังกล่าว แล้วให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 ในกรณีที่ท่านไม่เห็นด้วย ขอความกรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาและแก้ไข
 ต่อไป

เกณฑ์การวิเคราะห์	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
<u>ค่านพหุพิสัย</u>			
1. แนวคิดที่ใช้วิจารณ์งาน กระตุ้นสติปัญญา <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2. แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม <u>ขอเสนอแนะ</u>			
3. แนวคิดที่เน้นถึงรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ดีเหมาะสม <u>ขอเสนอแนะ</u>			
4. แนวคิดที่ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
5. แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อความ เป็นธรรมในสังคม <u>ขอเสนอแนะ</u>			
6. แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
7. แนวคิดที่เน้นถึงความ เป็นจริง สมจริง สมเทศสมดุล <u>ขอเสนอแนะ</u>			
8. แนวคิดที่ให้ความรู้ ทรรศนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
9. แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก ออกมคติที่ดี <u>ขอเสนอแนะ</u>			

เกณฑ์การวิเคราะห์	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
10. แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจ <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
11. แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
12. แนวคิดที่เน้นถึงความคิดแปลกใหม่ ใค้สาระ ประโยชน์ <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
13. แนวคิดที่เน้นถึงการปรับตัวกับสภาพความเปลี่ยนแปลง ทางสังคม <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
14. แนวคิดที่เน้นถึงความไม่หลงผิด หันคน หัน เหตุการณ์ <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
15. แนวคิดที่เน้นถึงความเจริญก้าวหน้าของ ชาติบ้านเมืองในทางที่ค้ำจุนสร้างสรรค์ <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
16. แนวคิดที่เน้นถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
17. แนวคิดที่เน้นถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต <u>ข้อเสนอแนะ</u>			

เกณฑ์การวิเคราะห์	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย
<u>ด้านจิตพิสัย</u>			
1. แนวคิดที่หัดคิดสอนใจ ยกกระบี่จิตใจ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2. แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม อารมณ์สุนทรีย์ยะ ซาบซึ้งใจ ประทับใจ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
3. แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรรยาโลงใจ เน้นทานิยม ศีลธรรมจรรยา <u>ขอเสนอแนะ</u>			
4. แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ มโนภาพ ความรู้สึกที่สมเหตุผล <u>ขอเสนอแนะ</u>			
5. แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์สะเทือนใจ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
6. แนวคิดที่เน้นถึงพลังจิตอันหาวิหามูแข็งแกร่ง <u>ขอเสนอแนะ</u>			
<u>ด้านทักษะพิสัย</u>			
1. แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2. แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิธีดำเนินชีวิตในทาง ที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลสมัย <u>ขอเสนอแนะ</u>			

เกณฑ์การวิเคราะห์	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
3. แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
4. แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ในแนวคิดที่ถูกต้อง <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
5. แนวคิดที่เน้นถึงการแสดงออกเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
6. แนวคิดที่เน้นถึงบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วว่องไว มุมานะ ทันต่อเหตุการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป <u>ข้อเสนอแนะ</u>			
7. แนวคิดที่เน้นถึงการแสดงออกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา <u>ข้อเสนอแนะ</u>			

แบบสอบถาม (ฉบับที่ 3)

ข้าพเจ้า นางสาวทัศนีย์ เข้มวงษ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา
 ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
 "การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดรวบสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือ
 ส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
 2521" ซึ่งในการทำวิจัยนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
 ความเที่ยงตรงของเกณฑ์การวิเคราะห์แนวคิดรวบสมัยไปแล้ว ซึ่งผลในการตรวจสอบทาง
 สถิตินั้นปรากฏว่าเกณฑ์วิเคราะห์ดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์
 แนวคิดรวบสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็กได้ทุกข้อ ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงบ้างในบางข้อ
 ตามที่ท่านผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะมา บัดนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หนังสือทั้งหมดเสร็จ
 สิ้นลงแล้ว จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านได้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์
 ของผู้วิจัย เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้รับทราบผลนั้นมาสรุปและอภิปรายผลต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านอีก
 สักครั้งหนึ่ง เพื่อผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการสร้างหนังสือและพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก
 ประถมศึกษาอันเป็นพื้นฐานสำคัญของชาติสืบต่อไป ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ
 ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นางสาว ทัศนีย์ เข้มวงษ์

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลการวิเคราะห์แนวคิดรวบสมัยของ
 วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่
 5 - 6 จำนวนทั้งหมด 48 เล่ม ว่าท่าน เห็นด้วย ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วย กับผล
 การวิเคราะห์ของผู้วิจัย แล้วให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น
 ของท่าน นอกจากนั้นถ้าท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมก็ให้ท่านกรุณาแนะนำมาเพื่อผู้วิจัยจะได้
 แก้ไขปรับปรุงต่อไป ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งค่ะ

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	เห็นก๊วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นก๊วย
	<u>นิทานสมัยใหม่ เล่มเกี่ยวกับ</u>			
1	กระรอกกับกระแต ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2	ของขวัญวันแม่ ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
3	ขาควินัย ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
4	ชาวคนขวาน ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
5	คนมักขอ ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
6	เจ้าพ่อหลังคง ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
7	เจ้าหญิงคนขยัน ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
8	ช่วยเพื่อนอยก๊วย ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
9	ชาวนาไทย ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
10	เด็กชายเยี่ยม ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
11	เตาบัวไปเมืองกรุง ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	เห็นกาย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นกาย
12	บ้านนา ขอเสนอแนะ			
13	บ้านเราน้ำนอง ขอเสนอแนะ			
14	ป่าสันติสุข ขอเสนอแนะ			
15	พระฤๅษีเลี้ยงงูเห่า ขอเสนอแนะ			
16	พืชของฉัน ขอเสนอแนะ			
17	พี่ชาย ขอเสนอแนะ			
18	เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก ขอเสนอแนะ			
19	ไม่เป็นไรลืมเสียเถิดและหอมไว้ไม่ซักสน ขอเสนอแนะ			
20	ไม่ทันคน ขอเสนอแนะ			
21	ราชสีห์กับนกหัวขวาน ขอเสนอแนะ			
22	เรารักต้นไม้ ขอเสนอแนะ			
23	ดิ่งน้อยอวกาศ ขอเสนอแนะ			

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย
24	ลูกนก <u>ขอเสนอแนะ</u>			
25	วิทยุเก่า - เก่า <u>ขอเสนอแนะ</u>			
26	สองเกลอเจอหนโลกา <u>ขอเสนอแนะ</u>			
27	สิงโตหิน <u>ขอเสนอแนะ</u>			
28	ห้องอันตราย <u>ขอเสนอแนะ</u>			
29	หม่นอกลอยใจ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
30	หมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเวีย ของฉัน <u>ขอเสนอแนะ</u>			
31	หูกน้อย เจ้าเหมียวใส่รองเท้า วิถี เจ้าชายหัวจุก <u>ขอเสนอแนะ</u>			
32	อคมเล็กก็ <u>ขอเสนอแนะ</u>			

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	เห็นค่าย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นค่าย
	<u>นิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ</u>			
1	นิทานพื้นเมืองของเอเซียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 1 <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2	นิทานพื้นเมืองของเอเซียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 2 <u>ขอเสนอแนะ</u>			
3	นิทานพื้นเมืองของเอเซียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 5 <u>ขอเสนอแนะ</u>			
4	นิทานพื้นเมืองของเอเซียสำหรับเด็กทั่วทุกดินแดน เล่ม 6 <u>ขอเสนอแนะ</u>			
5	นิยายจากเอเซียยุคปัจจุบัน เล่ม 1 <u>ขอเสนอแนะ</u>			
6	เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1 <u>ขอเสนอแนะ</u>			
	<u>นิทานดั้งเดิม</u>			
1	นิทานชาวบ้านภาคใต้ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2	นิทานวีรบุรุษนานาชาติ <u>ขอเสนอแนะ</u>			

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	เห็นกาย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นกาย
3	นิทานสุภาวีกาล่ากลอน ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
4	นิทานอิสป ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
5	ปลาบพอง ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
6	เล่าเรื่องจันทะโครบ ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
	<u>วรรณคดีไทย</u>			
1	ขุนช้างขุนแผน ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
2	เล่าเรื่องพระอภัยมณี ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
3	หลวิไชย - คาวี ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			
4	อิเหนา ✓ <u>ขอเสนอแนะ</u>			

ภาคผนวก ก.

การหาค่าความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์

การหาค่าความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ โดยใช้สูตรของ Scott

ตาราง 15 การหาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์วิเคราะห์ของผู้วิเคราะห์ 2 ท่าน

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	ความถี่		สัดส่วนแนวคิดรวมสมัย		ร้อยละของความแตกต่าง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 1	คนที่ 2	
	<u>ด้านพุทธิพิสัย</u>					
1	แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณ กระตุนสติปัญญา	6	6	6.12	6.25	0.13
2	แนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคม	3	3	3.06	3.12	0.06
3	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	2	2	2.04	2.08	0.04
4	แนวคิดที่เน้นถึงการสร้างจริยธรรมเพื่อ ความเป็นธรรมในสังคม และปฏิบัติตาม จริยธรรมที่พึงปฏิบัติต่อสังคม	5	6	5.10	6.25	1.15
5	แนวคิดที่เน้นถึงความสำคัญต่อมวล มนุษยชาติ ไม่ดูถูกคนด้วยกัน	2	2	2.04	2.08	0.04
6	แนวคิดที่เน้นถึงความเป็นจริง สมจริง สมเหตุสมผล	3	3	3.06	3.12	0.06
7	แนวคิดที่ให้ความรู้ ทัศนนะที่กว้างขวาง รอบคอบ มีปฏิภาณไหวพริบ	5	5	5.10	5.20	0.1
8	แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี	6	5	6.12	5.20	0.92

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	ความถี่		สัดส่วนแนวคิดรวมสมัย		ร้อยละของความแตกต่าง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 1	คนที่ 2	
9	แนวคิดที่แสดงถึงความแจ่มชัดที่จะเข้าใจชีวิตและปัญหาชีวิต	2	2	2.04	2.08	0.04
10	แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมอันดีงามของชาติ	3	3	3.06	3.12	0.06
11	แนวคิดที่แสดงถึงความคิดแปลกใหม่ ได้สาระประโยชน์	2	2	2.04	2.08	0.04
12	แนวคิดที่แสดงถึงการปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม	3	2	3.06	2.08	0.98
13	แนวคิดที่เน้นถึงความเฉลียวฉลาด ทันคน ทันเหตุการณ์ ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	4	4	4.08	4.16	0.08
14	แนวคิดที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติชุมชนเมืองในทางสร้างสรรค์ สิ่งที่ยั่งยืน	3	3	3.06	3.12	0.06
15	แนวคิดที่แสดงถึงการลดภาวะขัดแย้งทางสังคม ปฏิบัติตามและไม่ต่อต้านสังคม	3	4	3.06	4.16	1.1
16	แนวคิดที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงในชีวิต	2	2	2.04	2.08	0.04

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	ความถี่		สัดส่วนแนวคิด รวมสมัย		ร้อยละ ของความ แตกต่าง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 1	คนที่ 2	
17	แนวคิดที่ส่งเสริมสันติภาพในสังคมโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา	-	-	-	-	-
	<u>ด้านจิตพิสัย</u>					
1	แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับจิตใจ	6	6	6.12	6.25	0.13
2	แนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความงาม					
	อารมณ์สุนทรีย์ ช่างประณีต	2	2	2.04	2.05	0.04
3	แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจริยธรรม					
	เน้นค่านิยมศีลธรรมจรรยา	5	5	5.10	5.20	0.1
4	แนวคิดที่ส่งเสริมจินตนาการ	4	4	4.08	4.16	0.08
5	แนวคิดที่ทำให้เกิดความรู้สึกอารมณ์					
	สะเทือนใจ	4	4	4.08	4.16	0.08
6	แนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดพลังจิตที่หาหาญ					
	แข็งแกร่งในการต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต	3	3	3.06	3.12	0.06
	<u>ด้านทักษะพิสัย</u>					
1	แนวคิดที่เน้นถึงการพัฒนาตนเองและสังคม	3	3	3.06	3.12	0.06
2	แนวคิดที่เน้นถึงการปรับปรุงวิถีดำเนิน					
	ชีวิตในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสมกับ					
	กาลสมัย	2	2	2.04	2.08	0.04

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	แนวคิดร่วมสมัย	ความถี่		สัดส่วนแนวคิด รวมสมัย		ร้อยละ ของความ แตกต่าง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 1	คนที่ 2	
3	แนวคิดที่เน้นถึงคุณค่าของการทำงาน	3	2	3.06	2.08	0.98
4	แนวคิดที่เน้นถึงการอนุรักษ์และใช้ ทรัพยากรในประเทศให้เป็นประโยชน์ ในแนวคิดที่ถูกต้อง	1	1	1.02	1.04	0.02
5	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกเป็น เอกลักษณ์เฉพาะตัว	4	2	4.08	2.08	2.00
6	แนวคิดที่ส่งเสริมบุคลิกภาพที่คล่องแคล่ว ว่องไว มุมนานะ ทันต่อเหตุการณ์และ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป	3	3	3.06	3.12	0.06
7	แนวคิดที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่าง เปิดเผยและจริงใจ	4	5	4.08	5.20	1.12
	รวม	98	96	100	100	9.67

สูตร

$$r = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

r คือ ค่าความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์

P_o คือ ผลต่างระหว่างผลรวมของสัดส่วนของแนวคิด
รวมสมัยจากการวิเคราะห์ของคนใดคนหนึ่ง
กับผลรวมของผลต่างของสัดส่วนของแนวคิด
รวมสมัย จากการวิเคราะห์ของผู้วิเคราะห์
ทั้งสองคน

P_e คือ ผลรวมกำลังสองของแนวคิดรวมสมัยที่มีจำนวน
สูงสุด และรองลงมาจากการวิเคราะห์ของ
ผู้วิเคราะห์คนใดคนหนึ่ง

$$P_o = 1.00 - 0.0967 = 0.9033$$

$$\begin{aligned} P_e &= (0.0625)^2 + (0.053)^2 \\ &= 0.0039 + 0.0027 = 0.0066 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} r &= \frac{0.9033 - 0.0066}{1.00 - 0.0066} \\ &= \frac{0.8967}{0.9934} = 0.9026 \end{aligned}$$

$$r = 0.90$$

ภาคผนวก ง.

บรรณนิทัศน์หนังสือส่งเสริมการอ่าน

รายการบรรณนิทัศน์หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6

กรมวิชาการ. ปลายทาง. 2526. 34 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 26.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6
เกี่ยวกับความเมตตากรุณาและความกตัญญูทวด

เป็นนิทานไทยกล่าวถึงเอื้อยผู้สาวสงสาร ถูกแม่เลี้ยงแก่งต่าง ๆ นานา แม่ของเอื้อยถูกพ่อลักตกลูกน้ำตาย ภัยกรรมเป็นห่วงเอื้อย แม่ได้ไปเกิดเป็นปลาบู่ทอง พอแม่เลี้ยงทราบเรื่องก็จับปลาบู่ทองไปฆ่าแกงกิน แม่ปลาบู่ได้เกิดเป็นต้นมะเขือ แม่เลี้ยงก็แก่งอีก ครึ่งสุดท้ายได้ไปเกิดเป็นต้นโพธิ์ ซึ่งทำให้เอื้อยได้พบกับพระราช และได้อภิเษกสมรสกัน แม่เลี้ยงก็ยังตามไม่ฆ่าเอื้อย เอื้อยได้ไปเกิดเป็นนกแขกเต้า แต่ธานีได้ช่วยชุบชีวิตให้จึงเป็นคนดังเดิม และได้กลับไปอยู่กับพระราชอย่างมีความสุข นิทานเรื่องนี้นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังสอดแทรกคติธรรมในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ให้ความเมตตากรุณาและความกตัญญู

กานต์ฉวี ศักดิ์เจริญ. เต่าบัวไปเมืองกรุง. กรมวิชาการ, 2528. 43 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 8.25 บาท.

เป็นเรื่องราวของเต่าตัวหนึ่ง ที่เคยมีชีวิตอยู่ในชนบท อาหารอุดมสมบูรณ์และมีความสุข มันอยากจะไปเมืองหลวง ไปดูพระเจดีย์สูงใหญ่ แต่เมื่อได้ไปแล้วกลับพบแต่ความสกปรกของน้ำที่มีกลิ่นเหม็น แสบร้อนตัว เต่าจึงคิดอยากจะกลับที่อยู่เดิม และโชคดีที่มีคนพามาได้ จึงเป็นเรื่องราวที่ปลุกฝังให้เด็กตระหนักถึงมลภาวะทางน้ำ และการอนุรักษ์ธรรมชาติ แม่น้ำ และสัตว์น้ำ

กีฬา พรรชนะแพทย์ และกั กীরติ วิทโยพาร. อุดมศักดิ์. กรมวิชาการ, 2526.
62 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 15.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6
เรื่องความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร ความ
กตัญญูกตเวที และความซื่อสัตย์สุจริต

กล่าวถึงอุดมซึ่งเป็นเด็กดี มีริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย ขยันทำงาน อาศัย
อยู่กับแม่ แม่ของอุดมมีม้า 1 ตัว ชื่อเจ้าลอย ครอบครัวยุคของอุดมยากจนมาก ดังนั้นแม่
จึงจำเป็นต้องขายเจ้าลอย เพื่อให้เป็นค่าเช่าที่ แต่อุดมไม่ยอมให้ขายจึงพยายามหาเงิน
ช่วยความสุจริต จนในที่สุดก็ได้เงินครบตามที่ต้องการ เจ้าลอยจึงอยู่กับอุดมต่อไป
เรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความมานะ อุตสาห ขยันหมั่นเพียรและมีความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ
ซึ่งทำให้ได้รับผลดีตอบแทน

กั กীরติ วิทโยพาร. ไม่เป็นโรลิมเสียเด็กและออมไว้ไม่ซัดสน. กรมวิชาการ,
2527. 110 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 18.00 บาท

เป็นหนังสือที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในเรื่องการให้อภัยความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ และการรู้จักประหยัด ประกอบด้วยเนื้อเรื่อง 2 เรื่องในเล่มเดียวกัน คือ เรื่อง
ไม่เป็นโรลิมเสียเด็ก ซึ่งเป็นเรื่องของครอบครัวสองครอบครัว ซึ่งแต่เดิมรักใคร่กันดี
แต่ต่อมาโกรธกันด้วยเรื่องเพียงเล็กน้อย แต่ครอบครัวหนึ่งนั้นมีคุณธรรมในข้อที่รู้จัก
ให้อภัย ทั้งสองครอบครัวจึงเข้าใจกันได้ด้วยดี ส่วนเรื่องออมไว้ไม่ซัดสนนั้น เป็นเรื่อง
ที่ส่งเสริมคุณธรรมข้อการประหยัด เป็นเรื่องของเด็กชาย 2 คน คือ ประหยัดกับประยูร
ที่นิสัยต่างกันมาก ประยูรเป็นคนฟุ่มเฟือยใช้จ่ายอย่างสบาย ส่วนประหยัดนั้นถือคติ
"ออมไว้ไม่ซัดสน" มีเรื่องราวสนุกสนานหลายตอนที่ทำให้ประยูรรู้สำนึกและคิดได้ว่า
จะต้องถือคติเช่นประหยัด

เกริก ยूनพันธ์. ชาวนาไทย. กรมวิชาการ, 2529. 24 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 8.50 บาท.

เป็นเรื่องที่ปลุกฝังให้เยาวชนเห็นคุณค่าของชาวนาและการดำรงชีวิตที่สงบสุข
ในชนบทไทย ซึ่งลักษณะการเขียนใช้คำศัพท์คล้องจอง วรรคละ 4 คำ อ่านเข้าใจ
ง่าย เริ่มตั้งแต่ชาวนาไถนา ตกกล้า คำนานา จนข้าวออกรวงเก็บเกี่ยว ในยามแล้ง
ก็ทำงานอดิเรก เช่น เฝ้าถ่าน หาฟืน วันพระก็ไปทำบุญ (การร่วมกันทำงานด้วย
ความสามัคคี) เลี้ยงไก่ สานกระบุง ตะกร้า ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวนาไทยที่เรียบง่าย
สงบ และเป็นสุข

จรัสการคุณกรรม, หลวง (จรัส บุนนาค). นิทานสุภาษิตคำกลอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรมวิชาการ, 2527. 83 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 14.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6
เรื่องการเมืองไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายของบุคคลและสัตว์ ความเมตตาการุณา
ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกผิดชอบ ชั่วดี ความขยันหมั่นเพียร และความ
กตัญญูกตเวที

แต่งเป็นกลอนแปด เนื้อเรื่องมาจากหนังสือนิทานสุภาษิตและนิทานอิสป ซึ่ง
ได้คิดสอนใจในด้านความเมตตาการุณา ความกตัญญูกตเวที และความขยันหมั่นเพียร
มีทั้งหมด 15 เรื่อง คือ ลูกแกะกับหมาป่า ราชสีห์กับหนู กากับสุนัขจิ้งจอก ลาสสามตัว
กระต่ายหาสเท้า กบใจร้าย บวกรคินกับบวกรเหล็ก เตาเหาะได้ เณรผัดขึ้น แบก
ปลั้วจนตาย เณรตรงเกินไป จีนสองเกลอ สัตว์สองพ่อ สุนัขเมียขี้แม่ และเล่นแร่
แปรธาตุ ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มีภาพสี่ประกอบสวยงาม ให้ความสนุกสนาน และแง่คิด
ต่าง ๆ

จารุที ฌิโลประการ, ผู้แปล. หมู่บ้านของฉัน ครอบครัวของฉัน เอเชียของฉัน.
กรมวิชาการ, 2530. 67 หน้า. ภาพประกอบ.

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเรื่องสั้นเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กในหมู่บ้าน
ชนบทในประเทศเอเชีย 15 ประเทศ ได้แก่ อิหร่าน ปากีสถาน อินเดีย
บังคลาเทศ เนปาล ศรีลังกา พม่า ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์
เวียดนาม จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น มีเรื่องราวที่ให้ทั้งความรู้สนุกสนานเพลิดเพลิน
รวมทั้งได้เรียนรู้สภาพชีวิตของสังคมชนบทในเอเชียด้วยกัน ซึ่งชีวิตความเป็นอยู่ของ
ประชาชนก็มีอะไรคล้าย ๆ กัน เริ่มตั้งแต่ตื่นนอนแต่เช้า ผู้ใหญ่ทำงาน เด็ก ๆ ไป
โรงเรียน ในเวลาเย็นกลับบ้านพร้อมหน้า รับประทานอาหารเย็นกันอย่าง
เอร็ดอร่อย หลังจากนั้นก็เข้านอนพักผ่อน

จินตนา ใบกาชฎี. ช่วยเท่านั้นช่วย. กรมวิชาการ, 2522. 48 หน้า.
ภาพประกอบ. ราคา 14.00 บาท

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นเรื่อง
ของเท่านั้นช่วยหนึ่ง ซึ่งได้ฉายภาพไปตามลำพัง เพราะอยาก رؤ้อยากเห็นสิ่งต่าง ๆ
ในโลกจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด จากการถูกมนุษย์นำไปฆ่าเป็นอาหารและจากการ
กระทำของมนุษย์ที่ทำให้ธรรมชาติไม่บริสุทธิ์ ทั้งบนบกและในน้ำ เช่น เหล็กสกปรก
และของเสียลงในแม่น้ำ ทำให้น้ำเน่าเหม็น บรรดาสัตว์น้ำไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้
เท่านั้นช่วยพยายามหนีอันตรายต่าง ๆ จนในที่สุดได้ไปอยู่ในที่ปลอดภัย เนื้อเรื่องใช้
ถ้อยคำง่าย ๆ มีภาพสี่ประกอบสวยงาม นอกจากจะให้ความรู้ลึกในเรื่องที่เกี่ยวกับ
มลภาวะแล้ว ยังสอดแทรกคติสอนใจให้มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ไว้ด้วย

จินตนา ไบกาชฎี. ห้องอันตราย. กรมวิชาการ, 2529. 32 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 11.00 บาท.

เป็นหนังสือที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างประสบการณ์ให้เด็กรู้จักการไต่ถามกับอุบัติเหตุภายในบ้าน ให้รู้จักระมัดระวังการเล่นหรือการกระทำสิ่งใดโดยประมาท ซึ่งจะเป็นอันตรายเป็นแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เป็นการฝึกนิสัยให้เด็กมีระเบียบวินัยขณะอยู่ในบ้าน เขียนผูกเรื่องราวสนุกสนาน ซึ่งเป็นเรื่องของเด็กชายลอยที่มีนิสัยซุกซน ไม่มีระเบียบวินัย ชอบทิ้งของเกลื่อนกลาดภายในบ้าน ทำให้ตัวเองต้องได้รับอุบัติเหตุอยู่บ่อย ๆ ไม่เชื่อฟังคำสอนของแม่ จนกระทั่งต้องเจ็บตัวอีก โดยการลื่นหกล้ม แล้วจึงฝันว่าได้เข้าไปในห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ของพ่อ ลอยได้รับบทเรียนจากสิ่งของต่าง ๆ เหล่านั้นจนกลัวและไม่กล้าจะทำผิดอีก เพราะสิ่งของพวกนั้นจะทำร้ายเขา ลอยฟื้นขึ้นมาจึงบอกแม่และสัญญาว่าไม่ซุกซนอีก

จิระ พงศ์เจตน์พงศ์. เมืองแห่งกาลเวลา. กรมวิชาการ, 2529. 24 หน้า.
ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือที่มีสาระประโยชน์สอดแทรกคุณธรรม เรื่องการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม การตรงต่อเวลา รวมทั้งการรู้จักหน้าที่ของตนเอง เป็นเรื่องของเด็กชายคนหนึ่งชื่อกระทือ ที่แต่เดิมนั้นเป็นเด็กเกียจคร้าน ไม่ค่อยช่วยแม่ทำงานบ้าน จนกระทั่งถูกหูของเวลานำตัวไปยังเมืองแห่งกาลเวลา เพื่อให้ไปรู้ว่าเมืองนี้เขาใช้เวลากันอย่างคุ้มค่ามากกว่าเงิน มีเรื่องราวสนุกสนาน และได้ข้อคิดต่าง ๆ มากมาย จนในที่สุดกระทือก็รู้สำนึกและคิดได้ ทุกแห่งกาลเวลาจึงนำกลับมาส่งยังโลกมนุษย์ และกระทือก็กลับตัวเป็นเด็กดี ช่วยพ่อแม่ทำงานเป็นอย่างดี

จำรัส ควงธิดาร. คนมักขอ. กรมวิชาการ, 2530. 29 หน้า. ภาพประกอบ.

เรื่องคนมักขอนี้เป็นหนังสือที่เน้นถึงคุณธรรมตามหลักคำสอนของพุทธศาสนา ในข้อที่ทองการชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มุ่งแต่จะเป็นฝ่ายรับของผู้อื่นนั้นไม่มีใครชอบ ไม่ว่าคนหรือสัตว์ ซึ่งเรื่องมีอยู่ว่า นักบวชผู้หนึ่งได้บำเพ็ญศีลภาวนาอยู่ แต่แล้วก็ต้องถูกรบกวนจากพญานาคซึ่งแปลงร่างมาเป็นชายหนุ่ม แรก ๆ ก็สนิทสนมกันดี ต่อมาพญานาคไม่แปลงร่าง จึงทำความทวาคกลัวให้แก่นักบวชผู้นั้นมาก จึงไปปรึกษาพี่ชายว่าจะทำอย่างไร พี่ชายจึงให้ขอของมีค่าจากพญานาค คือ สร้อย นักบวชจึงขอ ทุกครั้งที่พญานาคมาหา จนพญานาคไม่มาอีกเลย นักบวชจึงบำเพ็ญศีลภาวนาได้อย่างสงบ

จำรัส ควงธิดาร. พระฤๅษีเลี้ยงงูเห่า. กรมวิชาการ, 2530. 32 หน้า.
ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือที่มุ่งสอนใจนักเรียนและเยาวชนให้เห็นโทษของการไม่เชื่อฟังคำสอนของผู้ใหญ่ ซึ่งจะเป็นอันตรายแก่ตนได้ เป็นเรื่องของพระฤๅษีหนุ่มผู้หนึ่งที่ได้นำงูเห่าน้อยมาเลี้ยงไว้ในกระบอไม้ไผ่ ให้นำอาหารงูกินเป็นประจำ จนพระฤๅษีผู้เป็นอาจารย์ทราบเข้าจึงได้คัดเตือนว่าเป็นอสรพิษเป็นอันตรายได้ แต่พระฤๅษีหนุ่มไม่เชื่อพระอาจารย์ วันหนึ่งบรรดาลูกศิษย์ทั้งหมดต้องออกไปหาอาหารรวมทั้งพระฤๅษีหนุ่มนั้นด้วย เข้าป่าไปจนลืมนำเลี้ยงงูไว้ในกระบอไม้ไผ่ จนกลับมานึกได้ จึงรีบเอาอาหารใส่เข้าไปในกระบอ งูกำลังหิวจึงกัดพระฤๅษีหนุ่มถึงแก่ความตาย

จำรัส ดวงธิดาร. ราชสีห์กับนกหัวขวาน. กรมวิชาการ, 2530. 32 หน้า.

ภาพประกอบ.

เป็นเรื่องที่มุ่งสอนคุณธรรมในเรื่องที่ชี้ให้เห็นว่าผู้เป็นคนพาลนั้นไม่รู้สำนึกในบุญคุณคนอื่นที่ทำได้กับตน เป็นเรื่องของราชสีห์ตัวหนึ่งที่ได้รับคามทุกข์ทรมานร้องครวญครางเพราะกระดูกคืดคอด นกหัวขวานจึงคิดทำการช่วยเหลือ แต่ก็กลัวราชสีห์จะทำร้าย จึงหาไม้งามมาค้ำปากไว้ แล้วจึงคาบกระดูกออกจากปากราชสีห์ให้ วันหนึ่งราชสีห์ได้ควายป่ามาเป็นอาหาร นกหัวขวานมาขอกินบ้าง ราชสีห์กลับพาลว่าไม่กินนกหัวขวานเสียครึ่งก่อนก็นับว่าเป็นบุญคุณแล้ว นกหัวขวานจึงบินจากไป

จำรัส ดวงธิดาร. หมาจิ้งจอกจอมมยุง. กรมวิชาการ, 2530. 32 หน้า.

ภาพประกอบ.

หนังสือเรื่องนี้มุ่งเน้นคุณธรรมในเรื่องที่ให้อุทาหรณ์ว่าผู้ที่กล่าววาจาต่อเสียคดียุ่งให้บุคคลอื่น ๆ ติงใจกัน ไม่เป็นที่ปรารถนาของสังคม ไม่มีผู้ใดจะคบหาด้วย เป็นเรื่องของหมาจิ้งจอกที่ยุ่งให้พญาราชสีห์กับพญาเสือโคร่งซึ่งเป็นเพื่อนรักกันติงใจกัน ค้วยหวังจะเป็นใหญ่เสียเอง และอยากชิมเนื้อสัตว์ทั้งสองค้วย แต่สัตว์ทั้งสองไม่เชื่อนำความปรึกษากันจึงรู้ความจริงทั้งหมด หมาจิ้งจอกจึงหนีไป

ทองสุข เกตุโรจน์, ผู้แปล. ชาวต้มชวาน. กรมวิชาการ, 2530. 55 หน้า.

ภาพประกอบ.

เป็นนิทานพื้นบ้านของรัสเซีย แปลมาจากฉบับภาษาอังกฤษ เรื่อง "A Mountain of Gems : Fairy tales of the Peoples of the Soviet Land"
นิทานแต่ละเรื่องให้ความสนุกสนานและเสริมสร้างปัญญาไหวพริบ นอกจากนี้ยังสอดแทรกคุณธรรมในการประพฤติตนเหมาะสมสำหรับเยาวชนไทยมีทั้งหมด 8 เรื่อง ได้แก่ ชาวต้มชวานสามพี่น้องกับหม้อทองคำ พระเจ้าซาร์กับช่างทอผ้า สิงโตกับกระทายป่า แก้วเห็บ สามพี่น้องผู้ฉลาด คุลาการโลกมาก และถ้วยทองคำ

ทิพย์วาทน์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรมวิชาการ, 2526. ภาพประกอบ. ราคา 9.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.5 - 6
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 5 วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
ผู้เขียนเล่าเรื่องที่เคยได้ฟังมาจากคุณตาคุณยายเมื่อสมัยที่ยังเป็นเด็ก ซึ่งเป็น
เรื่องเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ สภาพของสังคม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย
ในสมัยรัชกาลที่ 6 - 7 ตั้งแต่ พ.ศ. 2460 - 2475 รวมทั้งหมด 25 เรื่อง เช่น
เจาะหู หักว่ายนํ้า ละเลงขนมเบื้อง ย้อมผ้ามะเกลือ าลา วิธีเขียนเล่าเรื่อง
เรียบง่าย และมีภาพสีประกอบสวยงาม แต่ละเรื่องอ่านแล้วให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
ชวนให้คิดตามและได้รับประโยชน์ทั้งในค่านี้อาสาจะควย

ชนิต ชวรมสุคติ, ผู้แปล. เพื่อนจากแดนไกล. กรมวิชาการ, 2524. 130 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 17.00 บาท.

แปลและเรียบเรียงจากเรื่อง Friends from the Ends of the Earth
ของ จาคส์ คานัวส์ เป็นเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ ชีวิตความเป็นอยู่
และความนึกคิดของเด็กชาติต่าง ๆ 13 เรื่อง เช่น เรื่อง "เอวาริสต์" จาก
ประเทศไอวอรีโคสต์ "ลินคาโน" จากประเทศแชนร์ "อุโซโรระกู" จากประเทศ
ญี่ปุ่น และ "เฟิร์คกี" จากนิวยอร์ก เป็นต้น เนื้อเรื่องให้ทั้งความรู้และความ
เพลิดเพลิน

ธนูศักดิ์ ทองมัน. เจ้าพ่อหลังทุ่ง. กรมวิชาการ, 2527. 16 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 7.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กล่าวถึงเต้าน้อย
ตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับเพื่อน ๆ ในลำธารแห่งหนึ่ง ต่อมาอาหารการกินขาดแคลนลง เต้าน้อย
จึงผจญภัยไปตามลำพัง เพื่อหาที่อยู่ใหม่ที่อุดมสมบูรณ์ ในที่สุดได้มาอยู่ในกรงจอมปลวกที่
ผู้คนเชื่อถือกราบไหว้ เพราะคิดว่าเต้าน้อยเป็นเทวดาวิเศษ ดังนั้นเต้าน้อยจึงได้กินอาหาร
ดี ๆ แต่อยู่มาไม่นานเต้าน้อยก็เริ่มคิดถึงลำธารและเพื่อน ๆ จึงซุกคืบเป็นหลุมใหญ่ทะลุ
ออกจากกรงไปได้ แล้วมุ่งหน้ากลับไปหาเพื่อน ๆ และลำธารที่เคยอาศัย และอยู่ที่
ลำธารกับเพื่อน ๆ อย่างมีความสุขเรื่อยมา หนังสือเล่มนี้นอกจากจะอ่านเข้าใจง่าย
พร้อมภาพประกอบสวยงามแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนไทยผูกพันกับความเชื่อ
ทางไสยศาสตร์ และส่งเสริมให้มีความรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเองอีกด้วย

ธีระพันธ์ ลอไพบูลย์. เด็กชายเข้ม. กรมวิชาการ, 2529. 24 หน้า.
ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม เนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อเด็กในเรื่อง
การโอบอ้อมอารีคน ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นเรื่องของเด็กชาย
คนหนึ่งชื่อเข้ม อาศัยอยู่กับหลวงพ่อดูที่วัด เมื่อเข้มเรียนจบ ป.4 หลวงพ่อจึงพาไป
ฝากเรียนหนังสือที่ในเมืองกับหลวงลุง เข้มได้ทำความดี คือจับได้ว่าเพื่อนคนหนึ่ง
ขโมยกระเป๋าใส่ตังค์ครู แต่เข้มไม่ได้ฟ้องครู กลับบอกว่าคนเก็บได้ และเขียน
เตือนเพื่อนคนนั้นไปว่าอย่าขโมยอีก จนเพื่อนรู้สำนึกมาสารภาพผิดกับครู เข้มจึงได้
รับคำชมเชยจากครูและเพื่อน ๆ

นงไฉน ปริณิฎฐาธิวัช. พี่ชาย. กรมวิชาการ, 2528. 133 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือที่แต่งขึ้น ชุคพระพุทธศาสนาและจริยธรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน ตระหนักในความสัมพันธ์ของการรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียรและความซื่อสัตย์ ให้ ทั้งสาระและความสนุกสนานเพลิดเพลิน แบ่งเป็นตอน ๆ ทั้งหมด 12 ตอน เป็นเรื่องของ ครอบครัวหนึ่งที่ท้องบ้านแตกสาแหรกขาด เพราะพ่อแม่ต่างฝ่ายต่างแยกกันไป ปล่อยให้ลูก ๆ ทั้ง 6 คนต้องตระกำลำบาก คอสู่วิวักกันตามลำพัง อดอาจซึ่งเป็น พี่ชายคนโตต้องรับภาระน้องทั้งหมด เขาคังใจเรียนหนังสือและทำงานรับจ้าง เจ้าของ โรงสีให้ที่อาศัยอยู่ โชคดีที่น้องสาวเก็บกระเป๋าสตางค์ของฝรั่งซึ่งเป็นนักท่องเที่ยงได้ เขาจึงได้รับผลตอบแทนโดยได้เงินเป็นทุนในการเรียน ชื่อที่ปลุกบ้าน และในที่สุดทุกคน ก็ได้เป็นใหญ่เป็นโต ประสบความสำเร็จ มีน้องชายคนที่ 2 ที่เกเรแต่ก็สำนึกได้ ในตอนจบเขาทั้งหมดก็ได้พบพ่อ

นงไฉน ปริณิฎฐาธิวัช. หนูน้อยกลอยใจ. กรมวิชาการ, 2528. 71 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 11.50 บาท.

เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม เป็นหนังสือที่ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความกตัญญูรู้จักการดำรงชีวิตอย่าง ประหยัด และรักความสงบ แนวการเขียนยกนิทานชาดก ซึ่งให้คติสอนใจมาประกอบ หลายเรื่อง แบ่งเป็นตอน ๆ ทั้งหมด 8 ตอน เป็นเรื่องของครอบครัวหนึ่ง พ่อมีอาชีพ เป็นครู ชื่อครูทอง ภรรยาเป็นชาวบ้านธรรมดาชื่อ แม่จัน มีลูกชาย 1 คน หญิง 1 คน ครอบครัวนี้ดำรงชีวิตอยู่อย่างประหยัด เรียบง่ายตามธรรมชาติ ครูทองนำพาภรรยาและ ลูก ๆ ให้รู้จักขยันหมั่นเพียร และประหยัด ไม่เอาอย่างคนในกรุงโดยไม่มีเหตุผล รู้จัก ใช้ของที่มีอยู่ในประเทศให้เป็นประโยชน์ ครูทองมีลูกศิษย์ที่เขาเคยช่วยเหลือและระลึก ถึงพระคุณครูทองเสมอ จึงเป็นอุทาหรณ์ให้ครูทอง ลานิทานประกอบให้ลูก ๆ ฟัง เพื่อจะ ได้เอาเยี่ยงอย่าง

นิลวรรณ พงศ์พันธุ์. เรารักต้นไม้. กรมวิชาการ, 2527. 52 หน้า.

ภาพประกอบ ราคา 8.00 บาท.

เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระที่จะปลูกฝังนิสัยรักและเคารพต้นไม้ให้รู้จักการบำรุงรักษาต้นไม้ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งมีครูผู้มีความเป็นครูที่ดีที่ปลูกฝังให้นักเรียนรักต้นไม้และปลูกต้นไม้ ได้รู้จักประโยชน์ของต้นไม้ นานาชนิด ทั้งไม้ดอก ไม้ใบ ไม้ประดับ และพืชผักสวนครัว ครูผู้มีความพานักเรียนไปศึกษาจากของจริงที่บ้านของครูเอง และทำอาหารเลี้ยงพวกเด็ก ๆ ด้วย

บัญญัติ สุธงส์นภัย. เล่าเรื่องอิเหนา. กรมวิชาการ, 2521. 112 หน้า

ภาพประกอบ. ราคา 13.00 บาท.

ถอดความเป็นร้อยแก้วจากวรรณคดีร้อยกรอง เรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และคัดบทร้อยกรองมาประกอบเป็นบางตอน ทำให้อ่านเข้าใจง่าย วรรณคดีเรื่องนี้เป็นวรรณคดีที่มีค่า เรื่องราวสนุกสนาน ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน และยังเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษา ชั้นต่อไปอีกด้วย

บุษบง ไควินทร์. ชาควินัย. กรมวิชาการ, 2527. 24 หน้า. ภาพประกอบ.

เป็นหนังสือการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ที่มีเนื้อหาสาระสอดแทรกคุณธรรม ให้ผู้อ่านมีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่และไม่เกียจงาน เป็นเรื่องของสัตว์ 3 ชนิด คือ ลิง ช้าง ไก่ เป็นเพื่อนรักกันอยู่ด้วยกัน ช่วยกันทำงาน ลิงมีหน้าที่หาผลไม้ ไก่อยู่บ้านทำความสะอาด ส่วนช้างไปโค่นต้นไม้ทำฟืน ต่อมาลิงไปเจอกับจระเข้ ก็ถูกจระเข้ยุยงว่าถูกใช้ทำงานหนักฝ่ายเดียว ที่สุดสัตว์ทั้งสามก็แฉกงานกันทำ ด้วยผิควินัยของสัตว์จึงทำไม่ได้ ไม่ประสบความสำเร็จจนกระทั่งทำไฟไหม้บ้าน สัตว์ทั้งสามไม่มีที่อยู่จึงรู้ว่าน้ำกว่า เพราะทำงานผิดหน้าที่

บุษบง โควิทท์. เจ้าหญิงคนขยัน. กรมวิชาการ, 2528. หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 8.00 บาท.

หนังสือเรื่องนี้เป็นการอุทิศเสริมคุณธรรม ในเรื่องความมานะ อุตสาหะ พากเพียรและขยันขันแข็งในการทำงาน แต่งเป็นกลอนสุภาพ กล่าวถึงเจ้าหญิงองค์หนึ่ง รูปร่างสวยงามมาก แต่เจ้าหญิงไม่ยอมทำงานอะไรเลย เอาแต่เที่ยวเล่นทั้งวัน พระมารดาว่ากล่าวอย่างไรก็ไม่ทรงฟัง วันหนึ่งเจ้าหญิงทรงม้าออกไปเที่ยวว่า ม้าพาหลงทาง เจ้าหญิงหิวมาก แต่ก็ได้รับความช่วยเหลือจากสัตว์ต่าง ๆ ตั้งแต่ แม่ม้า ช้าง และนกอินทรี จนกระทั่งชาวนาพบเข้าจึงนำไปอยู่ด้วย แต่ทั้งสัตว์และคนก็เบื่อระอาเจ้าหญิงเพราะเป็นคนเกียจคร้าน ในตอนหลังเจ้าหญิงขยันทำงานทุกอย่าง จนต่อมาได้สวยงามที่สุด จึงได้เป็นชายาของเจ้าชายองค์หนึ่งครองเมืองเป็นสุขตลอดมา

พรจันทร์ จันทวิมล. ของขวัญวันแม่. กรมวิชาการ, 2528. 22 หน้า.
ภาพประกอบ. ราคา 8.00 บาท.

หนังสือเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อปลูกฝังความรักความเข้าใจภายในครอบครัว และยังสอดแทรกความคิดให้เด็กรู้จักประคองสิ่งของจากเศษวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว เป็นการฝึกให้รู้จักการประหยัด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางที่ดี ลักษณะการเขียน เรียบง่ายและสนุกสนาน กล่าวถึงครอบครัวหนึ่งมีลูก 2 คน หญิง ชาย คือ มิ่งกับขวัญ ปรีक्षाกันว่าจะหาอะไรมาเป็นของขวัญให้แม่ พ่อจึงแนะนำให้หาเศษวัสดุที่มีอยู่มาทำ เด็กทั้งสองจึงทำแจกันและดอกไม้ให้แม่ และมีข้อความที่เขียนไว้คว่ว่าจะช่วยแม่ทำงาน

พรรณิ ร่องโสภา. ขุนช้างขุนแผน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรมวิชาการ, 2528.

62 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 10.50 บาท.

เรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว โดยดัดความจากคำกลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นยอดของวรรณคดีประเภทกลอนเสภา ให้ความรู้ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของคนไทย ส่วนวาทะภาษาเหมาะสำหรับเด็ก ทำให้อ่านเข้าใจ เนื้อเรื่อง ทั้งตื่นเต้นจนจับใจง่าย และช่วยปูพื้นฐานในการศึกษาวรรณคดีแบบสมบูรณ์ ในขั้นต่อไป

พลศรี เจริญพงษ์. ลูกนก. กรมวิชาการ, 2529. 42 หน้า. ภาพประกอบ.

ราคา 12.00 บาท.

เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านชุดพระพุทธศาสนาและจริยธรรม เป็นเรื่องที่ ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในความมีเมตตาจิต การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการให้ทาน อันเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้ทั้งผู้ปฏิบัติและผู้รับมีความสุข เป็นการนอบนรรเทาทุกข์ของผู้คน ในสังคมได้อย่างหนึ่ง การเขียนผูกเป็นเรื่องน่าอ่าน แบ่งเป็นตอน 4 ตอน กล่าวถึง ครอบครัวหนึ่ง มีลูกสาวที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้นประถมหนึ่งคน แม้จะเป็นคนอบรม บ่มนิสัยลูกนกให้เป็นคนดีมีเมตตาต่อคนและสัตว์ ตอนแรกให้หัดกราบไหว้พระสวดมนต์ การให้ทานต่อสัตว์ ไม่เบียดเบียนสัตว์ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทั้งพ่อและแม่กระทำ คนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกนก เพื่อให้ลูกประพฤติปฏิบัติตาม

มานพ แก้วสนิท. นิทานชาวบ้านภาคใต้. กรมวิชาการ, 2523. 75 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 18.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.5 - 6
หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 5 เกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี
ไทย เรื่องวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น

เป็นนิทานท้องถิ่นเก่าแก่ รวบรวมและเรียบเรียงจากนิทานชาวบ้านเรื่อง
ต่าง ๆ ที่นิยมเล่าสู่กันฟังในท้องถิ่นภาคใต้อีกครั้งมาช้านาน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราว
ของความเชื่อถือโชคลาง ผีสังนางไม้ คติอันเป็นมูลเหตุแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี
ต่าง ๆ ตลอดจนความเชื่อถือเกี่ยวกับความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของชาวบ้าน
ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น นิทานเกี่ยวกับพรานป่า นิทานเกี่ยวกับผีหลังกลวง นิทาน
ยักษ์ปักหลาด นางกระเชอกันร้ว ส่งผีหัวล้าน เป็นต้น

มานพ แก้วสนิท. เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1. กรมวิชาการ, 2521. 124 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 10.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6
เรื่องการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายของบุคคลและสัตว์ ความเมตตากรุณา ความ
กตัญญูกตเวที และการไม่ละเมิดของรักผู้อื่น และประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้าง
เสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป.5 - 6 หน่วยที่ 4 ชาติไทย หน่วยย่อยที่ 5 วัฒนธรรม
และขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น

เรื่องสั้นชีวิตชนบท ชุดที่ 1 นี้ ให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
การทำมาหากิน การละเล่น และวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชาวชนบทภาคใต้
รวมเรื่องสั้น 20 เรื่อง เช่น ไปจับปลา ปลาน้ำแห้ง แลนตัวนั้น ล่ากระเจงวันน้ำนอง
ไปงมหอยโข่ง ไปรงเบ็ด เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ความรู้เกี่ยวกับคำภาษาท้องถิ่น
ของคนภาคใต้อีกด้วย

มานพ แก้วสนิท. สิงโตหิน. กรมวิชาการ, 2527. 40 หน้า. ภาพประกอบ.

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างสรรคความคิด ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็ก โดยใช้รูปแบบนิทานพื้นบ้านใช้ภาษาเข้าใจง่าย สนุกสนานชวนอ่าน มีทั้งหมด 11 เรื่อง ได้แก่ นกกระจาบบินควน เด็กชายกับสุนัขจิ้งจอก ผลของการมีดีจะ นายพรานผู้ไม่ซื่อสัตย์ กระทายเจ้าปัญญา กระเจงแสนรู้ เด็กวอนสอนผู้ใหญ่ นายข้าวเย็น สิงโตหิน สองเกลอและภรรยา และคนรวยมีวาจาสิทธิ์

เมธาธิบดิ์, มหาอำมาตย์โทพระยา. นิทานอีสป. กรมวิชาการ, 2528. 93 หน้า.
ภาพประกอบ. ราคา 17.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6 ในด้านต่าง ๆ เช่น ความเมตตากรุณา ความกตัญญูทศเวที การมีดีจะและความจริงใจ ฯลฯ

เป็นนิทานที่ให้คติสอนใจในด้านต่าง ๆ ทางจริยศึกษา รวมทั้งหมด 45 เรื่อง เช่น ราชสีห์กับหนู พ่อกับลูก ลากับจิ้งหรีด มดง่ามกับจ๊กจั่น กระทายกับเต่า เทวดากับคนขับเกวียน หมากับเงา ชาวตากับงูเห่า แมลงวันกับไต้หวัน ฯลฯ ซึ่งแต่ละเรื่องนอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังให้ข้อคิดและคติสอนใจได้เป็นอย่างดี

แมนมาลี ชวลิต. วิทย์เก่า - เก่า. กรมวิชาการ, 2526. 49 หน้า.
ภาพประกอบ. ราคา 7.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6 เกี่ยวกับความเชื่อเพื่อเชื่อแม่และเสียสละ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูทศเวที

เป็นเรื่องราวของครอบครัวหนึ่งซึ่งยากจน แม่ลูก 3 คนเป็นเด็กดี มีความขยันหมั่นเพียร เชื่อเพื่อเชื่อแม่ เสียสละ รู้จักประหยัด อดทนและเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่ ทั้งสามอยากได้วิทย์ จึงพยายามหางานทำและเก็บเงินไว้ แต่มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องใช้เงินที่เก็บได้ไป แต่ในที่สุดเขาก็ได้รับวิทย์เป็นของขวัญเพราะความดีนั่นเอง

รศคนธ์ อิศรเสนา, หม่อมหลวง, ผู้แปล. นิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุก
กึ่งแคว้นเล่มหนึ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมวิชาการ, 2527. 52 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 18.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.5 - 6
หน่วยที่ 8 ประเทศเพื่อนบ้านเกี่ยวกับประเทศในเอเชีย ขนบธรรมเนียมประเพณี
ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม

แปลจากเรื่อง Folk tales from Asia Book I ของ Asian Cultural
Centre for Unesco รวมนิทานพื้นบ้านต่าง ๆ ในเอเชีย 8 ประเทศ คือ บังคลาเทศ
อินเดีย อิหร่าน เกาหลี ลาว สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม เนื้อเรื่องเล่าถึง
ความสุข สนุกสนาน ความทุกข์ทรมาน การผจญภัยอย่างกล้าหาญและวีรกรรมต่าง ๆ ให้
ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความนึกคิดและความเป็นอยู่ของชาติต่าง ๆ ใน
แถบเอเชีย ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและส่งเสริมให้หมั่นรักการอ่าน ทั้ง
ยังแทรกคติสอนใจไว้ด้วยว่าผู้ที่ทำความดียอมเป็นฝ่ายมีชัย ผู้ที่ทำความชั่วยอมแพ้พินาศไปสิ้น

รศคนธ์ อิศรเสนา, หม่อมหลวง, ผู้แปล. นิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุก
กึ่งแคว้นเล่มสอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมวิชาการ, 2529. 51 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 20.00 บาท

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.5 - 6
หน่วยที่ 8 ประเทศเพื่อนบ้านเกี่ยวกับประเทศในเอเชีย เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี
ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม

แปลจากเรื่อง Folk tales from Asia Book II ของ Asian Cultural
Centre for Unesco รวมนิทานพื้นเมืองของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย 8 ประเทศ คือ
อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเขมร มาเลเซีย เนปาล ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา
เนื้อเรื่องเล่าถึงความสุข สนุกสนาน ความทุกข์ทรมาน การผจญภัยอย่างกล้าหาญและวีรกรรม
ต่าง ๆ ให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความนึกคิดและความเป็นอยู่ของชาติต่าง ๆ
ในแถบเอเชีย ทำให้เด็กได้รับความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินและส่งเสริมให้หมั่นรักการอ่าน
ทั้งยังแทรกคติสอนใจไว้ด้วยว่าผู้ที่ทำความดียอมเป็นฝ่ายมีชัย ผู้ที่ทำความชั่วยอมแพ้พินาศไปสิ้น

รศคนธ์ อิศรเสนา, หม่อมหลวง, ผู้แปล. นิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุก
 ทินแดนเล่มห้า. กรมวิชาการ, 2529. 61 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา
 24.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น ป.5 - 6
 หน่วยที่ 8 ประเทศเพื่อนบ้านเกี่ยวกับประเทศในเอเชีย เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี
 ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม

แปลจากเรื่อง Folk Tales from Asia Book Five ของ Asia
 Cultural Centre for Unesco รวมนิทานพื้นเมืองของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย
 7 ประเทศ คือ อินเดี๋ย ฟิลิปปีนส์ ปากีสถาน ญี่ปุ่น มาเลเซีย พม่า และอิหร่าน
 เนื้อเรื่องนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การผจญภัยต่าง ๆ แล้วยังให้ความรู้
 เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความนึกคิดและความเป็นอยู่ของชาติต่าง ๆ ในทวีป
 เอเชีย ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยส่งเสริมให้หมั่นรักการอ่าน
 และแทรกคติสอนใจไว้ด้วย

รศคนธ์ อิศรเสนา, หม่อมหลวง, ผู้แปล. นิทานพื้นเมืองของเอเชียสำหรับเด็กทั่วทุก
 ทินแดนเล่มหก. กรมวิชาการ, 2528. 49 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา
 16.50 บาท.

หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ แปลเป็นภาษาไทยจากหนังสือ Folk Tales
 from Asia, Book six ของ Asian Cultural Centre for Unesco รวม
 นิทานพื้นเมืองของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย 7 ประเทศ ได้แก่ เกาหลี อัฟกานิสถาน
 อินโดนีเซีย ไทย เนปาล สิงคโปร์ และศรีลังกา เนื้อเรื่องนอกจากจะให้ความสนุกสนาน
 เพลิดเพลินแล้วยังให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี เจตคติ และความเป็นอยู่ของ
 ชาติต่าง ๆ ในทวีปเอเชียด้วย ช่วยส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ได้รับความสนุกสนาน
 และคติสอนใจ

วินัย รอคจ่าย. บ้านนาคู. กรมวิชาการ, 2529. 94 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 9.50 บาท.

เป็นหนังสือที่มีจุดประสงค์ที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็กในเรื่องการพัฒนากุณภาพชีวิตของประชากรในชนบทไทย ลักษณะการเขียนเป็นกลอนสุภาพ เนื้อหา กล่าวถึงหมู่บ้านหนึ่ง ชื่อ บ้านนาคู ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวนายากจน ประสบปัญหา ผ่นแล้ง บลูกข้าวไม่ไค้ผล พอถึงหน้าน้ำ น้ำก็ท่วม และพืชอื่น ๆ เสียหายหมด ไม่มีอาหาร จะเลี้ยงปากท้องได้พอเพียง อีกทั้งปัญหาทางโภชนาการ ทำให้เด็กกลอดคิ๋นตายไป ก็มาก ประชาชนทนสภาพเช่นนี้ไม่ไหว บางคนก็หนีมาทำงานที่กรุงเทพฯ ต่อมาเดี๋ยวนี หมู่บ้านนาคูได้รับความสนใจจากทางการ รัฐบาลและประชาชนร่วมมือกันสร้างความเจริญ มาสู่บ้านนาคู มีการตัดถนน ขุดคลองชลประทาน มีการทำมาหากินที่ดีขึ้น มีการวางแผน ครอบครัว และค่านโภชนาการอนามัยดีขึ้นมาก ที่โรงเรียนก็มีการให้นักเรียนลงมือทำงาน จริง ๆ มีการสอนกลุ่มสหกรณ์ชาวนา มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีพัฒนา นักวิชาการเกษตร มาชี้แนะ บ้านนาคูจึงเจริญขึ้น

วิศิษฐ์ ศาสนเที่ยง. สองเกลอเจอบุหนโลกา. กรมวิชาการ, 2528. 20 หน้า.
ภาพประกอบ. ราคา 5.00 บาท.

เป็นหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาสาระสอดแทรกคุณธรรม ความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ไม่รังแกผู้อื่นแอกว่า กล่าวถึงเด็กชาย 2 คนที่ชอบรังแกสัตว์ โดยที่ไม่ได้นำมา เป็นอาหาร แต่รังแกเพื่อความสนุกสนานของตน จนกระทั่งได้ไปพบกับหนโลกา ซึ่งจะ พาเด็กทั้งสองไปทัศนียภาพใหม่ จึงพาไปถึง เมืองสวรรค์ของสัตว์ เด็กทั้งสองได้พบกับ สัตว์นานาชนิดที่ตนได้ทำร้ายหรือรังแก สัตว์ทั้งหลายต่างโกรธแค้นจะทำร้ายเด็กทั้งสอง ให้ได้ หนโลกาจับพาหนออกมามัน เด็กทั้งสองสัญญาว่าจะไม่รังแกสัตว์อีกเลย

สมบัติ จำปาเงิน, ผู้แปล. นิทานวีรบุรุษนานาชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมวิชาการ, 2526. 135 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 13.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป. 1 - 6
เกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ความกล้าหาญ ความเชื่อมั่นในตนเองและ
ความซื่อสัตย์สุจริต

แปลและเรียบเรียงจากเรื่อง Famous Legends ของ Erreline G. Grammelin เป็นนิทานเกร็ดประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประวัติวีรบุรุษของชาติต่าง ๆ ในยุโรปสมัยกลาง ไคแก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน สวิสเซอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ สเปน สแกนดิเนเวีย โปรตุเกส อิตาลี และอังกฤษ มีเนื้อหาสาระเป็นแนวคติอันเป็นประโยชน์เกี่ยวกับความกล้าหาญ ความเสียสละ และความรักชาติบ้านเมือง เช่น เรื่องอัศวินโรลังด์ วิลเลียมเทลด์ เอลลิต โรบินฮูด พระเจ้าอาเธอร์ เป็นต้น

สมพร จารุณี. เล่าเรื่องจันทะโครบ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมวิชาการ, 2524. 53 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 9.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป. 1 - 6
เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

ต้นฉบับเดิมเป็นนิทานคำกลอน กรมวิชาการได้นำมาเรียบเรียงใหม่เป็นร้อยแก้ว มีเรื่องราวจูงใจให้ความสนุกสนานและตื่นเต้น เริ่มตั้งแต่จันทะโครบเปิดผอลพนางโมราจนกระทั่งนางโมราถูกสาปเป็นชะนี ต่อมาจันทะโครบได้พบกับนางมัจฉินทร์ และจูงใจอยู่ในป่า จนนางมัจฉินทร์ประสูติพระโอรสชื่อ จันทะวงศ์ ต่อจากนั้นเป็นเรื่องราวของจันทะวงศ์ กับนางมัจฉินา ตอนจบเรื่อง ทุกคนได้รับความสุขสมหวังทั่วกัน อ่านแล้วได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้ข้อคิดเตือนใจ

สมพร จารุณี. โคมุตร - สิงโกรภพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมวิชาการ, 2524.
70 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 10.75 บาท.

เป็นนิทานคำกลอนของสุนทรภู่ มีสำนวนกลอนไพเราะ และมีการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยได้อย่างเหมาะสม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยที่หัดคิดสนใจและสนุกสนาน กรมวิชาการได้นำมาเรียบเรียงใหม่เป็นร้อยแก้วประกอบบางตอน ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวโดยตลอดได้ง่ายขึ้น เรื่องโคมุตรแบ่งเป็น 5 บท คือ โคมุตร-โอรสพระอาทิตย์ โคมุตรพมณีสาคร โคมุตรผจญภัย โคมุตรพม่าพันมาลา และอภิเษกโคมุตร ส่วนเรื่องสิงโกรภพ ได้แบ่งเป็นบท ๆ เช่นกัน รวม 5 บท ได้แก่ ลูกเสือ ลูกจระเข้ กำเนิดสิงโกรภพ สิงโกรภพหนี สิงโกรภพคืนเมือง และศึกเมืองมารัน

สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อรุณยา, คุณหญิง. นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 1.
กรมวิชาการ, 2524. 135 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 23.00 บาท.

คัดแปลงจากเรื่อง Stories from Asia Today, Book One ของ Asian Cultural Centre for Unesco เป็นเรื่องสั้นร่วมสมัยของนักเขียนชาวเอเชียหลายชาติ ได้แก่ อาฟกานิสถาน สหภาพพม่า อินเดียน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย เนปาล ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ศรีลังกา และไทย มีเรื่องสั้นทั้งหมด 14 เรื่อง เช่น เกี่ยวพันกับต้นไม้ นกยางแสนสวย และคุณนายนั่งรถเหี่ยว ฯลฯ เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ให้ทราบถึงความเป็นอยู่ของแต่ละชาติ และแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของคนในปัจจุบันด้วย

สมโรจน์ สวัสดิ์กุล ฅ อุษยา, ฅหึง. นิยายจากเอเชียยุคปัจจุบัน เล่ม 2.
กรมวิชาการ, 2526. 181 หน้า. ภาพประกอบ.

แปลจากหนังสือ Stories from Asia Today, Book Two ของ
Asian Cultural Centre for Unesco ประกอบด้วยเรื่องสั้นร่วมสมัยที่นักเขียน
ชาวเอเชียสมัยปัจจุบันได้เขียนขึ้น คัดเลือกมาจากประเทศต่าง ๆ 15 ประเทศ คือ
บังกลาเทศ พม่า จีน อินเดี๋ย อินโดนีเซีย อิหร่าน ญี่ปุ่น เกาหลี มาเลเซีย
เนปาล ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา ไทย และเวียดนาม รวมนิยาย 15 เรื่อง
เช่น โรงเรียนใหม่ของอนู กีฬาฟุตบอล (ซอกเกอร์) ชายทะเล รองเท้าสีแดง
และไปล่าแรค เป็นต้น ซึ่งแต่ละเรื่องนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว
ยังแสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของคณยุคปัจจุบันอีกด้วย

สมโรจน์ สวัสดิ์กุล ฅ อุษยา, ฅหึง. ที่สมของมัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรมวิชาการ,
2526. 25 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 5.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6
เรื่องความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความขยันหมั่นเพียรและ
ความกตัญญูทวดเวท

แต่งเป็นกลอนแปด เล่าเรื่องของเด็กชายชมมิ่งเป็นเด็กดี แต่ภายหลังต้อง
ตายลงเพราะช่วยเหลือผู้อื่น เนื้อเรื่องมีความสนุกสนานตามประสาเด็ก และตอนท้าย
จบลงด้วยความเศร้าประทับใจ ให้ความรู้สึกด้านกิริยามารยาท ความกตัญญูคุณ
ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ตลอดจน
ชื่อ หอย ปู ปลา และเครื่องจับสัตว์ทะเลต่าง ๆ

สื่อนิต ประภาสวัต, ผู้แปล. หลวิไชย - คาวี. กรมวิชาการ, 2525. 39 หน้า.

ภาพประกอบ. ราคา 12.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา ป.1 - 6
เรื่องความเมตตา กรุณา ความกตัญญู กตเวทิตะ และความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นเรื่องเล่าตามนิทานโบราณของไทย เนื้อเรื่องให้ความเพลิดเพลินและให้
คติธรรม ตัวเอกของเรื่องคือ หลวิไชยและคาวี ซึ่งเดิมเป็นลูกเสือและลูกวัว ต่อมา
ถูกขโมยให้เป็นคน คาวีได้เดินทางไปถึงเมืองร้างแห่งหนึ่ง เป็นเมืองที่ถูกกบอินทรีรังควาน
คาวีสามารถปราบกบอินทรีได้และได้อภิเษกสมรสกับจันทร์สุภา พระธิดาของเจ้าเมืองนั้น
ต่อมากาวีถูกลอบทำร้ายแต่หลวิไชยได้มาช่วยไว้

สื่อนิต ประภาสวัต, ผู้แปล. หุวกน้อย เจ้าเหมียววิไลรองเท้า วิเกตุเจ้าชายหัวจุก.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรมวิชาการ, 2526. 39 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา

5.00 บาท.

รวมนิทาน 3 เรื่อง คือ

หุวกน้อย แปลจาก Little Toot ของ Hordie Gromatky เป็นเรื่อง
ของเรือโยงลำหนึ่งชื่อหุวกน้อย ซึ่งไม่ชอบทำงาน จนเรือโยงลำอื่นลงความเห็นเห็นว่าหุวกน้อย
ก็แต่เล่นไม่เอางานเอาการ แต่ภายหลังหุวกน้อยได้คิดและกลับทำตัวให้เป็นประโยชน์

เจ้าเหมียววิไลรองเท้า แปลจากเรื่อง Puss in Boots ของ Charles
Perrault เป็นเรื่องของเจ้าเหมียวแมวเจ้าปัญญาที่สามารถช่วยเจ้านายของมันจนได้
แต่งงานกับเจ้าหญิงและได้ครอบครองปราสาทอย่างมีความสุข

วิเกตุเจ้าชายหัวจุก แปลจากเรื่อง Riquit with the Tuft ของ
Charles Perrault เป็นเรื่องของเจ้าชายหัวจุก ที่มีปรางน่าเกลียด วิกตวิการ
แต่เป็นที่รักใคร่ชอบพอของทุกคน เพราะความฉลาดและเข้าใจผู้อื่นได้ดี และเจ้าหญิง
ผู้งดงามแต่ใจเขลา ซึ่งในที่สุดทั้งสองก็ได้อยู่กันอย่างมีความสุข

สุภา ลือศิริ. เล่าเรื่องพระอภัยมณี. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรมวิชาการ, 2526.
126 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 12.00 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา
ป. 1 - 6 เรื่องความกตัญญูกตเวที ความเป็นผู้มีเหตุผล และความเมตตากรุณา
พระอภัยมณีเป็นวรรณคดีในสมัยรัตนโกสินทร์ แต่งเป็นกลอนสุภาพ โดยสุนทรภู่
ได้รับการยกย่องว่าเป็นยอดของนิทานคำกลอน กรมวิชาการได้นำมาเรียบเรียงใหม่
เป็นร้อยแก้ว เนื้อเรื่องให้ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีในสมัยก่อน แบ่งเป็น
บท ๆ รวม 10 บท คือ พระอภัยมณี-ศรีสุวรรณ อวสานของผีเสื้อสมุทร สิ้นสมุทร
บุตรยักษ์ สุตสาครบุตรเงือก ละเวงวันห้ามหารุสนท์ เสน่ห์สาวลังกา สามัคคีโยคี
ไปรค สีกมั่งคลา ลูกทรีพี และพระอภัยมณีออกบวช

สุรพล พิทยาสกุล. ไม่นั่นคูนม. กรมวิชาการ, 2528. 24 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 5.50 บาท.

เป็นหนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาสาระสอดแทรกคุณธรรม เกี่ยวกับการรู้จักหน้าที่
มีความรับผิดชอบ และมีสติมั่นคง สามารถคิดหาเหตุผลมาแก้ปัญหาได้ กล่าวถึงเด็กชาย
สี่ห้าคนที่หนีพ่อแม่ไปเล่นน้ำในคลอง แล้วคนหนึ่งเกิดเป็นตะคริวขึ้น เด็กคนอื่น ๆ
ตกใจรีบหนีขึ้นฝั่ง ส่วนเด็กอีก 2 คน มีสติพยายามช่วยเพื่อนขึ้นจากน้ำมาได้ จึงได้รับ
คำชมเชยว่าไม่ทิ้งเพื่อน และมีสติที่ช่วยไว้ได้ทัน

อำนาจ เย็นสบาย. กระจกกับกระแต. 2528. 16 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 15 บาท.

กล่าวถึงสัตว์ 2 ชนิด คือ กระจกกับกระแตที่มีที่กินอยู่ที่ติดกัน แต่สัตว์ทั้งสองไม่มีความรักใคร่กันเลย ต่างฝ่ายต่างเอาเปรียบกัน กระจกสร้างร้วบ้านล้าไปที่กินของกระแต กระแตจึงปลุกบ้านยี่นล้าเข้าไปในที่ของกระจก กระจกก็ไม่ยอมแพ้ พยายามสร้างให้สูงกว่า สัตว์ทั้งสองต่างไม่ยอมกัน จนกระทั่งบ้านสูงมาก เมื่อลมพายุพัดมาบ้านทั้งสองหลังจึงล้มลงพังพินาศ ในตอนจบก็ยังเถียงกันว่าจะให้ใครแบกใครไปหาหมอก่อน สัตว์อื่น ๆ จึงพากันหัวเราะเยาะ

อำนาจ เย็นสบาย. ป่าสันติสุข. 2528. 16 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา
15.00 บาท.

เป็นเรื่องของพญานกและพญาราชสีห์ที่ต่างหลงในอำนาจ อยู่ในป่าแห่งเดียวกัน แต่ต้องการเป็นใหญ่เพียงฝ่ายเดียว จึงต้องรบราฆ่าฟันกันมาตลอด ทำความเดือดร้อนให้ฝูงสัตว์ที่เป็นลูกน้อย เช่น นกฟิราบ กระต่าย เป็นต้น สัตว์ทั้งหลายต้องได้รับบาดเจ็บจากการทำร้ายกัน จนต้องพลัดพรากจากลูกที่รอคอยอยู่ในรัง สัตว์ที่รักสันติทั้งหลายจึงพากันเดินทางออกจากป่าแห่งนั้นไปหาหัวหน้าที่รักสันติ และอยู่รวมกันโดยไม่รุกรานกันต่อไป

อำนาจ เย็นสบาย. ลิงน้อยอวดเก่ง. 2530. 15 หน้า. ภาพประกอบ.
ราคา 18.00 บาท.

เป็นเรื่องของลิงน้อยตัวหนึ่งที่คิดว่าตัวเองเก่ง จึงได้เหี่ยวไปทำทาสสัตว์อื่น ๆ ให้มาประลองความสามารถกับตน เช่น ไปทำควายให้เป็นตนไม่แข่งกันตน ทำลา ทำช้าง แต่สัตว์อื่น ๆ ก็ไม่ยอมยกค้ำยจึงยอมแพ้ ลิงได้ใจคิดว่าตนเก่งจึงหยิ่ง ทะนงตัวมากขึ้น จนกระทั่งไปพบกับจระเข้ จระเข้จึงทำถึง ให้ว่ายน้ำแข่งกัน ลิงทะนงตนลืมนึกไปว่า สัตว์แต่ละชนิดมีความสามารถไม่เหมือนกัน เมื่อว่ายน้ำแข่งกับจระเข้ จึงเกือบจมน้ำตาย จระเข้ช่วยไว้ และในที่สุดลิงน้อยก็สำนึกตัวได้ ไม่ทำทาสใครอีก

โอภาส สอกจิตต์. บ้านเราน้ำนอง. กรมวิชาการ, 2529. 16 หน้า.
ภาพประกอบ. ราคา 6.50 บาท.

หนังสือเรื่องนี้ เนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมค่านิยมการพึ่งตัวเอง เป็นสำคัญ เพื่อให้กล้าเผชิญปัญหา ไม่หนีอุปสรรค และไม่ปล่อยชีวิตไปกับโชคชะตา ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวเป็นแบบอย่างหนึ่งของการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน เนื้อเรื่องแต่งเป็นคำประพันธ์ร้อยกรอง "วิธขุมมาลาฉันท" กล่าวถึงหมู่บ้านหนึ่งที่ประสบปัญหาอุทกภัย ทำให้ชาวกล้าเสียหาย พิษพันธ์ัญญาหารเสียหายหมด แต่ประชาชนหรือชาวบ้านก็ไม่หมดกำลังใจ เมื่อน้ำก็ออกหาปลาตากินกัน พร้อมใจกันขุดวางท่อระบายน้ำ เพื่อให้หน้าไม่ท่วมนา ไม่ชาน้ำก็ลดลง ชาวกล้าก็ยังอยู่ ทุกคนจึงมีความสุขก็ช่วยสามัคคีกัน ช่วยกันแก้ปัญหาชีวิตได้

อุปกิตศิลปสาร, พระยาและหลวงศรีอมรญาณ. นิตานไทย เรื่องพระสมุทโรฆ
พระรอดเสน พระสังข์ทอง พระสรรพสิทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรมวิชาการ,
2524. 145 หน้า. ภาพประกอบ. ราคา 14.50 บาท.

ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จริยศึกษา
ป. 1 -- 6 ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความมีน้ำใจ
เป็นธรรม ไม่ลำเอียง

รวมนิทานไทย 5 เรื่อง คือ เรื่อง พระสมุทโรฆ ของพระยาอุปกิตศิลปสาร
และอีก 4 เรื่อง คือ พระรอดเสน พระสันทน พระสังข์ทอง และพระสรรพสิทธิ์
ของ หลวงศรีอมรญาณ แต่งเป็นร้อยแก้วที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลิน เช่น
ความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของไทย การใช้สำนวนภาษาที่ดี
และยังให้คติสอนใจอีกด้วย

การศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยของวรรณกรรมสำหรับเด็ก
ประเภทนิทานในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา
ชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

บทคัดย่อ
ของ
ทัศนีย์ เข้มวงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
5 สิงหาคม 2531

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยจาก
แก่นสาระของเรื่อง และความคิดรวบยอดของวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทนิทาน
ในหนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ตามหลักสูตรประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2521

ดำเนินการวิจัยโดยวิเคราะห์ความคิดรวบยอดของแนวคิด และทฤษฎี
การวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัย และวรรณกรรมที่ตี โดยแบ่งความคิด
รวบยอดออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย
แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญของความคิดรวบยอด จากนั้นนำมาสร้าง
เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์แนวคิดร่วมสมัยในกรอบ 3 ด้านเช่นกัน แล้วจึงให้ผู้เชี่ยวชาญ
ประเมินเกณฑ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงหลังจากที่วิเคราะห์
หนังสือส่งเสริมการอ่านแล้ว จึงส่งผลการวิเคราะห์นี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้
ตรวจสอบและประเมินอีกครั้ง เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย

หนังสือส่งเสริมการอ่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์มีทั้งหมด 48 เล่ม
แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทนิทานสมัยใหม่เล่มเดี่ยวจบ จำนวน 32 เล่ม
ประเภทนิทานสมัยใหม่หลายเล่มจบ จำนวน 6 เล่ม ประเภทนิทานดั้งเดิม จำนวน
6 เล่ม และประเภทวรรณคดีไทย จำนวน 4 เล่ม จากการวิเคราะห์ปรากฏว่า
หนังสือส่งเสริมการอ่านทั้ง 4 ประเภท แนวคิดร่วมสมัยมีมากที่สุดคือ ด้านพุทธิพิสัย
ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมการใช้วิจารณ์ญาณ กระตุ้นสติปัญญา แนวคิดที่เป็นประโยชน์
ต่อชีวิตและสังคม ด้านจิตพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่ให้คติสอนใจ ยกย่องจิตใจ
รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่สร้างจิตสำนึก อุดมคติที่ดี
ด้านจิตพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่ส่งเสริมเชิดชูจรริ่งใจ เน้นค่านิยมศีลธรรมจรริ่งยา
ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิดที่สัมพันธ์กับศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี และ
ค่านิยมอันดีงามของชาติ แนวคิดร่วมสมัยที่มีน้อยคือ ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ แนวคิด
ที่แสดงถึงการลทภาวะขัดแย้งทางสังคม ภูมิปัญญาและไม่ต่อต้านสังคม แนวคิดที่
ส่งเสริมสันติภาพในสังคม โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ผิวพรรณ และแนวคิดที่แสดง
ถึงความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม

A STUDY AND AN ANALYSIS ON CONTEMPORARY IDEAS OF
CHILDREN LITERATURE : TALES IN THE SUPPLEMENTARY
READING BOOKS FOR PRATHOM SUKSA 5 - 6
LEVELS BASED ON THE 1978 PRIMARY
SCHOOL CURRICULUM

AN ABSTRACT

BY

TACHANEE KHEMWONG

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

5 August 1988

The purposes of this study are to study and analyse contemporary ideas from theme and concepts of children literature : tales in the supplementary reading books for Prathom 5 - 6 levels based on the 1978 primary school curriculum.

The procedure of the research is that, the researcher analysed concepts of analytical and critically theories of good and contemporary literature, divided them into three sides : cognitive domain, affective domain and psychomotor domain, and sent them to the experts to do the priority concepts. The researcher did and made them to be the criteria to analyse the contemporary ideas in three sides also, and sent them to the experts to adjust and improve them to be good. After analysis these books, the researcher sent the result of analysis back to the experts to assess and advise to improve them.

The sampling in this research was 48 Supplemantary Reading Books are divided into 4 kinds : modern tales ended in one book 32 books, modern tales ended in more one book 6 books, legend tales 6 books, and Thai literature 4 books. From an analysis it appeared that the contemporary ideas of every kind of books for the first contemporary ideas was the cognitive domain side, such as the ideas to encouraged the prudence and the ideas of useful for lives and socials. The affective domain side was the ideas for have motto to make the soul good. The second contemporary ideas which appeared in the book was the cognitive domain side

such as, the ideas to make good soul, to be conscious of mind and good ideal. The affective domain side was the ideas to improve soul and values of morality. The cognitive domain side was the ideas for bonds of religion, culture, custom and good values of nation. The last contemporary idea was cognitive domain side the ideas to reduce the contrasts in the socials, treatment and no put up the resistance socials. The ideas to improve peace in socials, no thinking about race and complexion. And the ideas that made progress of the nation and created good things.